

ЦЬОГО ВІСІ

■ 1812 р. Народився Андрій Козачківський, лікар, друг Шевченка. У його домі в Переяславі Шевченко написав «Заповіт». ■ 1933 р. Народився хоровий диригент Анатолій Авдієвський. ■ 1941 р. Наказ Ставки Верховного Головнокомандування СРСР, за яким командири і політпрацівники, що потрапили в полон, вважалися дезертирами. ■ 1945 р. Радянський Союз передав Польщі (за договором) Лемківщину, Надсяння, Холмщину та Підляшшя. ■ 1982 р. Помер композитор, автор багатьох популярних пісень (зокрема, «Києве мій») Ігор Шамо. Шевченківський лауреат.

Про «напад» фанів «Левського» на український автобус...

▼
21

Пів-Європи під водою

▼
23

Я ВАМ ПИШУ...

Ні ліків, ні соціальної допомоги!

Я і моя дружина — ліквідатори наслідків аварії на Чорнобильській АЕС. А нині — володарі букета хвороб, зароблених там. На жаль, таращанська аптека Чорнобильського фонду має дуже малий асортимент медикаментів (до того ж таких, які ліквідаторам, хоч як прикро, не потрібні). Дорогі ліки доводиться купувати у платних аптеках на пенсійні гроші. На харчування, комунальні послуги та лікування майже нічого не лишається.

Чому уряд допустив, що вже шість місяців не виплачують соціальну допомогу на харчування, за два роки заборгували на оздоровлення? Це злочин. Ображають тих, кого насильно загнали до пекла атомного реактора і хто нині ледь дихає. А місцеві начальники безпорадно розводять руками. В усіх одна відповідь: «Грошей немає».

В. СИРОТКІН.

Тараша Київської області.

САМОВРЯДУВАННЯ

Центральну владу дублювати не можна

Президент України Леонід Кучма доручив главі Київської міськдержадміністрації Олександру Омельченку вжити невідкладних заходів, спрямованих на припинення дій, що ведуть до руйнування єдиної системи й структури органів виконавчої влади, надмірної автономізації й дублювання функцій центральних органів виконавчої влади виконавчими структурами органів місцевого самоврядування, що, зокрема, має місце у сферах управління земельними ресурсами й приватизації.

Про це, з посиланням на головне управління інформаційної політики адміністрації Президента України, повідомило агентство «Інтерфакс-Україна».

Голос України

Г А З Е Т А В Е Р Х О В Н О Ї Р А Д И У К Р А Ї Н И

ОФІЦІЙНО

Податковий тиск ослабне

І політики, й економісти переконані: нинішній податковий тягар заважає подальшому нормальному розвитку української економіки, змушує багатьох підприємців ховати свої прибутки в «тінь». Особливо з огляду на фактичний податковий грабунок фізичних осіб. Мову про це ведуть давно. Але поки що без особливого успіху. І все-таки є сподівання, що найближчим часом цей камінь буде зрушено з місця.

(Закінчення на 2-й стор.).

Безробітних підтримають

Кабінет Міністрів України обіцяє поступово збільшувати мінімальну допомогу з безробіття і довести її до розміру прожиткового мінімуму. Про це повідомив УНІАН з посиланням на LIGA ONLINE.

Ця інформація міститься в матеріалах до дня уряду у Верховній Раді, який заплановано на 10 вересня.

За даними Кабміну, торік суму допомоги з безробіття збільшили з 37 грн. у січні до 60 грн. в грудні, а з 1 лютого 2002 року вона становить 67 грн. — 18,4 відсотка прожиткового мінімуму.

На сьогоднішній день в Україні 2,5 млн. безробітних, що становить 11,1 відсотка працездатного населення.

Як відомо, прожитковий мінімум в Україні на 2002 рік встановлено в розмірі 342 грн., для працездатних осіб — 365 грн.

«Ми стежитимемо за виконанням указу»

13 громадських організацій, що входять до Громадської ради з питань свободи слова та інформації, направили Президентові України Леоніду Кучмі листа, в якому висловили прагнення сприяти виконанню його Указу «Про додаткові заходи щодо забезпечення відкритості в діяльності органів державної влади».

(Закінчення на 2-й стор.).

БІЙ, ПОДВІЙНИЙ ЦИФЕРБЛАТ І ВІКОНЦЕ ДЛЯ ДАТ

Цьому годиннику-раритету вже триста років. І він упереч скепсису, мовляв, ветеран, де там йому, ще працює. Доблесні українські митники вилунали «старенького» в рейсовому автобусі «Київ—Манчестер». Його господар прикинувся «чайником», спочатку сховавши антикварне диво в пакет поміж продуктами — сподіваючись, що «пронесе», а потім розповівши казочку про те, як купував цей годинник удома, в Херсоні, за «незначну суму».

Але митники на таку локшину не ведуться. У байках затриманого було чимало «дірок». Тим паче з першого погляду на годинник було зрозуміло, що цю річ не купиш за «незначну суму». Це, власне, й підтвердила експертиза.

Після такої затравки нашим читачам, певне, буде цікаво ознайомитися з Митним кодексом України на 5—20-й сторінках цього номера.

(Закінчення на 3-й стор.).

У НОМЕР

кореспондент Віктор ХОМЕНКО.

***

У Бухаресті відбувся IV з'їзд Союзу українців Румунії, що об'єднує понад 12 тис. громадян.

Як повідомляє УНІАН, з вітальним словом до учасників заходу звернувся посол України в Румунії Антон Бутейко. Він наголосив, що забезпечення прав українців закріплено в міждержавному Договорі про відносини добросусідства і співробітництва між Ук-

раїною та Румунією, а відродження українства сприятиме не лише збереженню добросусідських відносин між двома країнами, а й здійсненню євроатлантичних прагнень обох держав.

Учасники зібрання визначили одним із першочергових завдань організації відродження і збереження національної свідомості українців Румунії, чому має сприяти розширення мережі шкіл із викладанням українською мовою.

Податковий тиск ослабне

У КОМІТЕТАХ ВР

(Початок на 1-й стор.).
Зокрема, як повідомляє Інформаційне управління Верховної Ради, Комітет ВР з питань бюджету вже у вересні винесе на розгляд народних депутатів законопроект «Про податок на фізичних осіб». Окрім того, водночас слухатимуть проект закону «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України з питань оподаткування».

Проте це лише перші кроки. Бо вже в жовтні на суд депутатського

корпусу комітет планує винести остаточний варіант проекту Податкового кодексу.

Більшість законопроектів, які нині готуються у Комітеті Верховної Ради з питань бюджету, спрямовано на поліпшення добробуту наших співвітчизників. Адже в листопаді друга сесія парламенту розгляне законопроект про збільшення неоподатковуваного мінімуму доходів громадян. У центрі уваги народних обранців будуть також законопроекти про механізми кредитування і фізичних, і юридичних осіб.

Паралельно триватиме робота і над законопроектами з оздоровлення економіки, виведення її з «тіні» на громадське світло. Вже у вересні слухатиметься проект закону «Про запобігання та протидію легалізації доходів, отриманих злочинним шляхом». Щоправда, згодом народним депутатам комітет хоче запропонувати законопроект про економічну амністію.

Протягом другої сесії Комітет Верховної Ради з питань бюджету планує винести на розгляд парламенту близько 50 законопроектів.

Володимир КОРОЛЮК.

Президент погодився консультуватися з лідерами «Нашої України»

Під час зустрічі Президента України Леоніда Кучми з представниками політичного блоку «Наша Україна», що відбулася в Криму, глава держави погодився з необхідністю консультацій та «інших форм взаємодії» з лідерами «Нашої України», що мають передувати прийняттю важливих державних рішень.

Як повідомили УНІАН у прес-службі блоку, в

зустрічі від «Нашої України» взяли участь лідер блоку Віктор Ющенко, а також народні депутати, члени фракції «НУ» — Петро Порошенко, Євген Червоненко, Давид Жванія та Микола Мартиненко.

Як інформують учасники розмови, представники блоку В. Ющенка обговорили з Л. Кучмою «проблемні питання» розвитку держави.

Співрозмовники Президента звернули його увагу на цілу низку суперечливих адміністративних рішень та помилок, допущених в управлінні країною вищими органами державної влади. Представники «Нашої України» також ознайомили Л. Кучму з імовірними сценаріями розвитку політичної ситуації в Україні, повідомляє прес-служба блоку.

Відмовився від посади

Не збігло й трьох місяців, як новообраний міський голова Херсона Володимир Сальдо представив «свою» команду, а її бійці вже почали розбігатися.

На черговій апаратній нараді перший заступник міського голови Юрій Одарченко заявив, що відмовляється від цієї посади і повертається на попереднє місце роботи — у будівельний бізнес.

Офіційна версія такого рішення — зосередитися на депутатській діяльності, оскільки Одарченко водночас є ще й головою бюджетної комісії міськради. Однак поділяють про інше. На виборах Юрій Одарченко йшов тісним tandemом з нинішнім головою. Їх поєднували не тільки спільна мета, а й родинні стосунки. На владному олімпі інтереси шефа і його заступника розійшлися. Віце-мер попросився на «волю».

Алла БРУСИЛОВА.
Херсонська область.

Мораторій на зони. Економічні

Фото Володимира ФАЛІНА (Україна).

Уряд України запровадив мораторій до 1 січня 2005 року на розгляд ним пропозицій про створення нових спеціальних (вільних) економічних зон і територій зі спеціальним режимом інвестиційної діяльності.

Відповідну постанову Кабінету Міністрів ухвалено на засіданні уряду в четвер, повідомив у інтерв'ю агентству «Інтерфакс-Україна» Міністр економіки та з питань європейської інтеграції України Олександр Шлапак.

Аргументуючи необхідність прийняття цього рішення, міністр сказав:

«Практика розгляду таких проектів (створення спеціальних економічних зон (СЕЗ) і територій пріоритетного розвитку (ТПР). — «ІФ») в інших державах свідчить про те, що якісь реальні висновки можна зробити тільки після п'ятирічного періоду реалізації цих проектів».

У зв'язку з цим він підкреслив, що більшість СЕЗ в Україні почала роботу в 2000 році, за винятком таких зон у Закарпатті та Донецькій області, де вони почали працювати в 1998—1999 роках.

О. Шлапак також заявив, що сьогодні в нього

як у Міністра економіки немає «однозначної впевненості, що цей механізм (створення та функціонування СЕЗ і ТПР. — «ІФ») абсолютно правильний, своєчасний і його потрібно застосовувати». «Його слід ремонтувати, в цьому я ні на хвилину не сумніваюся», — додав він.

Міністр уточнив, що нині в Україні діють 11 спеціальних економічних зон і 66 територій пріоритетного розвитку, які охоплюють 10% усієї території держави.

На засіданні Кабінету Міністрів розглянуто низку інших питань.

У ГЕНЕРАЛЬНІЙ ПРОКУРАТУРІ УКРАЇНИ

Слідство відпрацьовує всі версії

Генеральна прокуратура України попередила журналістів про неприпустимість некоректного підходу під час виконання професійних обов'язків і про відповідальність за розповсюдження неправдивої інформації. Про це йдеться в повідомленні для ЗМІ, яке розповсюдила прес-служба Генпрокуратури.

Наші колеги розмістили уривки з інтерв'ю заступника Генерального прокурора Віктора Шокіна «Новому каналу». Віктор Шокін, зокрема, сказав, що «слідство відпрацьовує абсолютно всі версії, не відкидаючи і припущення, що Георгій

Гонгадзе живий». Газети «Молодь України», «Україна молода» та «Факти» надрукували повідомлення у власній інтерпретації, яка насправді спотворила інформацію і не відповідала дійсності, йдеться у повідомленні.

Водночас агентство УНІАН повідомило, що відбулася зустріч Лесі Гонгадзе з Віктором Шокіном та представником слідчої групи з розслідування кримінальної справи про вбивство Георгія Гонгадзе Андрієм Булигою.

З посиланням на Інститут масової інформації агентство повідомляє, що представники Генеральної прокуратури висловили готовність до співпраці з потерпілою стороною в особі Лесі та Мирослави Гонгадзе, а також їхніми представниками, зокрема генеральним секретарем Міжнародної організації захисту свободи слова «Репортери без кордонів» Робертом Менаром.

Потерпілій стороні Віктор Шокін запропонував визначитися з обсягом необхідних експертиз у цій справі. Заступник Генерального прокурора України заявив, що побажання потерпілих буде враховано слідчою групою.

Володимир ВОЛИНСЬКИЙ.

Не відповідають критеріям

Генпрокурор України Святослав Пискун порушує питання про персональну відповідальність вищих посадових осіб МВС. У поданні, направленому до МВС, він звертає увагу на істотні прорахунки у доборі та розстановці кадрів органів внутрішніх справ, помилки в роботі з особовим складом.

Однією з причин подання стала резонансна справа київської банди кілерів, до керівництва якої входили співробітники міліції. Їх обвинувачують у розкраданнях та вбивствах людей у 1996—2000 роках.

Генпрокуратура звернула увагу, що участь працівників правоохоронних органів у протиправній діяльності, в тому числі й у діях організованих злочинних угруповань, була непоодиноким. Такі справи розслідують, зокрема, в Одеській та Львівській областях, передає «Інтерфакс-Україна».

«Ми стежитимемо за виконанням Указу»

(Початок на 1-й стор.).

У листі зазначено, що громадські організації готові надати допомогу в реалізації положень цього указу і сподіваються, що залучення експертів з неурядових організацій буде максимально відкритим, таким, що базується на плюралізмі думок.

Автори також повідомляють, що планують провести власні дослідження прозорості органів влади, використовуючи відкриті джерела інформації.

«Ми стежитимемо за виконанням указу, забезпеченням при цьому повної відкритості та прозорості втілення в життя його положень, та інформуватимемо про це українську громадськість і міжнародну спільноту», — йдеться в документі.

Серед тих, хто підписав листа — представники асоціації видавців періодичної преси, Інституту масової інформації, міжнародного фонду «Відродження», незалежної асоціації дикторів та інші, повідомляє головне управління інформаційної політики адміністрації Президента.

Журналіст проти міського голови

Кореспондент львівської газети «Експрес» Богдан Куфрик подав до місцевого суду Галицького району позов до міського голови Львова Любомира Буняка.

Він звинувачує мера в тому, що 7 серпня на початку брифінгу Л. Буняк незаконно, як вважає позивач, зажадав від Куфрика залишити залу на тій підставі, що його газету на цей брифінг не запрошували.

Богдан Куфрик вимагає, щоб дії львівського міського голови визнали неправомірними, а йому виплатили моральну компенсацію у розмірі 825 грн., які він обіцяє у разі виграву судового процесу перерахувати до фонду допомоги постраждалим від авіакатастрофи 27 липня, повідомляє «Інтерфакс-Україна».

Керівник прес-центру міськради Львова Андрій Скоп повідомив, що його служба знає про цей позов лише з чуток та з повідомлень ЗМІ.

А. Скоп заявив, що зустріч Любомира Буняка з представниками ЗМІ була «свого роду наradoю» і що «міський голова запросив на цю зустріч тих журналістів, яких вважав за потрібне». Відповідаючи на запитання журналістів, чому серед запрошених не виявилось представників двох найбільш тиражованих львівських газет — «Експресу» й «Високого Замку», керівник прес-центру сказав, що позиція Л. Буняка полягає в тому, що саме ці два видання у своїх публікаціях після авіакатастрофи «були некоректні щодо львів'ян».

Керівник прес-центру також наголосив, що Л. Буняк нікого не виганяв із зустрічі, а попросив залишити залу тих людей, яких не запрошував і з якими не хотів спілкуватися. Він зазначив, що Б. Куфрик «з розумінням поставився до прохання мера й залишив залу».

«Чи містилися у цій події якісь порушення закону й морального порядку, нехай визначає суд», — сказав А. Скоп.

НОВИНИ

Профспілки проти підвищення

ЦІНИ

Рада федерації профспілок Житомирщини висловила свою позицію у зв'язку з підвищенням вартості основних послуг електрозв'язку. Закцентовано увагу на тому, що генеральною угодою між Кабінетом Міністрів України, об'єднанням роботодавців та профспілками на 2002—2003 роки передбачено, що діючі тарифи мають змінюватися за погодженням із профспілками. Але ця норма порушена не тільки щодо телефонного зв'язку. Вже двічі цього року без згоди профспілок підвищувалися тарифи на ос-

новні поштові послуги. Рада федерації вважає неприпустимим, щоб монополісти вирішували проблеми своїх галузей, за рахунок споживачів. Идеться і про можливе зростання тарифів на електроенергію. Профспілки зазначають, що перш ніж робити цей крок, треба вжити попереджувальних заходів. Передусім довести розміри мінімальних зарплат та пенсій до розміру прожиткового мінімуму, погасити борги із заробітної плати та ввести нульову ставку ПДВ на вартість електроенергії для населення.

Олексій КАВУН.
Житомир.

ДО ДНЯ НЕЗАЛЕЖНОСТІ

Водіям на радість

До Дня незалежності України стане до ладу об'їзна дорога біля райцентру Радивилів.

— Вартість ділянки Міжнародного транспортного коридору дороги Київ—Чоп біля Радивилова (така офіційна назва об'їзної) — 45,4 мільйона гривень, довжина — 8,9 кілометра. Вона першої категорії, з мостовим переходом у 36,3 метра, — розповідає начальник адміністрації автомобільних доріг у Рівненській області Федір Жежук. — На спорудженні були задіяні як головний підрядчик шляхове будівельне управління №24, як субпідрядчики — їхні колеги з управління №50, «Рівне-

облавтодору», «Рівнешляхбуду» та інші.

Введення об'їзної дасть змогу зменшити інтенсивність руху автотранспорту через Радивилів, а відтак поліпшити екологічну ситуацію в місті, сприятиме безпеці руху, оскільки на ній просторо автомобілістам. Але найголовніше те, що кожен водій економитиме на цій ділянці траси до двадцяти хвилин. Тож вони найбільше радіють новій дорозі.

Олександра ЮРКОВА.
Рівненська область.

Зустріч призначив «Великий степ»

Утретє на Луганщині проходить фестиваль «Великий степ». Цього року його присвячено Дню незалежності України. Фестиваль проводитимуть у районі Степанівського поселення, якому вже 3,5 тисячі років. Луганська земля зберегла таємниці тієї епохи: археологічні знахідки свідчать про високий рівень культури їхніх творців. Організатори фестивалю зазначають,

що його мета — не лише практичне знайомство з історією рідного краю, а й пропаганда захисту культурних цінностей.

У програмі фестивалю конкурси авторської пісні, поезії, образотворчого мистецтва. Підсумком буде видання поетичної збірки переможців та учасників фестивальних конкурсів.

Алла АНТИПОВА.
Луганська область.

З наслідками стихії впоралися самі, відлуння війни знешкоджують сапери

У Криму ліквідовано наслідки злив і ураганів, які наприкінці минулого тижня завдали найбільшої шкоди Керчі, Джанкою, Судаку, кільком сільським районам. Утім, збитки могли б бути меншими, якби у кращому стані перебували дренажні системи, зливні каналізації. Тим паче, що про стихію попереджали синоптики. Третю добу йдуть поїзди через станцію Сім Колодязів, де було розмито колію.

Завдяки злагодженості й взаємодії владних і силових структур півострів зумів оперативно впоратися з руйнаціями.

А ось урожай не вдалося врятувати. Зливи зміли,

приміром, з білогірських токів понад 800 тонн зерна, із сакських майже 100, ленінських — 150.

Тим часом сапери-підводники Міністерства з питань надзвичайних си-

туацій розмінують перервантаний боеприпасами підбитий у роки війни фашистський катмаран, який всі ці роки лежав на глибині три метри в бухті Ривів Керченського півострова. Ускладнює підводне розмінування те, що понад дві тисячі 200-міліметрових снарядів, серед яких чимало запалювальних, значно поміяті вибуховою деформацією.

Майже стільки само

знайдено снарядів, складених штабелями під мурами Ільїнського маяка біля Феодосії. Тут під час війни була розташована артилерійська батарея, яку постійно обстрілювали.

Сапери поступово знешкоджують смертоносні арсенали, очищаючи досі недоступні для загалу небезпечні зони. Роботи тут їм вистачить не на один рік.

Віктор ХОМЕНКО.
Крим.

Храм мистецтва в темряві

енергетикам понад 29 тисяч гривень. Власне, винне в цьому незадовільне фінансування театру з обласного бюджету.

Керівництво облэнерго готове піти назустріч храму мистецтва і відновити подачу струму навіть за неповного погашення

боргів, бо розуміє ситуацію: театр готується до нового сезону, у розпалі роботи над майбутнім репертуаром, а в темряві шедеврів не створиш. Коли будуть гроші, облдержадміністрація не повідомляє.

Василь БАБУХ.
Чернівецька область.

Фото Бориса ДВОРНОГО (Укрінформ).

ФОТОФАКТ

Серпень — пора весіль. Черкаські молодята найчастіше фотографуються на пам'ять у мальовничому парку «Ювілейний», що на правому березі Дніпра.

ВІСТІ З ПОЛТАВЩИНИ

Кличе дзвоник на урок

Нинішнього навчального року на Полтавщині за парти сядуть 214 тисяч дітей, що на 4 тисячі менше, ніж торік. Півтори тисячі шкіл й дошкільних навчальних закладів готові хоч сьогодні прийняти дітлахів. Вісімнадцятитисячна армія педагогів поповнилася випускниками місцевого університету та педучилища. Але не в усіх сіячів розумного, доброго й вічного святковий настрої: заборгованість у заробітній платі в містах і районах становить 758 тисяч гривень.

Солодке свято

Підсумок «солодких жнив» підбили полтавські бджоларі на святі меду в обласному центрі. Люду на нього зібралось, як у вулику бджіл, і мед лився рікою — щоправда, за готівку, але ціни не дуже кусалися. Головне, що це був не звичайний базар, а живе спілкування, під час якого відвідувачі дізналися багато цікавого. Приміром, на Полтавщині нині налічується 100 тисяч бджолосімей і кожна з них цього сезону «заготовила» по 25—30 кілограмів трунку, що значно менше попередніх років. Причина не так у несприятливих погодних умовах, як у різкому зменшенні посівів медоносних культур. Такий крок не можна назвати мудрим, бо продукти бджільництва: пилок, маточне молочко, отрута, прополіс, віск, — мають унікальні лікувальні властивості і набагато ефективніші від синтетичних аналогів.

Гроші зі сміття

Міська влада Кременчука розглядає рішення про введення місцевого податку на... сміття. Це буде новий спосіб боротьби з несанкціонованими сміттезвалищами, які ростуть у місті, як гриби після дощу, оскільки більша частина приватного сектора не укладає з комунальниками угод на вивезення відходів. Із 16 тис. власників осель за цю послугу сплачують лише 3 тис. Крім того, що неплатники забруднюють рідне місто, вони підривають його казну, бо спецпідприємству доводиться прибирати звалища власним коштом.

Комсомольська велодружина

Патрульний велопідрозділ громадського формування «Порядок» у Комсомольську складається з хлопців, котрі вже пройшли службу в армії. Вони щодня об'їжджають місто, стежать за порядком на святах і концертах, пляжних зонах Дніпра, виявляють інші порушення і тут же їх припиняють. Юнаків не можна не помітити: велосипеди «Турист» харківської марки, на блакитних сорочках нашиті герб міста й емблема «Охорона порядку». Вочевидь експеримент вдався, от лише розширити його поки що немає змоги — бракує коштів.

Воля відстань подолає

Із Полтави до кримських Сак Владислав Федорченко вирушив не потягом чи автобусом, а в інвалідному візку. Підступна хвороба з дитинства хотіла прикути його до ліжка, але хлопець не здався. Він регулярно займається спортом — шестиразовий чемпіон країни з плавання, багато читає, з ним приємно спілкуватись. А ще любить подорожувати, бо вважає: саме дорога допомагає сповна відчувати всі принади й радості життя. На переобладнаному за власною конструкцією візку побував у Києві, Львові, Севастополі, Москві. Веде щоденники, наводить містки народної дипломатії між тисячами людей.

Добірку підготував Григорій ГРИНЬ.

ФОТОФАКТ

Серед 400 вихованців Миколаївської спеціалізованої дитячої спортивної школи олімпійського резерву з вітрильних видів спорту є майстри спорту міжнародного класу, чемпіони Олімпійських ігор, світу і Європи.

На знімку: юні спортсмени готуються до тренувань.

Фото Олександра КРЕЙКА (Укрінформ).

Апуневича Богдана Євгеновича.

Мрія німецької вчительки Марії

На перевалі машини загальмували. Всі пасажери і проводжаючі замахали хустинками — на прощання. А коли делегація рушила знову, з вікна авто замаяв наш рідний український прапор, подарований гостям міською радою разом з прапором міста — для табору, до якого ввозять пожертви у далекому німецькому місті Вісбаден.

Ми проводжали Марію фон Павельц-Вольф та її колег із товариства «Вісбаден—Шірштайн—Кам'янець-Подільський», котрих уже давно вважаємо кам'янчанами. І, як пожартували на прийомі, навіть включили до списків під час перепису населення.

Ще до народження незалежної України вони, вболіваючи за розвиток колишньої республіки Союзу в демократичному напрямі, почали підтримувати перші ростки підприємництва, подарувавши обладнання для початку справи майже двом десяткам підприємств, сприяли розвитку громадських організацій, доставили 27 транспортів гуманітарної допомоги, започаткували благодійну їдальню, аптеку, бібліотеку німецької літератури, допомогли в облаштуванні притулку для одиноких літніх людей меблями, сантехнікою, посудом, будівельними матеріалами. Підставили плече під час капітального ремонту дитячого туберкульозного санаторію,

организували справний рух молоді, що вивчає іноземну мову в мовному середовищі Німеччини... Усе це — в Кам'янці-Подільському. Щодо нього у Марії мрія — перетворити це місто на таке, яким воно було колись і яким його шанувала Європа.

На лацкані піджака гості — знак «Честь і слава», дуже схожий на орден Слави — найвища нагорода у Кам'янці-Подільському. Тут звуть цю жінку просто: Марія. Для багатьох її ім'я стало оберегом, символом віри в те, що Україна здолає шлях до Європи.

Товариство Марії — асоційований член Українсько-німецького форуму, об'єднання організацій, чия благодійна праця скерована на Україну. Останній з'їзд, звіти керівників показали, що жодна організація не має такого широкого спектра діяльності, як це коло вісбаденських благодійників.

— Це мій сенс життя, — зізнається, пояснюючи свою місію, Марія.

Вона — звичайна вчителька, вже пенсіонерка, високо вшанована в Німеччині керівниками держави за свою благодійну працю, і, на жаль, ніяк не відзначена українською владою (крім нагороди Кам'янця-Подільського).

— Коли Німеччина піднімалася з руїн після другої світової війни, північна Європа робила для нас те, що ми тепер прагнемо робити для України, — продовжує Марія. — Моїй родині стала рідною людиною шведка Барбара Клулі. Ми і нині друзі, вона приїздила подивитися, як працює в

Кам'янці ланцюгова реакція доброти. Маю велику моральну втіху від того, що люди вже не чекають допомоги з простягнутою рукою, а самі проявляють ініціативу. Особливо жінки, які вміють злагоджено працювати разом. Таких знаю в центрі «Надія», в нашому партнерському товаристві, яке очолює моя колега, теж вчителька-пенсіонерка Раїса Павлюкович. Ця скромна жінка — начальник «штабу», що забезпечує безперерйні благодійні акції упродовж року, роботу недержавної служби соціального захисту.

Якщо треба щось почати чи відбудувати — власна ініціатива є найважливішою. Кам'янчани на неї не бідні. Ось підприємцю Мирославу Мошаку ми привезли два старі друкарські верстати. З цього почалася його міні-друкарня, а нині він надає 19 робочих місць безробітним. У Петра Савельяна після отримання обладнання для перукарні та препаратів, подарованих фірмою «Велла» через наше товариство, справи пішли вгору і тепер він планує відкрити ще один салон. Мені приємно, що його заклад носить ім'я «Пані Марія». До речі, підприємства, підтримані нами, сприяють благодійній праці товариства в Кам'янці.

Маріїн дім у Вісбадені з горіхом під скляним дахом, у якому гостювали десятки кам'янчан, тепер має іншого господаря — генерального секретаря

землі Гессен. Уже три роки Павельци (вся родина, навіть 90-річна мати Марії) були у Кам'янці з вантажами) мешкають у рідному Потсдамі. Керівництво організацією Марія здійснює завдяки сучасним засобам комунікації. Але й вони б давали збій, якби не надійні люди — новий керівник транспортної служби Вольфганг Кессельс, дружини керівників великих підприємств Доріс Енгель та Інґрід Лаукс. Нинішнього літа вони теж побували у Кам'янці,

Людам не дуже подобається ревізія

щоб знайти точки дотику з місцевим бізнесом. — Наші старання — для залучення інвестицій в Україну з Німеччини. У Кам'янці вже є успішне спільне підприємство «Преттль-кабель-Україна». Перешкодою для наших інвесторів є ваші не надійні основи.

Уже шостий рік зміни у Кам'янці відстежує кінокамера члена товариства Шарлотти Кнут з Вісбаденського телебачення. Її виставка-звіт на батьківщині була найкращою агітацією для жертводавців. Адже доводиться і справді просити гроші. Це роблять навіть на вулицях, щоб відправити транспорт в Україну. Особливо, коли він важкий. Понад три сотні лікарняних ліжок — то був один із найдорожчих. Один гуманітарний вантаж уже доставив «Преттль-кабель».

Німці хочуть бачити,

на що йде чи як працює те, що вони привозять. Не тому, що не довіряють тим, хто розподіляє вантаж на місці, а з властивим їм прагненням доводити все до кінця.

Ми побачили, що за наші кошти дитячий притулок придбав ванну, холодильник, пральну машину, плиту, магнітофон, інше. Так само — дитсадок № 8. І, на жаль, не побачили, яку користь принесли швейні машинки, передані двом підприємцям та в інтернат для учнівської майстерні. Людям не дуже подобається ревізія. Але ми знаємо, що в Україні навколо гуманітарної допомоги ще дуже багато бруду та суперечок. Цього ніхто з нас не розуміє, бо коли наша держава була в становищі України, такого не було.

Великим загоном волонтерів збагатилися обидва товариства за рахунок молоді, яка хоче вчитися в Німеччині. Тепер Марія працює над втіленням нової ідеї — семінару для жінок-підприємців Кам'янця. Місто вже знайшло для цього приміщення.

Ця жінка своїм господарськими оком помічає все, що можна виправити, і відверта в своїх оцінках. Її дивує, чому в Кам'янці, сусідньому Хотині, містах для туризму, так мало рекламних щитів, які закликали б гостей. Їй боляче дивитися, коли у зливу в місті неможливо пройти, не намочивши ноги по коліна, і вона пропонує налагодити контакти з підприємствами, які можуть допомогти.

ФОТОФАКТ

ВAT «Дрогобицький долотний завод» — єдине в Україні, що спеціалізується на випуску бурового інструменту для нафтової, газової та гірничнорудної промисловості.

На знімку: комплектувальниця Оксана Говдяк готує до відправки в Арабські Емірати партію виробів заводу.

Фото Володимира ПЕСЛЯКА (Українформ)

Пожежники стануть рятувальниками

Пожежна охорона має намір виконувати функції аварійно-рятувальної служби. Про це повідомив заступник начальника Державного департаменту пожежної безпеки України В'ячеслав Чучковський. За його словами, нині Кабінет Міністрів розглядає можливість передачі функцій аварійно-рятувальної служби пожежної охорони, що перебуває в структурі Міністерства внутрішніх справ, і найближчим часом буде прийнято відповідне рішення». В. Чучковський підкреслив, що це сприятиме зменшенню кількості жертв у вугільній галузі, передають «Українські новини».

Гори залишаються горами

ЗА ПОВІДОМЛЕННЯМ МНС

Практично щодня працівникам служби пошуку та рятування туристів Державної воєнізованої гірничорятувальної служби МНС доводиться знімати зі скель необачних відпочивальників, які, переоцінивши свої сили, потрапляють у небезпечні гірські пастки. Так, 1 серпня о 18.30 рятувальники аварійно-рятувального пункту, дислокованого у Судаку, за тривожним викликом вирушили до гори Сокіл, де через невідповідність до походу та недотримання техніки безпеки двоє москвичів — 22-річний чоловік та 19-річна жінка — «зависли» на скельному уступі на висоті близько 50 метрів від підніжжя. За допомогою альпіністського спорядження їх звідти зняли.

Значно більше коштувала власна необачність 41-річний відпочиваючий із Санкт-Петербурга, яка біля села Миколаївка Сімферопольського району впала зі скелі заввишки 5 метрів. Незважаючи на невелику начебто висоту, у жінки викликана на місце події аварійно-рятувальна мобільна група виявила складний перелом руки та струс мозку. Медики зробили обезболювання, наклали іммобілізуючу шину та транспортували постраждалу до 6-ї міськлікарні Сімферополя.

Надвечір того самого дня співробітники Алуштинського аварійно-рятувального пункту, застосувавши альпіністське спорядження, зняли із східних схилів Аю-Дагу трьох підлітків. Невідомо як вони забралися на скельний уступ, що на 30 метрів нижче від оглядового майданчика. Зрозумівши, що потрапили у біду, двоє мешканців Мінська (13 та 14 років) та 16-річний житель Казані прийняли єдино правильне рішення — почали кликати на допомогу, яка не забарилася. Її надали гірничорятувальники.

Проте добре було б, якби усі відпочивальники були обережніші та обачніші, адже Кримські гори, хай не такі великі, як світові гірські системи, залишаються горами, а отже, місцем підвищеного ризику та небезпеки, про що треба постійно пам'ятати.

Дмитро БОГУСЛАВСЬКИЙ.

СПІВРОБІТНИЦТВО

На Запоріжжі перебувала китайська делегація із провінції Чунцин.

Запорізька область нарощує обсяги торгівлі з Китайською Народною Республікою. За підсумками першого півріччя нинішнього року вони становили 78,1 млн. доларів — на 17,37 млн. доларів більше порівняно з часткою зовнішньоторговельного обороту з КНР за аналогічний період минулого року. Останнім часом Запо-

Угоду наповнять змістом

різька облдержадміністрація активізувала пошук зовнішніх ринків збуту продукції підприємств регіону. Зокрема, візит запоріжців до КНР у квітні завершився підписанням угоди про співробітництво Запорізької області і китайської провінції Чунцин.

Наповнити цю угоду конкретним змістом — мета приїзду китайської делегації на Запоріжжя. Про це заявив віце-губернатор міста Чунцин

Ван Хун Дзюй, котрий очолював китайську делегацію.

— Ми ознайомилися з можливостями лише кількох підприємств області, — сказав він, — але вже знайшли спільні точки для взаємовигідної співпраці з ними. Про що й свідчить підписання протоколів про наміри...

Як уточнив голова Запорізької облдержадміністрації Євген Карташов, у регіоні планують

створити кілька спільних українсько-китайських підприємств. На одному з них уже цього року буде налагоджено великовузлове складання мотоциклів та моторолерів.

Китайські гості відвідали Бердянськ, перебували на відомих підприємствах регіону, де переконалися, що знайшли надійних партнерів для бізнесу.

Олександр АБЛИЦОВ. Запорізька область.

Митний кодекс України

Митний кодекс України визначає засади організації та здійснення митної справи в Україні, регулює економічні, організаційні, правові, кадрові та соціальні аспекти діяльності митної служби України. Кодекс спрямований на забезпечення захисту економічних інтересів України, створення сприятливих умов для розвитку її економіки, захисту прав та інтересів суб'єктів підприємницької діяльності та громадян, а також забезпечення додержання законодавства України з питань митної справи.

Розділ І ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Глава 1. Основи митної справи

Стаття 1. Визначення основних термінів і поняття

У цьому Кодексі наведені нижче терміни і поняття вживаються у такому значенні:

1) валютні цінності: валюта України — грошові знаки у вигляді банкнотів, казначейських білетів, монет та в інших формах, що перебувають в обігу та є законним платіжним засобом на території України, а також вилучені з обігу або такі, що вилучаються з нього, але підлягають обмінові на грошові знаки, які перебувають в обігу; іноземна валюта — іноземні грошові знаки у вигляді банкнотів, казначейських білетів, монет, що перебувають в обігу та є законним платіжним засобом на території відповідної іноземної держави, а також вилучені з обігу або такі, що вилучаються з нього, але підлягають обмінові на грошові знаки, які перебувають в обігу;

платіжні документи та інші цінні папери (акції, облигації, купони до них, векселі (тратти), боргові розписки, акредитиви, чеки, банківські накази, депозитні сертифікати, інші фінансові та банківські документи), виражені у валюті України, в іноземній валюті або банківських металах;

банківські метали — золото, срібло, платина, метали платинової групи, доведені (афіновані) до найвищих проб відповідно до світових стандартів, у зливках і порошках, що мають сертифікат якості, а також монети, вироблені з дорогочінних металів;

2) ввезення товарів і транспортних засобів на митну територію України, вивезення товарів і транспортних засобів за межі митної території України — сукупність дій, пов'язаних із переміщенням товарів і транспортних засобів через митний кордон України у відповідному напрямку;

3) вільний обіг — розпорядження товарами, пропущеними через митний кордон України без митного контролю;

4) громадяни — фізичні особи: громадяни України, іноземці, особи без громадянства;

5) декларант — юридична чи фізична особа, яка здійснює декларування товарів і транспортних засобів, що переміщуються через митний кордон України;

6) декларація митної вартості — заява особи митному органу за встановленою формою відомостей щодо митної вартості товарів, які переміщуються через митний кордон України чи по відношенню до яких змінюється митний режим;

7) експрес-перевізник — транспортна або транспортно-експедиційна компанія, створена відповідно до чинного законодавства України, що здійснює прискорене перевезення міжнародних вантажів та має всесвітню мережу з системою центральних та регіональних сортувальних станцій, комп'ютерну мережу відстеження проходження таких вантажів протягом усього часу доставки від відправника до одержувача;

8) зона митного контролю — місце, визначене митними органами в пунктах пропуску через митний кордон України або в інших місцях митної території України, в межах якого митні органи здійснюють митні процедури;

9) зона спрощеного митного контролю — частина зони митного контролю з належним технічним та інформаційним обладнанням для здійснення контролю у спрощеному порядку;

10) контрафактні товари — товари, що містять об'єкти права інтелектуальної власності, ввезення яких на митну територію України або вивезення з цієї території призводять до порушення прав власника, що захищаються відповідно до чинного законодавства України та міжнародних договорів України, укладених в установленому законом порядку;

11) культурні цінності — об'єкти матеріальної та духовної культури, що мають художнє, історичне, етнографічне та наукове значення і підлягають збереженню, відтворенню та охороні відповідно до законодавства України;

12) митна декларація — письмова заява встановленої форми, яка подається митному органу і містить відомості щодо товарів і транспортних засобів, які переміщуються через митний кордон України, необхідні для їх митного оформлення або переоформлення;

13) митне забезпечення — одноразові номерні запірно-пломбувальні пристрої, печатки, штампи, голографічні мітки та інші засоби ідентифікації, що використовуються митними органами для відображення та закріплення результатів митного контролю та митного оформлення;

14) митне оформлення — виконання митним органом дій (процедур), які пов'язані із закріпленням результатів митного контролю товарів і транспортних засобів, що переміщуються через митний кордон України, і мають юридичне значення для подальшого використання цих товарів і транспортних засобів;

15) митний контроль — сукупність заходів, що здійснюються митними органами в межах своєї компетенції з метою забезпечення додержання норм цього Кодексу, законів та інших нормативно-правових актів з питань митної справи, міжнародних договорів України, укладених в установленому законом порядку;

16) митний режим — сукупність норм, встановлених законами України з питань митної справи, що залежно від заявленої мети переміщення товарів і транспортних засо-

бів через митний кордон України визначають порядок такого переміщення та обсяг митних процедур, які при цьому здійснюються;

17) митні органи — спеціально уповноважені органи виконавчої влади в галузі митної справи, на які відповідно до цього Кодексу та інших законів України покладено безпосереднє здійснення митної справи;

18) митні правила — встановлений законодавством України порядок переміщення товарів і транспортних засобів через митний кордон України;

19) митні процедури — операції, пов'язані із здійсненням митного контролю за переміщенням товарів і транспортних засобів через митний кордон України, митного оформлення цих товарів і транспортних засобів, а також із справлянням передбачених законом податків і зборів;

20) нерезиденти — громадяни, які мають постійне місце проживання за межами України, в тому числі ті, що тимчасово перебувають на території України; юридичні особи, суб'єкти підприємницької діяльності, що не мають статусу юридичної особи (філії, представництва тощо) з місцезнаходженням за межами України, які створені та здійснюють свою діяльність відповідно до законодавства іноземної держави, у тому числі юридичні особи та інші суб'єкти підприємницької діяльності з участю юридичних осіб та інших суб'єктів підприємницької діяльності України; розташовані на території України дипломатичні представництва, консульські установи, торговельні та інші офіційні представництва іноземних держав, міжнародні організації та їх філії, що мають дипломатичні привілеї та імунітет, а також представництва інших іноземних організацій і фірм, які не здійснюють підприємницьку діяльність відповідно до законодавства України;

21) особи — юридичні та фізичні особи;

22) перевізник — особа, зареєстрована як суб'єкт підприємницької діяльності, яка в установленому законом порядку, з використанням належних їй або найманих нею транспортних засобів переміщує товари через митний кордон України або здійснює перевезення товарів, що перебувають під митним контролем, між митними органами на території України;

23) переміщення товарів через митний кордон України у вантажних відправленнях — переміщення товарів через митний кордон України при здійсненні експортно-імпортних операцій, а також інших операцій, пов'язаних із ввезенням товарів на митну територію України, вивезенням товарів за межі митної території України або переміщенням їх митною територією України транзитом. При переміщенні товарів через митний кордон України у вантажних відправленнях оформляється вантажна митна декларація;

24) переміщення товарів через митний кордон України у міжнародних поштових відправленнях — переміщення товарів через митний кордон України в упакованих та оформлених відповідно до вимог актів Всесвітнього поштового союзу та Правил користування послугами поштового зв'язку листак, бандеролях, спеціальних мішках з позначкою «М», дрібних пакетах, поштових посилах, відправленнях прискореної пошти з позначкою «EMS», які приймаються до пересилання за межі України, доставляються в Україну або переміщуються територією України транзитом підприємствами поштового зв'язку;

25) переміщення товарів через митний кордон України у міжнародних експрес-відправленнях — переміщення товарів та інших предметів, належним чином упакованих, що перевозяться експрес-перевізником будь-яким видом транспорту з метою доставки одержувачу у визначений термін;

26) переміщення товарів через митний кордон України у несупроводжуваному багажі — переміщення через митний кордон України товарів, що належать громадянам, окремо від цих громадян або уповноважених ними осіб з оформленням багажних документів;

27) переміщення товарів через митний кордон України у ручній поклажі — переміщення через митний кордон України товарів, що належать громадянам, у пасажирських відділеннях (салонах) транспортних засобів, якими прямують ці громадяни або уповноважені ними особи, без оформлення багажних документів;

28) переміщення товарів через митний кордон України у супроводжуваному багажі — переміщення через митний кордон України товарів, що належать громадянам, у багажних відділеннях транспортних засобів, якими прямують ці громадяни або уповноважені ними особи, з оформленням багажних документів;

29) підприємство — будь-яка юридична особа, а також громадянин, який здійснює підприємницьку діяльність без створення юридичної особи;

30) посадові особи підприємств — керівники та інші працівники підприємств (резиденти та нерезиденти), які в силу постійної або тимчасово виконуваних ними трудових (службових) обов'язків відповідають за виконання вимог, встановлених цим Кодексом, законами та іншими нормативно-правовими актами України, а також міжнародними договорами України з питань митної справи, укладеними в установленому законом порядку;

31) посадові особи представництв іноземних держав та міжнародних організацій — акредитовані в Україні: глави дипломатичних представництв та члени дипломатичного персоналу, посадові особи консульських установ, представники іноземних держав при міжнародних організаціях, посадові особи міжнародних організацій;

32) право інтелектуальної власності, суб'єкти права та об'єкти права інтелектуальної власності — розуміються у значенні, визначеному законами з питань інтелектуальної власності;

33) предмети — особисті речі, товари, транспортні засоби та окремі номерні вузли до них, що переміщуються через митний кордон України;

34) представництво іноземної фірми — акредитована в установленому законодавством

порядку в Україні особа, яка на підставі відповідних належним чином оформлених повноважень представляє в Україні інтереси юридичної особи — нерезидента;

35) пропуск товарів і транспортних засобів через митний кордон України — дозвіл митного органу на переміщення товарів і транспортних засобів через митний кордон України з урахуванням заявленої мети такого переміщення після проведення митних процедур;

36) резиденти — громадяни, які мають постійне місце проживання на території України, у тому числі ті, що тимчасово перебувають за кордоном; юридичні особи, суб'єкти підприємницької діяльності, що не мають статусу юридичної особи (філії, представництва тощо), які створені та здійснюють свою діяльність відповідно до законодавства України, з місцезнаходженням на її території; дипломатичні представництва, консульські установи, торговельні та інші офіційні представництва України за кордоном, які мають дипломатичні привілеї та імунітет, а також філії і представництва підприємств-резидентів за кордоном, що не здійснюють підприємницької діяльності;

37) спеціально виготовлене сховище (тайник) — сховище, виготовлене з метою незаконного переміщення товарів через митний кордон України, а також обладнані і пристосовані з цієї ж метою конструктивні ємності та предмети, які попередньо піддавалися розбиранню, монтажу тощо;

38) судно каботажного плавання — судно, яке без заходу до портів інших держав здійснює каботажні перевезення між портами України, а також судно флоту рибного господарства, яке здійснює рибогосподарську діяльність у межах Азово-Чорноморського басейну;

39) товари — будь-яке рухоме майно (у тому числі валютні цінності, культурні цінності), електрична, теплова та інші види енергії, а також транспортні засоби, за винятком транспортних засобів, що використовуються виключно для перевезення пасажирів і товарів через митний кордон України;

40) транспортні засоби — будь-які засоби авіаційного, водного, залізничного, автомобільного транспорту, що використовуються виключно для перевезення пасажирів і товарів через митний кордон України;

41) уповноважена особа — особа, яка на підставі договору або належно оформленого доручення, виданого власником товарів і транспортних засобів, наділена правом вчиняти дії, пов'язані з пред'явленням цих товарів і транспортних засобів митним органам для митного контролю та митного оформлення при переміщенні їх через митний кордон України, або іншим чином розпоряджатися зазначеними товарами і транспортними засобами.

Стаття 2. Митна політика

Митна політика — це система принципів та напрямів діяльності держави у сфері забезпечення своїх економічних інтересів та безпеки за допомогою митно-тарифних та нетарифних заходів регулювання зовнішньої торгівлі.

Стаття 3. Митна справа

Порядок переміщення через митний кордон України товарів і транспортних засобів, митне регулювання, пов'язане з встановленням та справлянням податків і зборів, процедури митного контролю та оформлення, боротьба з контрабандою та порушеннями митних правил, спрямовані на реалізацію митної політики України, становлять митну справу.

Митна справа є складовою зовнішньополітичної і зовнішньоекономічної діяльності України. У митній справі Україна додержується визначених у міжнародних відносинах систем класифікації та кодуння товарів, єдиної форми декларування експорту та імпорту товарів, митної інформації, інших міжнародних норм і стандартів.

Засади митної справи, у тому числі розміри податків і зборів та умови митного обкладення, спеціальні митні зони і митні режими на території України, перелік товарів, експорт, імпорт та транзит яких через територію України забороняється, визначаються виключно законами України та цим Кодексом.

Кабінет Міністрів України організовує та забезпечує здійснення митної справи відповідно до цього Кодексу та інших законів України, а також міжнародних договорів, укладених в установленому законом порядку, кординує діяльність спеціально уповноваженого центрального органу виконавчої влади в галузі митної справи, інших органів виконавчої влади при вирішенні питань, що стосуються митної справи.

Безпосереднє керівництво митною справою покладається на спеціально уповноважений центральний орган виконавчої влади в галузі митної справи.

Стаття 4. Принципи митного регулювання

Митне регулювання здійснюється на основі принципів:

1) виключної юрисдикції України на її митній території;

2) виключної компетенції митних органів України щодо здійснення митної справи;

3) законності;

4) єдиного порядку переміщення товарів і транспортних засобів через митний кордон України;

5) системності;

6) ефективності;

7) додержання прав та охоронюваних законом інтересів фізичних та юридичних осіб;

8) гласності та прозорості.

Стаття 5. Митна територія України

Територія України, зайнята сушею, територіальне море, внутрішні води і повітряний простір, а також штучні острови, установки і споруди, що створюються у виключній морській економічній зоні України, на які поширюється виключна юрисдикція України, становлять єдину митну територію України.

Території спеціальних митних зон, розташованих в Україні, вважаються такими, що знаходяться поза межами митної території України, крім випадків, визначених законами України.

Стаття 6. Митний кордон України

Межі митної території України є митним кордоном України. Митний кордон України збігається з державним кордоном України, за винятком меж території спеціальних митних зон. Межі території спеціальних митних зон становлять митний кордон України.

Стаття 7. Законодавство України з питань митної справи

Законодавство України з питань митної справи складається з Конституції України, цього Кодексу, законів України та інших нормативно-правових актів з питань митної справи, виданих на основі та на виконання Конституції України, цього Кодексу та законів України.

Якщо міжнародним договором України, укладеним в установленому законом порядку, встановлено інші правила, ніж ті, що передбачені цим Кодексом, то застосовуються правила міжнародного договору.

Стаття 8. Прапор та розпізнавальний знак митної служби України

Митні органи, спеціалізовані митні установи та організації, морські та річкові судна, які перебувають у їх розпорядженні, мають свій прапор. Автотransпортні засоби і повітряні судна, що перебувають у розпорядженні митних органів, спеціалізованих митних установ та організацій, мають розпізнавальний знак.

Стаття 9. Особливості набрання чинності законами та іншими нормативно-правовими актами з питань митної справи

Закони України з питань митної справи набирають чинності через десять днів з дня їх офіційного оприлюднення, якщо інше не передбачено самим законом, але не раніше дня їх офіційного опублікування.

Інші нормативно-правові акти з питань митної справи набирають чинності через 45 днів з дня їх офіційного опублікування, якщо інше не передбачено самим актом, але не раніше дня їх офіційного опублікування. У разі якщо такі нормативно-правові акти не будуть офіційно опубліковані, вони не набирають чинності.

Офіційним опублікуванням закону та іншого нормативно-правового акта з питань митної справи вважається його опублікування в одному з періодичних видань, визначених законодавством України як офіційні. Датою офіційного опублікування нормативно-правового акта вважається дата виходу в світ відповідного номера того офіційного видання, в якому зазначений акт було опубліковано раніше, ніж в інших офіційних виданнях.

Строки набрання чинності законами та іншими нормативно-правовими актами з питань митної справи, визначені днями, починаються з 0 годин дня, наступного за датою офіційного опублікування закону або іншого нормативно-правового акта, і закінчуються о 24 годині останнього дня відповідного строку.

Якщо строк набрання чинності законом або іншим нормативно-правовим актом з питань митної справи визначено вказівкою на день його офіційного опублікування, цей закон або акт вважається чинним з 24 години зазначеного дня.

Якщо строк набрання чинності законом або іншим нормативно-правовим актом з питань митної справи визначено вказівкою на конкретну дату, цей закон або акт вважається чинним з 0 годин зазначеної дати.

Стаття 10. Особливості дії законодавства з питань митної справи у часі

При здійсненні митного контролю та митного оформлення товарів і транспортних засобів, що переміщуються через митний кордон України, застосовуються виключно нормативно-правові акти, чинні на день прийняття митної декларації митним органом України.

У випадках, коли чинним законодавством передбачена можливість проведення митних процедур без подання декларації, застосовується законодавство, чинне на день здійснення таких процедур.

Закони, які пом'якшують або скасовують відповідальність за порушення митних правил, передбачені цим Кодексом, мають зворотну силу, тобто поширюються і на правопорушення, вчинені до видання цих законів. Закони, які встановлюють або посилюють відповідальність за такі правопорушення, зворотної сили не мають.

Провадження у справах про порушення митних правил ведеться на підставі законодавства, що діє під час розгляду справи про правопорушення.

Глава 2. Структура та організація діяльності митної служби України

Стаття 11. Здійснення митної справи

Безпосереднє здійснення митної справи покладається на митні органи України.

Митні органи, реалізуючи митну політику України, виконують такі основні завдання:

1) виконання та контроль за додержанням законодавства України з питань митної справи;

2) захист економічних інтересів України;

3) забезпечення виконання зобов'язань, передбачених міжнародними договорами України з питань митної справи, укладених в установленому законом порядку;

4) сприяння захисту інтелектуальної власності учасників зовнішньоекономічних зв'язків, інших юридичних та фізичних осіб;

5) застосування відповідно до закону заходів тарифного та нетарифного регулювання при переміщенні товарів через митний кордон України;

6) здійснення митного контролю та митного оформлення товарів і транспортних засобів, що переміщуються через митний кордон України, вдосконалення форм і методів їх здійснення;

7) контроль за дотриманням правил переміщення валютних цінностей через митний кордон України;

8) здійснення спільно з іншими уповноваженими органами державної влади заходів щодо захисту інтересів споживачів товарів і додержання учасниками зовнішньоекономічних зв'язків державних інтересів на зовнішньому ринку;

(Закінчення на 6—20-й стор.).

(Початок на 5-й стор.).

9) створення сприятливих умов для прискорення товарообігу та пасажиропотоку через митний кордон України;

10) боротьба з контрабандою та порушеннями митних правил;

11) розвиток міжнародного співробітництва у галузі митної справи;

12) ведення митної статистики;

13) ведення Української класифікації товарів зовнішньо-економічної діяльності;

14) здійснення верифікації (встановлення достовірності) сертифікатів походження товарів з України.

Органи державної влади, Президент України в межах своїх повноважень, визначених Конституцією України та законами України, здійснюють керівництво митною справою та контроль за діяльністю митних органів України.

Стаття 12. Митна служба України

Митна служба України — це єдина загальнодержавна система, яка складається з митних органів та спеціалізованих митних установ і організацій.

Митними органами є спеціально уповноважений центральний орган виконавчої влади в галузі митної справи, регіональні митниці, митниці.

Стаття 13. Спеціально уповноважений центральний орган виконавчої влади в галузі митної справи

Спеціально уповноважений центральний орган виконавчої влади в галузі митної справи утворюється, реорганізовується та ліквідується Президентом України за поданням Прем'єр-міністра України.

Спеціально уповноважений центральний орган виконавчої влади в галузі митної справи спрямовує, координує та контролює діяльність митних органів, спеціалізованих митних установ та організацій щодо виконання законодавства України з питань митної справи, в межах своїх повноважень видає накази, організує та контролює їх виконання.

Спеціально уповноважений центральний орган виконавчої влади в галузі митної справи є юридичною особою і здійснює свою діяльність відповідно до Конституції України, цього Кодексу, законів України та інших нормативно-правових актів.

Спеціально уповноваженому центральному органу виконавчої влади в галузі митної справи підпорядковані регіональні митниці, митниці, спеціалізовані митні установи та організації.

Спеціально уповноважений центральний орган виконавчої влади в галузі митної справи очолює керівник, який призначається на посаду та звільняється з посади Президентом України в порядку, встановленому Конституцією України.

Стаття 14. Регіональна митниця

Регіональна митниця є митним органом, який на території закріпленого за ним регіону в межах своєї компетенції здійснює митну справу та забезпечує комплексний контроль за додержанням законодавства України з питань митної справи, керівництво і координацію діяльності підпорядкованих йому митниць та спеціалізованих митних установ і організацій.

Регіональна митниця є юридичною особою і здійснює свою діяльність відповідно до законодавства України та положення, яке затверджується наказом спеціально уповноваженого центрального органу виконавчої влади в галузі митної справи.

Створення, реорганізація та ліквідація регіональних митниць здійснюються спеціально уповноваженим центральним органом виконавчої влади в галузі митної справи.

Керівник регіональної митниці призначається на посаду та звільняється з посади керівником спеціально уповноваженого центрального органу виконавчої влади в галузі митної справи.

Стаття 15. Митниця

Митниця є митним органом, який безпосередньо забезпечує виконання законодавства України з питань митної справи, справляння податків і зборів та виконання інших завдань, покладених на митну службу України.

Митниця є юридичною особою і здійснює свою діяльність відповідно до законодавства України та положення, яке затверджується наказом спеціально уповноваженого центрального органу виконавчої влади в галузі митної справи.

Митниця підпорядковується регіональній митниці та спеціально уповноваженому центральному органу виконавчої влади в галузі митної справи або спеціально уповноваженому центральному органу виконавчої влади в галузі митної справи безпосередньо.

Створення, реорганізація та ліквідація митниць здійснюються спеціально уповноваженим центральним органом виконавчої влади в галузі митної справи.

Митниця діє в межах території, що визначається спеціально уповноваженим центральним органом виконавчої влади в галузі митної справи.

У складі митниці в пунктах пропуску через митний кордон України та на інших об'єктах чи територіях із значним обсягом зовнішньоекономічних операцій можуть створюватися митні пости на правах структурного підрозділу митниці.

Керівник митниці призначається на посаду та звільняється з посади керівником спеціально уповноваженого центрального органу виконавчої влади в галузі митної справи.

Стаття 16. Митний пост

Для забезпечення виконання регіональними митницями та митницями завдань, визначених цим Кодексом та іншими законами України, можуть створюватися митні пости.

Митний пост є структурним підрозділом регіональної митниці, митниці, який безпосередньо здійснює митний контроль та оформлення товарів і транспортних засобів, що переміщуються через митний кордон України.

Митні пости створюються в міру необхідності у населених пунктах, на залізничних станціях, в аеропортах, морських та річкових портах та інших об'єктах, розташованих у зоні діяльності регіональної митниці, митниці.

Типове положення про митний пост затверджується наказом спеціально уповноваженого центрального органу виконавчої влади в галузі митної справи.

Створення, реорганізація та ліквідація митних постів здійснюються спеціально уповноваженим центральним органом виконавчої влади в галузі митної справи, регіональними митницями, митницями.

ально уповноваженим центральним органом виконавчої влади в галузі митної справи за поданням відповідної регіональної митниці, митниці. Керівник митного поста призначається на посаду і звільняється з посади керівником спеціально уповноваженого центрального органу виконавчої влади в галузі митної справи.

Стаття 17. Спеціалізовані митні установи та організації

У межах бюджетних коштів, передбачених для утримання митної служби України, виключно для забезпечення виконання завдань, покладених на митні органи, відповідно до цього Кодексу та законів України в митній службі України можуть створюватися експлуатаційні, транспортні, інформаційно-аналітичні, кінологічні спеціалізовані установи та освітні організації.

Створення, реорганізація та ліквідація спеціалізованих митних установ та організацій здійснюються спеціально уповноваженим центральним органом виконавчої влади в галузі митної справи в межах повноважень, визначених цим Кодексом та законами України.

Стаття 18. Митні лабораторії

У митній службі України створюються Центральна митна лабораторія, яка є спеціалізованою митною установою, і митні лабораторії, які є структурними підрозділами регіональних митниць, митниць.

Центральна митна лабораторія здійснює науково-методичне керівництво митними лабораторіями.

Центральній митній лабораторії, митним лабораторіям надається право на здійснення експертної діяльності в межах питань, віднесених до компетенції митної служби.

Створення, реорганізація та ліквідація Центральної митної лабораторії і митних лабораторій здійснюються спеціально уповноваженим центральним органом виконавчої влади в галузі митної справи.

Положення про Центральну митну лабораторію та положення про митні лабораторії затверджуються наказами спеціально уповноваженого центрального органу виконавчої влади в галузі митної справи.

Стаття 19. Митна варта

Митна варта — спеціальні підрозділи митних органів, призначені для боротьби з порушеннями митних правил, охорони територій, будівель, споруд та приміщень митних органів, охорони та супроводження товарів і транспортних засобів, забезпечення охорони зон митного контролю.

Стаття 20. Організація митної варті

Митна варта діє на основі цього Кодексу та положення, яке затверджується спеціально уповноваженим центральним органом виконавчої влади в галузі митної справи.

Керівництво підрозділами митної варті здійснює керівник спеціально уповноваженого центрального органу виконавчої влади в галузі митної справи, а в регіональних митницях і митницях — відповідно керівники цих митних органів.

Особовий склад митної варті може забезпечуватися зброєю та спеціальними засобами, транспортом, радіо- і телефонним зв'язком, а також спорядженням відповідно до цього Кодексу, законів України та інших нормативно-правових актів.

Стаття 21. Завдання митної варті

Завданнями митної варті є:

1) здійснення заходів, пов'язаних із виявленням, розкриттям, припиненням, профілактикою порушень митних правил, запобіганням таким порушенням;

2) охорона будинків, споруд, приміщень митних органів та інших об'єктів митної інфраструктури, зон митного контролю від будь-яких протиправних посягань;

3) фізичний захист співробітників митних органів, інших осіб, а також товарів, які перебувають у зоні митного контролю, від протиправних дій;

4) локалізація разом з іншими органами конфліктних ситуацій у зоні діяльності митних органів;

5) участь у ліквідації наслідків катастроф, аварій, стихійного лиха та екологічного забруднення в зоні діяльності митних органів.

Стаття 22. Права митної варті

Для здійснення визначених у статті 21 цього Кодексу завдань підрозділи митної варті мають право:

1) розташовувати тимчасові пости, пересуватися будь-якими ділянками місцевості і водного простору в межах митної території України, а в межах контролюваного прикордонного району — за погодженням з відповідними органами охорони державного кордону України;

2) затримувати та проводити в установленому цим Кодексом порядку огляд товарів, транспортних засобів і громадян, які перетинають митний кордон України у пунктах пропуску;

3) проводити за рішенням керівника спеціально уповноваженого центрального органу виконавчої влади в галузі митної справи або його заступника, керівника регіональної митниці (митниці) або його заступника у встановленому цим Кодексом порядку огляд та перегляд оформлених митними органами транспортних засобів і товарів, у тому числі тих, що переміщуються транзитом через територію України;

4) супроводжувати та охороняти товари, які перебувають під митним контролем, у тому числі ті, що переміщуються через територію України транзитом;

5) запрошувати осіб до митних органів для з'ясування обставин порушення митних правил. У невідкладних випадках з'ясування обставин і первинне документування такого порушення можуть здійснюватися в інших придатних для цього місцях.

Стаття 23. Розміщення підрозділів митної варті

Підрозділи митної варті розміщуються, як правило, в місцях розташування регіональних митниць і митниць.

За рішенням керівника спеціально уповноваженого центрального органу виконавчої влади в галузі митної справи особовий склад, транспорт, озброєння та спеціальні засоби підрозділів митної варті у разі оперативної необхідності можуть бути тимчасово переміщені в інші регіони України поза місцем основного розміщення.

Стаття 24. Майно, фінансування та матеріально-технічне забезпечення митних органів, спеціалізованих митних установ та організацій

Майно митних органів, спеціалізованих митних установ та організацій є державною власністю. Управління цим майном здійснює Кабінет Міністрів України в порядку, встановленому законом.

Фінансування, матеріально-технічне забезпечення та розвиток інфраструктури митної служби України здійснюються за рахунок Державного бюджету України.

Стаття 25. Земельні ділянки, службові та побутові приміщення, обладнання та засоби зв'язку митних органів, спеціалізованих митних установ та організацій

Земельні ділянки для службових потреб, у тому числі для створення зон митного контролю, надаються митним органам, спеціалізованим митним установам та організаціям у постійне користування відповідно до Земельного кодексу України. Попереднє відшкодування власникам земель їх вартості та збитків, відшкодування землекористувачам збитків, завданих вилученням земель, здійснюється відповідно до закону.

У разі якщо митне оформлення товарів і транспортних засобів здійснюється митними органами безпосередньо на територіях або в приміщеннях підприємств, зазначених підприємства, незалежно від форми власності та підпорядкування, зобов'язані надавати митним органам у тимчасове користування відповідні службові та побутові приміщення, а також необхідне обладнання та засоби зв'язку на договірних засадах.

Глава 3. Взаємовідносини митних органів, спеціалізованих митних установ та організацій з іншими органами державної влади, органами місцевого самоврядування, а також з підприємствами та громадянами

Стаття 26. Взаємовідносини митних органів, спеціалізованих митних установ та організацій та їх посадових осіб з іншими органами державної влади, органами місцевого самоврядування, а також з підприємствами та громадянами

Митні органи, спеціалізовані митні установи та організації та їх посадові особи при виконанні покладених на них завдань взаємодіють з іншими органами державної влади, органами місцевого самоврядування, а також з підприємствами та громадянами в порядку, встановленому законодавством.

У відносинах з митними органами інтереси підприємств та громадян можуть представляти митні брокери та інші особи на підставі відповідного договору, укладеного з підприємством, або нотаріально посвідченої довіреності (доручення), виданої громадянином.

У разі виявлення під час здійснення митних процедур працівниками митних органів ознак злочинів керівник митного органу чи особа, яка його заміщує, повідомляє про це відповідні правоохоронні органи або органи охорони державного кордону України.

Органи охорони державного кордону України та правоохоронні органи повідомляють митним органам про виявлені порушення митних правил або контрабанди.

Стаття 27. Взаємовідносини митних органів з іншими органами державної влади, що здійснюють контроль під час переміщення товарів через митний кордон України

Товари, що переміщуються через митний кордон України, крім митного контролю можуть підлягати санітарно-епідеміологічному, ветеринарному, фітосанітарному, радіологічному, екологічному контролю та контролю за переміщенням культурних цінностей. Митні органи взаємодіють з органами державної влади, що здійснюють зазначені види контролю, в порядку, встановленому законодавством України.

Митне оформлення товарів, що переміщуються через митний кордон України, завершується тільки після здійснення встановлених законодавством України необхідних для цього товару видів контролю, зазначених у частині першій цієї статті.

Стаття 28. Взаємодія митних органів з органами виконавчої влади та Національним банком України

Митні органи взаємодіють з органами виконавчої влади в межах повноважень, встановлених цим Кодексом та законами України.

Спеціально уповноважений центральний орган виконавчої влади в галузі митної справи подає Міністерству фінансів України звіт про надходження до Державного бюджету України коштів від податків і зборів, справляння яких згідно із законодавством покладено на митні органи.

Митні органи інформують Національний банк України та відповідні фінансові органи України про перерахування ними коштів до Державного бюджету України.

Розмежування повноважень і функціональних обов'язків між митними та іншими органами виконавчої влади України щодо справляння податків, зборів та інших обов'язкових платежів встановлюється Конституцією України, цим Кодексом та іншими законами України.

Стаття 29. Взаємовідносини митних органів, спеціалізованих митних установ та організацій з органами місцевого самоврядування і місцевими державними адміністраціями

Місцеві державні адміністрації та органи місцевого самоврядування сприяють діяльності митних органів, спеціалізованих митних установ та організацій і взаємодіють з ними в межах повноважень, встановлених законами.

Глава 4. Інформування та консультування з питань митної справи

Стаття 30. Інформування щодо правил переміщення товарів і транспортних засобів через митний кордон України

Митні органи зобов'язані інформувати заінтересованих осіб про митні правила, норми та умови переміщення товарів і транспортних засобів через митний кордон України.

Стаття 31. Інформація щодо нормативно-правових актів з питань митної справи

Інформація про нормативно-правові акти з питань митної справи (назва акта, його основні положення, інформація про опублікування) безоплатно надається митними органами заінтересованим особам за їх запитом.

Стислі довідки щодо основних положень законодавства України з питань митної справи розміщуються для загального ознайомлення в місцях розташування митних органів.

Стаття 32. Надання текстів нормативно-правових актів та консультування з питань митної справи

Митні органи, спеціалізовані митні установи та організації можуть надавати заінтересованим особам, у тому числі на платній основі, консультації з питань митної справи, а також тексти опублікованих нормативно-правових актів із зазначених питань.

Порядок надання текстів нормативно-правових актів та консультацій з питань митної справи визначається законодавством України та цим Кодексом. Види консультацій, в тому числі платних, що можуть надаватися митними органами, а також розміри плати за їх надання встановлюються Кабінетом Міністрів України.

Стаття 33. Відповідальність за недостовірну інформацію

За недостовірність наданої інформації з питань митної справи посадові особи митних органів, спеціалізованих митних установ та організацій несуть відповідальність, передбачену законом.

Глава 5. Міжнародне співробітництво з питань митної справи

Стаття 34. Участь України у міжнародному співробітництві з питань митної справи

Україна бере участь у міжнародному співробітництві з питань митної справи.

У митній справі Україна додержується загальновизнаних у міжнародній практиці систем класифікації та кодування товарів, митних режимів, митної статистики, інших загальноприйнятих у світових митних відносинах норм і стандартів, а також забезпечує виконання міжнародних договорів України з питань митної справи, укладених в установленому законом порядку.

Стаття 35. Міжнародна діяльність спеціально уповноваженого центрального органу виконавчої влади в галузі митної справи

Міжнародна діяльність спеціально уповноваженого центрального органу виконавчої влади в галузі митної справи спрямовується і координується Президентом України та Кабінетом Міністрів України.

Проведення переговорів та консультативної роботи, пов'язаної з підготовкою міждержавних, міжурядових і міжвідомчих угод з питань митної справи, може здійснюватися спеціально уповноваженим центральним органом виконавчої влади в галузі митної справи за дорученням Президента України, Кабінету Міністрів України в обсязі наданих відповідно до закону повноважень.

Стаття 36. Зв'язки спеціально уповноваженого центрального органу виконавчої влади в галузі митної справи з міжнародними митними організаціями

Спеціально уповноважений центральний орган виконавчої влади в галузі митної справи представляє Україну у Всесвітній митній організації, інших міжнародних митних організаціях.

Міжнародне співробітництво в галузі митної справи здійснюється спеціально уповноваженим центральним органом виконавчої влади в галузі митної справи за погодженням з Міністерством закордонних справ України.

Стаття 37. Міжнародне співробітництво в галузі митної справи

Відповідно до міжнародних договорів, укладених в установленому законом порядку, митними органами України спільно з митними органами суміжних держав може здійснюватися:

1) створення спільних пунктів пропуску на митному кордоні України;

2) проведення спільного контролю у пунктах пропуску на митному кордоні України;

3) узгоджене застосування процедур митного контролю, митного оформлення та взаємне визнання документів, що використовуються митними органами для здійснення митних процедур;

4) проведення спільних заходів, спрямованих на запобігання, виявлення і припинення контрабанди та порушень митних правил;

5) проведення інших спільних одноразових чи постійних заходів з питань, що відповідно до цього Кодексу та інших актів законодавства України належать до компетенції митних органів.

Стаття 38. Підтримання оперативного зв'язку між митними органами України і митними органами суміжних іноземних держав

З метою вирішення невідкладних питань щодо пропуску товарів і транспортних засобів, виявлення та припинення контрабанди і порушення митних правил, забезпечення законності і правопорядку в пунктах пропуску через митний кордон України керівнику регіональної митниці, керівнику митниці та їх заступникам надається право проведення робочих зустрічей з представниками митного органу суміжної іноземної держави.

Про час, умови і мету таких зустрічей керівник митного органу або його заступник інформує керівника відповідного органу охорони державного кордону України.

Порядок проведення таких зустрічей визначається положенням, затвердженим Кабінетом Міністрів України, якщо інше не передбачено міжнародним договором України, укладеним в установленому законом порядку.

Стаття 39. Взаємодія митних органів України з митними та іншими органами іноземних держав, а також з міжнародними організаціями

Взаємодія митних органів України з митними та іншими уповноваженими органами іноземних держав, а також з міжнародними організаціями з питань, пов'язаних з провадженням у справах про контрабанду та порушення митних правил, здійснюється митними органами України в порядку, передбаченому міжнародними договорами України, укладеними в установленому законом порядку.

Розділ II МИТНИЙ КОНТРОЛЬ

Глава 6. Організація митного контролю

Стаття 40. Здійснення митного контролю

Митному контролю підлягають усі товари і транспортні засоби, що переміщуються через митний кордон України.

Митний контроль передбачає проведення митними органами мінімуму митних процедур, необхідних для забезпечення додержання законодавства України з питань митної справи. Обсяг таких процедур та порядок їх застосування визначаються відповідно до цього Кодексу, інших нормативно-правових актів, а також міжнародних договорів України, укладених в установленому законом порядку.

Митний контроль товарів, транспортних

засобів перевізників у пунктах пропуску через державний кордон України здійснюється цілодобово відповідно до типових технологічних схем пропуску через державний кордон України автомобільних, водних, залізничних та повітряних транспортних засобів перевізників, що затверджуються Кабінетом Міністрів України.

Стаття 41. Форми митного контролю Митний контроль здійснюється безпосередньо посадовими особами митних органів шляхом:

1) перевірки документів та відомостей, необхідних для такого контролю;

2) митного огляду (огляду та переогляду товарів і транспортних засобів, особистого огляду громадян);

3) обліку товарів і транспортних засобів, що переміщуються через митний кордон України;

4) усного опитування громадян та посадових осіб підприємств;

5) перевірки системи звітності та обліку товарів, що переміщуються через митний кордон України, а також своєчасності, достовірності, повноти нарахування та сплати податків і зборів, які відповідно до законів справляються при переміщенні товарів через митний кордон України;

6) огляду територій та приміщень складів тимчасового зберігання, митних ліцензійних складів, спеціальних митних зон, магазинів безмитної торгівлі та інших місць, де знаходяться або можуть знаходитися товари і транспортні засоби, що підлягають митному контролю, чи провадяться діяльність, контроль за якою покладено на митні органи законом;

7) використання інших форм, передбачених цим Кодексом та іншими законами України з питань митної справи.

Порядок здійснення митного контролю визначається Кабінетом Міністрів України відповідно до норм цього Кодексу.

Стаття 42. Вибірковість митного контролю Під час проведення митного контролю митні органи самостійно визначають форму та обсяг контролю, достатні для забезпечення додержання законодавства України з питань митної справи та міжнародних договорів України, укладених в установленому законом порядку, контроль за дотриманням яких покладено на митні органи.

Стаття 43. Тривалість перебування під митним контролем

Товари і транспортні засоби перебувають під митним контролем з моменту його початку і до закінчення згідно з заявленим митним режимом.

У разі ввезення на митну територію України товарів і транспортних засобів митний контроль розпочинається з моменту перетинання ними митного кордону України.

У разі вивезення за межі митної території України митний контроль розпочинається з моменту пред'явлення товарів і транспортних засобів для митного оформлення та їх декларування в установленому цим Кодексом порядку.

Тривалість перебування товарів і транспортних засобів під митним контролем на території зони митного контролю у пункті пропуску на митному кордоні України встановлюється відповідно до технологічної схеми пропуску через митний кордон осіб, товарів і транспортних засобів,

Митний контроль закінчується:

у разі ввезення на митну територію України — після здійснення у повному обсязі митного оформлення товарів і транспортних засобів, що переміщуються через митний кордон України;

у разі вивезення за межі митної території України — після здійснення у повному обсязі митного оформлення товарів і транспортних засобів та перетинання ними митного кордону України, за винятком митних режимів, які передбачають перебування під митним контролем протягом усього часу дії митного режиму.

Стаття 44. Строки пред'явлення митному органу товарів і транспортних засобів, що переміщуються через митний кордон України

Товари, що переміщуються через митний кордон України, разом з їх упаковкою та маркуванням, транспортні засоби, якими вони переміщуються через митний кордон, а також документи на ці товари і транспортні засоби пред'являються для контролю митним органам у незмінному стані в пунктах пропуску через митний кордон України та в інших місцях митної території України, встановлених митними органами для здійснення митного контролю та оформлення, не пізніше ніж через три години після прибуття зазначених товарів і транспортних засобів у пункт пропуску або таке місце.

Встановлений у частині першій цієї статті строк, як виняток, може збільшуватися у порядку та на умовах, визначених Кабінетом Міністрів України.

Стаття 45. Документи та відомості, необхідні для здійснення митного контролю

Особи, які переміщують товари і транспортні засоби через митний кордон України чи провадять діяльність, контроль за якою цим Кодексом покладено на митні органи, зобов'язані подавати митним органам документи та відомості, необхідні для здійснення митного контролю.

Перелік документів та відомостей, необхідних для здійснення митного контролю, порядок їх подання визначаються Кабінетом Міністрів України відповідно до цього Кодексу.

Правоохоронні органи України, фінансові установи, податкові та інші контролюючі органи України відповідно до законодавства України на запити митних органів або за власною ініціативою інформують митні органи про наявні в них відомості, необхідні для здійснення митного контролю.

Стаття 46. Доступ посадових осіб митних органів на територію чи в приміщення підприємств для здійснення митного контролю

Посадові особи митних органів з метою здійснення митного контролю мають право в межах наданої їм цим Кодексом та іншими законами України компетенції безперешкодного доступу на територію чи в приміщення будь-якого підприємства незалежно від форми власності та підпорядкування, де знаходяться або можуть знаходитися товари, що підлягають митному контролю.

Стаття 47. Спільний митний контроль на митному кордоні України

На підставі міжнародних договорів Украї-

ни, укладених в установленому законом порядку, на митному кордоні України може здійснюватися спільний митний контроль разом з митними органами суміжних держав.

Глава 7. Зони митного контролю

Стаття 48. Місця розташування зон митного контролю

З метою забезпечення здійснення митними органами митного контролю за товарами та транспортними засобами, що переміщуються через митний кордон України, проведення заходів, пов'язаних з виявленням, попередженням та припиненням контрабанди та порушень митних правил, у пунктах пропуску на митному кордоні України, в межах прикордонної смуги на державному кордоні України, у морських і річкових портах, аеропортах, на залізничних станціях, на територіях підприємств, спеціальних митних зон, а також в інших місцях, визначених митними органами, створюються зони митного контролю.

Стаття 49. Порядок створення зон митного контролю

Порядок створення зон митного контролю, режим їх функціонування відповідно до цього Кодексу визначаються Кабінетом Міністрів України.

Зони митного контролю в межах пунктів пропуску через державний кордон України створюються спеціально уповноваженим центральним органом виконавчої влади в галузі митної справи за погодженням із спеціально уповноваженим центральним органом виконавчої влади у справах охорони державного кордону України та центральним органом виконавчої влади в галузі транспорту.

Стаття 50. Розміщення споруд та об'єктів у зоні митного контролю

У зонах митного контролю, створених у межах пунктів пропуску на митному кордоні України, споруди та об'єкти інфраструктури, що належать іншим органам, уповноваженим здійснювати види контролю, зазначені у статті 27 цього Кодексу, розміщуються з дозволу спеціально уповноваженого центрального органу виконавчої влади в галузі митної справи, спеціально уповноваженого центрального органу виконавчої влади у справах охорони державного кордону України та центрального органу виконавчої влади в галузі транспорту. Порядок надання таких дозволів визначається Кабінетом Міністрів України.

Стаття 51. Режим зони митного контролю. Забезпечення законності і правопорядку у зоні митного контролю

Режим зони митного контролю — це встановлені законодавством України з питань митної справи приписи, заборони та обмеження щодо перебування товарів, транспортних засобів та громадян, умови розташування будівель та споруд, а також проведення господарських робіт у зоні митного контролю.

Забезпечення безпеки громадян, а також схороненості товарів, що переміщуються через митний кордон України, дотримання режиму, законності та правопорядку у зоні митного контролю покладається на відповідні митні органи.

Стаття 52. Проведення господарських робіт у зоні митного контролю, переміщення товарів, транспортних засобів і громадян через зону митного контролю

Проведення господарських робіт у зоні митного контролю, переміщення через межі зони митного контролю і в межах цієї зони товарів, транспортних засобів і громадян, у тому числі посадових осіб органів державної влади, які не перетинають митний кордон України, допускається тільки з дозволу керівника або заступника керівника відповідного митного органу за погодженням з Прикордонними військами України і під контролем посадових осіб цього органу, крім випадків, передбачених законами України.

Глава 8. Здійснення митного контролю

Стаття 53. Права митних органів щодо здійснення митного контролю

Митні органи у межах своїх повноважень, визначених цим Кодексом, мають право застосовувати примусові заходи до порушників режиму зони митного контролю.

Митні органи мають право у примусовому порядку зупиняти і повертати в зони митного контролю транспортні засоби та громадян, які без дозволу митних органів увійшли із зони митного контролю на митну територію України, а також морські та річкові судна, які без дозволу митних органів вийшли з зони митного контролю за межі митної території України і не перебувають у територіальних водах інших держав.

Перелік примусових заходів, а також порядок їх застосування встановлюються цим Кодексом та іншими законами України.

Стаття 54. Подання документів та відомостей, необхідних для здійснення митного контролю

Документи, необхідні для здійснення митного контролю, подаються митному органу в три:

1) перетинанні товарами і транспортними засобами митного кордону України;

2) декларуванні товарів і транспортних засобів;

3) повідомленні, митному органу про намір здійснити переміщення товарів і транспортних засобів через митний кордон України;

4) здійсненні митними органами інших контрольних функцій відповідно до цього Кодексу.

Стаття 55. Огляд та переогляд товарів і транспортних засобів

З метою перевірки законності переміщення через митний кордон України товарів і транспортних засобів митний орган має право на проведення огляду цих товарів і транспортних засобів.

Переогляд товарів і транспортних засобів може бути здійснено за рішенням керівника митного органу або його заступника, якщо є підстави вважати, що зазначені товари і транспортні засоби переміщуються через митний кордон України з порушенням норм цього Кодексу та інших законів України з питань митної справи.

Огляд та переогляд товарів і транспортних засобів здійснюються тільки в присутності особи, яка їх переміщує через митний кордон України чи зберігає під митним контролем.

Стаття 56. Огляд та переогляд ручної поклажі та багажу

Якщо є підстави вважати, що у ручній поклажі або багажі громадянина переміщуються через митний кордон України, у тому числі

транзитом, товари, які підлягають обліку і відповідним видам контролю органів державної влади, зазначеним у статті 27 цього Кодексу, чи товари, при митному оформленні яких справляються податки і збори, а також товари, переміщення яких через митний кордон України заборонено або обмежено, митний орган має право провести огляд, а у разі необхідності і переогляд ручної поклажі та багажу з їх розпакуванням.

Огляд та переогляд ручної поклажі та багажу громадянина здійснюються в присутності цього громадянина чи уповноваженої ним особи.

Огляд та переогляд ручної поклажі та багажу за відсутності громадянина чи уповноваженої ним особи здійснюються:

1) якщо є підстави вважати, що несупроводжувані багажі містять товари, які становлять небезпеку для життя і здоров'я людей, тварин та рослин, а також довкілля;

2) якщо громадянин чи уповноважена ним особа не з'явилися протягом одного місяця з дня надходження несупроводжуваного багажу;

3) якщо товари пересилаються у міжнародних поштових відправленнях або міжнародних експрес-відправленнях;

4) у разі залишення на території України ручної поклажі і багажу з порушенням зобов'язання про їх транзит через територію України.

Огляд та переогляд ручної поклажі і багажу у разі відсутності громадянина чи його уповноваженого представника здійснюються в присутності представників підприємства, що здійснює перевезення, пересилання ручної поклажі та багажу чи їх зберігання.

Про здійснення огляду та переогляду у випадках, передбачених у пунктах 1 та 2 частини третьої цієї статті, складається акт, форму якого встановлює спеціально уповноважений центральний орган виконавчої влади в галузі митної справи.

Стаття 57. Особистий огляд

Особистий огляд як виняткова форма митного контролю проводиться за письмовою постановою керівника митного органу або особи, яка його заміщує, якщо є достатні підстави вважати, що громадянин, який прямує через митний кордон України чи перебуває в зоні митного контролю або в транзитній зоні міжнародного аеропорту, приховує предмети контрабанди чи товари, які є безпосередніми предметами порушення митних правил або заборонені для ввезення в Україну, вивезення з України чи транзиту через територію України.

На митному посту особистий огляд може також проводитися за письмовою постановою керівника поста або особи, яка його заміщує, з обов'язковим повідомленням протягом доби керівника відповідного митного органу про підстави і результати такого огляду.

Перед початком огляду посадова особа митного органу повинна пред'явити громадянину письмово постанову керівника митного органу, керівника митного поста чи особи, яка їх заміщує, ознайомити громадянина з його правами та обов'язками під час проведення такого огляду і запропонувати добровільно пред'явити приховувані товари.

Особистий огляд проводиться в ізольованому приміщенні, що відповідає встановленим санітарно-гігієнічним вимогам, посадовою особою митного органу однієї статі з громадянином, який проходить огляд, у присутності не менш як двох понятих тієї ж статі. Як поняті запрошуються особи, не заінтересовані у результатах огляду. Понятими не можуть бути родичі особи, яка підлягає особистому огляду, а також працівники митних органів. Доступ до приміщення, де проводиться огляд, громадян, які не беруть участі у ньому, і можливість спостерігати за проведенням огляду з боку таких громадян мають бути виключені. Обстеження органів тіла громадянина, який підлягає огляду, має проводитися лише медичним працівником.

Під час проведення особистого огляду складається протокол за формою, що встановлюється спеціально уповноваженим центральним органом виконавчої влади в галузі митної справи.

Протокол підписується посадовою особою митного органу, що провела огляд, громадянином, який проходив огляд, понятими, які були присутні під час огляду, а у разі обстеження медичним працівником — також цим працівником. Громадянин, який проходив огляд, має право зробити заяву в такому протоколі.

Копія протоколу надається громадянину. Особистому огляду не підлягає Президент України, Голова Верховної Ради України, народні депутати України, Прем'єр-міністр України, Перший віце-прем'єр-міністр України, Голова та судді Верховного Суду України, Голова та судді Конституційного Суду України, Міністр закордонних справ України, Генеральний прокурор України та члени їхніх сімей, які прямують разом з ними.

Стаття 58. Облік товарів і транспортних засобів, що переміщуються через митний кордон України

Облік товарів і транспортних засобів, що переміщуються через митний кордон України, — це реєстрація митним органом зазначених товарів і транспортних засобів з метою здійснення їх митного контролю.

Облік товарів, що переміщуються через митний кордон України трубопровідним транспортом та лініями електропередачі, здійснюється з використанням відповідних приладів обліку.

Форми документів для здійснення обліку товарів і транспортних засобів, що переміщуються через митний кордон України, встановлюються спеціально уповноваженим центральним органом виконавчої влади в галузі митної справи.

Стаття 59. Усне опитування громадян та посадових осіб підприємств

Для забезпечення митного контролю посадовими особами митного органу може проводитися усне опитування громадян та посадових осіб підприємств.

Усне опитування громадян та посадових осіб підприємств при здійсненні митного контролю — це отримання посадовою особою митного органу інформації, що має значення для здійснення митного контролю, від осіб, які володіють такою інформацією.

У ході усного опитування складається протокол, форма якого затверджується спеціально уповноваженим центральним органом

виконавчої влади в галузі митної справи.

Стаття 60. Перевірка системи звітності та обліку товарів і транспортних засобів, що переміщуються через митний кордон України

Перевірка системи звітності та обліку товарів і транспортних засобів, що переміщуються через митний кордон України, — це проведення митними органами на підприємствах дій щодо встановлення відповідності документації про зазначені товари і транспортні засоби вимогам, встановленим цим Кодексом та іншими законами України.

Стаття 61. Огляд територій та приміщень складів тимчасового зберігання, митних ліцензійних складів, спеціальних митних зон, магазинів безмитної торгівлі та інших місць, де знаходяться або можуть знаходитися товари і транспортні засоби, що підлягають митному контролю, чи провадяться діяльність, контроль за якою законом покладено на митні органи

Огляд територій та приміщень складів тимчасового зберігання, митних ліцензійних складів, спеціальних митних зон, магазинів безмитної торгівлі та інших місць, де знаходяться або можуть знаходитися товари і транспортні засоби, що підлягають митному контролю, чи провадяться діяльність, контроль за якою покладено законом на митні органи, може здійснюватися посадовими особами митних органів з метою:

а) перевірки законності ввезення на митну територію України товарів і транспортних засобів, дотримання порядку їх ввезення, а також правильності та повноти сплати податків і зборів;

б) перевірки відповідності фактичної кількості ввезених товарів і транспортних засобів відомостям, заявленим у митній декларації;

в) перевірки дотримання встановлених цим Кодексом та іншими законами України правил провадження діяльності, контроль за якою покладено на митні органи.

За результатами огляду територій та приміщень складається акт, форма якого встановлюється спеціально уповноваженим центральним органом виконавчої влади в галузі митної справи. Копія акта вручається відповідно власникові складу тимчасового зберігання, митного ліцензійного складу, магазину безмитної торгівлі або керівникові чи заступникові керівника органу управління спеціальної митної зони.

Стаття 62. Використання технічних та спеціальних засобів для здійснення митного контролю

Для здійснення митного контролю в порядку, встановленому законодавством України, можуть використовуватися технічні та спеціальні засоби, безпечні для життя і здоров'я людини, тварин та рослин і такі, що не завдають шкоди товарам та транспортним засобам.

Стаття 63. Операції з товарами і транспортними засобами, митне оформлення яких не закінчено

З дозволу митного органу може здійснюватися навантаження, вивантаження, перевантаження, усунення пошкоджень упаковки, розпакування, упакування, перепакування товарів, митне оформлення яких не закінчено, зміна ідентифікаційних знаків чи маркування на цих товарах або їх упакувці, а також заміна транспортного засобу. Зазначені операції здійснюються за рахунок власників товарів і транспортних засобів, що переміщуються через митний кордон України, або уповноважених ними осіб.

Митні органи з власної ініціативи або з ініціативи правоохоронних органів мають право вимагати від осіб, які переміщують товари і транспортні засоби через митний кордон України, проведення операцій, передбачених частиною першою цієї статті. У таких випадках витрати на проведення зазначених операцій відшкодовуються органом, з ініціативи якого вони проводилися. У разі якщо в результаті цих операцій будуть виявлені порушення законодавства України, витрати на проведення операцій відшкодовуються власниками товарів, транспортних засобів або уповноваженими ними особами.

Користування та розпорядження товарами і транспортними засобами, митне оформлення яких не закінчено, забороняються, крім випадків, передбачених цим Кодексом та іншими законами України.

Стаття 64. Ідентифікація товарів, транспортних засобів, приміщень та інших місць під час здійснення митного контролю

Товари, що перебувають під митним контролем, транспортні засоби, приміщення, де знаходяться чи можуть знаходитися товари, які підлягають митному контролю, або провадиться чи може провадитися діяльність, контроль за якою покладено на митні органи, а також прилади обліку енергоносіїв, електричної, теплової та інших видів енергії можуть ідентифікуватися митними органами.

Ідентифікація здійснюється шляхом накладення митних забезпечень: одноразових номерних запірно-пломбувальних пристроїв, печаток, голографічних міток, нанесення цифрового, літерного чи іншого маркування, ідентифікаційних знаків, проставлення штампів, взяття проб і зразків, складання опису товарів і транспортних засобів, креслень, масштабних зображень, виготовлення фотографій, ілюстрацій, використання товаросупровідної документації тощо.

Засоби ідентифікації можуть змінюватися чи знищуватися тільки митними органами або за їх дозволом іншими органами, крім випадків, коли існує реальна загроза знищення, безповоротної втрати чи істотного посягання товарів і транспортних засобів. У таких випадках митний орган терміново сповіщається про зміну, вилучення чи знищення засобів ідентифікації з поданням документальних доказів існування зазначеної загрози.

Стаття 65. Залучення спеціалістів та експертів для участі у здійсненні митного контролю

У разі потреби для участі у здійсненні митного контролю можуть залучатися спеціалісти та експерти.

Залучення спеціалістів та експертів здійснюється керівником митного органу або його заступником за погодженням з керівником підприємства, установи, організації, де працює спеціаліст чи експерт.

Спеціалісти та експерти, які беруть участь у здійсненні митного контролю, мають

(Закінчення на 8—20-й стор.).

(Початок на 5—7-й стор.).

право на відшкодування витрат, пов'язаних з їхньою участю у здійсненні митного контролю. За спеціалістами та експертами зберігається середня заробітна плата за місцем роботи за час, що був затрачений у зв'язку з такою участю.

Виплати, пов'язані із залученням спеціалістів та експертів, включаючи витрати на їх проїзд, добові за час перебування у відрядженні для участі у здійсненні митного контролю, та винагорода за виконану спеціалістами і експертами роботу здійснюються за рахунок коштів Державного бюджету України у порядку, що визначається Кабінетом Міністрів України.

Глава 9. Особливі процедури митного контролю

Стаття 66. Звільнення від окремих форм митного контролю

Звільнення від окремих форм митного контролю встановлюється цим Кодексом, іншими законами України, а також міжнародними договорами, укладеними в установленому законом порядку.

Незастосування митного контролю не означає звільнення від обов'язкового дотримання порядку переміщення товарів і транспортних засобів через митний кордон України.

Стаття 67. Звільнення від митного огляду Митному огляду не підлягає ручна поклажа та супроводжуваний багаж Президента України, Голови Верховної Ради України, народних депутатів України, Прем'єр-міністра України, Першого віце-прем'єр-міністра України, Голови та судді Верховного Суду України, Голови та суддів Конституційного Суду України, Міністра закордонних справ України, Генерального прокурора України та членів їхніх сімей, які прямують разом з ними.

Стаття 68. Спрощений митний контроль Регіональні митниці, митниці, за погодженням зі спеціально уповноваженим центральним органом виконавчої влади в галузі митної справи, можуть застосовувати спрощений митний контроль.

Спрощений митний контроль застосовується у випадках переміщення громадянами через митний кордон України товарів, що не підлягають обов'язковому декларуванню та оподаткуванню і не належать до категорії товарів, на переміщення яких через митний кордон України встановлено заборони чи обмеження.

Спрощений митний контроль застосовується митними органами, в яких обладнано зони (коридори) спрощеного митного контролю.

Громадяни, які проходять через зони (коридори) спрощеного митного контролю, звільняються від подання митної декларації.

Звільнення від подання митної декларації не означає звільнення громадян від обов'язкового дотримання порядку переміщення товарів через митний кордон України.

Стаття 69. Митний контроль після пропуску товарів і транспортних засобів

Незалежно від закінчення операцій митного контролю, оформлення та пропуску товарів і транспортних засобів митний контроль за ними може здійснюватися, якщо є достатні підстави вважати, що мають місце порушення законодавства України чи міжнародного договору України, укладеного в установленому законом порядку, контроль за виконанням яких покладено законом на митні органи.

Такий контроль здійснюється на підставі письмового розпорядження керівника митного органу або особи, яка його заміщує.

Розділ III

МИТНЕ ОФОРМЛЕННЯ

Глава 10. Загальні положення

Стаття 70. Мета митного оформлення Метою митного оформлення є засвідчення відомостей, одержаних під час митного контролю товарів і транспортних засобів, що переміщуються через митний кордон України, та оформлення результатів такого контролю, а також статистичного обліку ввезення на митну територію України, вивезення за її межі і транзиту через її територію товарів і транспортних засобів. Митне оформлення здійснюється посадовими особами митного органу.

Операції митного оформлення, порядок їх здійснення, а також форми митних декларацій та інших документів, що застосовуються під час митного оформлення товарів і транспортних засобів, визначаються Кабінетом Міністрів України.

Стаття 71. Місце і час здійснення митного оформлення

Митне оформлення здійснюється в місцях розташування відповідних підрозділів митних органів протягом часу, що його встановлюють митні органи за погодженням з органами, уповноваженими здійснювати види контролю, зазначені у статті 27 цього Кодексу.

Відповідно до міжнародних договорів, укладених в установленому законом порядку, митне оформлення у пунктах пропуску через митний кордон України може здійснюватися цілодобово.

Митне оформлення товарів і транспортних засобів, що переміщуються через митний кордон України резидентами (крім громадян), крім випадків переміщення товарів і транспортних засобів через територію України у режимі транзиту, здійснюється митними органами, у зонах діяльності яких розташовані ці резиденти. У випадках, визначених Кабінетом Міністрів України, митне оформлення в іншому митному органі може здійснюватися за письмовим погодженням між цим митним органом і митним органом, у зоні діяльності якого розташований відповідний резидент.

Місце здійснення митного оформлення товарів і транспортних засобів, що переміщуються через митний кордон України нерезидентами (крім громадян), визначається Кабінетом Міністрів України.

Митне оформлення товарів і транспортних засобів, що переміщуються через територію України у режимі транзиту, здійснюється митним органом за місцем ввезення цих товарів і транспортних засобів на митну територію України.

Товари, які при ввезенні на митну територію України були оформлені у режим митного складу, у подальшому

можуть бути переоформлені у режим транзиту митним органом за місцем розташування митного ліцензійного складу, на якому зберігаються зазначені товари.

Спеціально уповноваженим центральним органом виконавчої влади в галузі митної справи можуть визначатися ділянки території з комплексом будівель, споруд, інженерно-технічних засобів та комунікацій, необхідних для здійснення митного контролю та оформлення товарів і транспортних засобів, що переміщуються через митний кордон України, — вантажні митні комплекси, автопорти, автотермінали. Вантажний митний комплекс, автопорт, автотермінал можуть входити до митної служби України як спеціалізована митна організація або належати на праві власності юридичній особі —резиденту, зареєстрованій як суб'єкт підприємницької діяльності. Відкриття вантажних митних комплексів, автопортів, автотерміналів суб'єктами підприємницької діяльності здійснюється за погодженням із спеціально уповноваженим центральним органом виконавчої влади в галузі митної справи. Вимоги, яким повинен відповідати вантажний митний комплекс, автопорт, автотермінал, визначаються Кабінетом Міністрів України.

Митне оформлення товарів і транспортних засобів, які вивозяться за межі митної території України громадянами, може здійснюватися у будь-якому митному органі на всій митній території України.

Митне оформлення товарів (крім тих, що переміщуються у несупроводжуваному багажі, а також автомобілів), які ввозяться на митну територію України громадянами, здійснюється у пунктах пропуску через митний кордон України.

Митне оформлення товарів, які ввозяться на митну територію України громадянами у несупроводжуваному багажі, здійснюється митними органами за місцем проживання або тимчасового перебування зазначених громадян.

Місця здійснення митного оформлення автомобілів, які ввозяться на митну територію України громадянами, визначаються спеціально уповноваженим центральним органом виконавчої влади в галузі митної справи.

На прохання осіб, що переміщують через митний кордон України товари і транспортні засоби, митне оформлення може здійснюватися поза місцем розташування митних органів, а також поза робочим часом, встановленим для митних органів, на умовах, визначених цим Кодексом.

За митне оформлення товарів і транспортних засобів поза місцем розташування митних органів або поза робочим часом, встановленим для митних органів, митними органами із заінтересованих осіб справляється плата в порядку та у розмірах, установлених Кабінетом Міністрів України. Розмір такої плати не може перевищувати вартості фактичних витрат митних органів на вчинення зазначених дій.

За рішенням спеціально уповноваженого центрального органу виконавчої влади в галузі митної справи митне оформлення товарів окремих видів може здійснюватися у спеціально визначених для цього митних органах.

Стаття 72. Початок митного оформлення

Митне оформлення розпочинається після подання митному органу митної декларації, а також усіх необхідних для здійснення митного контролю та оформлення документів, відомостей щодо товарів і транспортних засобів, які підлягають митному оформленню.

Засвідчення митним органом прийняття товарів, транспортних засобів та документів на них до митного контролю та митного оформлення здійснюється шляхом проставлення відповідних відміток на митній декларації та товаросупровідних документах.

Стаття 73. Присутність декларантів під час митного оформлення

Декларанти можуть бути присутніми під час митного оформлення товарів і транспортних засобів, які пред'являються ними для такого оформлення.

У разі застосування заходів, передбачених статтями 55 і 56 цього Кодексу, а також на вимогу митного органу присутність декларантів під час митного оформлення є обов'язковою.

Стаття 74. Митне оформлення військових транспортних засобів та військової техніки Військова техніка, укомплектована повністю військовою командою, та бойові повітряні судна, а також військові кораблі, судна забезпечення Військово-Морських Сил, які перетинають митний кордон України, підлягають митному оформленню. Порядок такого оформлення встановлюється Кабінетом Міністрів України.

Митне оформлення військової техніки, військових кораблів (суден), бойових та військово-транспортних повітряних суден іноземних держав здійснюється митним органом за участю представників центрального органу виконавчої влади з питань оборони.

Стаття 75. Взяття проб та зразків товарів З метою здійснення митного контролю та митного оформлення товарів митним органом за вмотивованим письмовим розпорядженням керівника відповідного митного органу або його заступника можуть братися проби та зразки зазначених товарів для дослідження (аналізу, експертизи). Оплата проведення дослідження (аналізу, експертизи) товарів здійснюється за рахунок коштів Державного бюджету України.

Проби та зразки товарів, що перебувають під митним контролем, з дозволу митного органу можуть братися також декларантами та відповідними органами державного контролю.

Проби та зразки товарів беруться у мінімальній кількості, що забезпечує можливість проведення їх дослідження (аналізу, експертизи) за нормативами, затвердженими спеціально уповноваженим центральним органом виконавчої влади в галузі митної справи.

Про взяття проб та зразків товарів, що перебувають під митним контролем, складається акт за формою, встановленою спеціально уповноваженим центральним органом виконавчої влади в галузі митної справи.

Декларанти мають право бути присутніми під час взяття проб та зразків товарів посадовими особами митного органу та іншими органами державного контролю. Взяття проб

та зразків товарів, що перебувають під митним контролем, іншими органами державного контролю, а також декларантами здійснюється у присутності посадових осіб митних органів. Декларанти зобов'язані сприяти посадовим особам митних органів під час взяття проб та зразків товарів і здійснювати за свій рахунок вантажні та інші необхідні операції.

Окрема митна декларація на проби та зразки товарів не подається за умови, що відомості про них будуть наведені в митній декларації, яка подається щодо всіх товарів, які переміщуються через митний кордон України.

Декларанти мають право ознайомлюватися з результатами проведеного дослідження (аналізу, експертизи) взятих проб та зразків товарів та отримувати копії результатів досліджень (аналізів, експертиз).

Митні органи мають бути ознайомлені з результатами проведених досліджень (аналізу, експертизи) проб та зразків товарів, що перебувають під митним контролем, взятих іншими органами державного контролю, а також декларантами. Митним органом також повинні надаватися копії результатів таких досліджень (аналізів, експертиз).

Митні органи не відшкодовують витрат, понесених декларантом в результаті взяття проб та зразків товарів, що перебувають під митним контролем. Витрати на проведення дослідження (аналізу, експертизи) проб та зразків товарів, понесені митними органами та митними лабораторіями, особою, яка має повноваження щодо таких товарів, не відшкодовуються, крім випадків, коли таке дослідження (аналіз, експертиза) проводиться з ініціативи зазначеної особи.

Порядок взяття проб та зразків товарів, строк проведення їх дослідження (аналізу, експертизи), а також розпорядження ними встановлюються Кабінетом Міністрів України.

Стаття 76. Подання митним органам актів, складених підприємствами

Підприємства, що переміщують товари через митний кордон України, в присутності посадової особи митного органу складають акти про невідповідність товарів відомостям, зазначеним у необхідних для здійснення митного контролю документах, про пошкодження товарів чи їх упаковки або маркування. Зазначені акти подаються відповідним митним органам.

Форма акта встановлюється спеціально уповноваженим центральним органом виконавчої влади в галузі митної справи.

Стаття 77. Мова документів, які подаються для здійснення митного контролю та митного оформлення

Документи, необхідні для здійснення митного контролю та митного оформлення товарів і транспортних засобів, що переміщуються через митний кордон України при здійсненні зовнішньоекономічних операцій, подаються митному органу українською мовою, офіційною мовою митних союзів, членом яких є Україна, або іншою іноземною мовою, яка є поширеною у світі. Якщо оригінали таких документів складені іншою мовою, декларант має забезпечити їх переклад на українську мову за власний рахунок.

Стаття 78. Строки митного оформлення Митне оформлення здійснюється митним органом, як правило, протягом однієї доби з часу пред'явлення товарів і транспортних засобів, що підлягають митному оформленню, подання митної декларації та всіх необхідних документів і відомостей.

Митне оформлення вважається завершеним після виконання митним органом митних процедур, визначених ним на підставі цього Кодексу відповідно до заявленого митного режиму.

Стаття 79. Спрощений порядок митного оформлення деяких видів товарів

У разі переміщення через митний кордон України товарів, необхідних для подолання наслідків стихійного лиха, аварій, катастроф, епідемій, а також живих тварин, органів та інших анатомічних матеріалів людини для потреб трансплантації, товарів, що мають обмежений строк чи особливий режим зберігання, радіоактивних матеріалів, фото-, аудіо- і відеоматеріалів для засобів масової інформації, товарів міжнародної технічної і гуманітарної допомоги, товарів, що сліднують за процедурою МДП, їх митне оформлення здійснюється першочергово у спрощеному порядку.

Умови застосування спрощеного порядку митного оформлення визначаються Кабінетом Міністрів України.

Стаття 80. Обов'язки митного органу щодо роз'яснення вимог, виконання яких забезпечує можливість митного оформлення

У разі відмови у митному оформленні та пропуску через митний кордон України товарів і транспортних засобів митний орган зобов'язаний видавати заінтересованим особам письмове повідомлення із зазначенням причин відмови та вичерпним роз'ясненням вимог, виконання яких забезпечує можливість митного оформлення та пропуску цих товарів і транспортних засобів через митний кордон України.

Глава 11. Декларування

Стаття 81. Процедура декларування Декларування здійснюється шляхом заявлення за встановленою формою (письмовою, усною, шляхом вчинення дій) точних відомостей про товари і транспортні засоби, мету їх переміщення через митний кордон України, а також відомостей, необхідних для здійснення їх митного контролю та митного оформлення.

Умови та порядок застосування форм декларування, перелік відомостей, необхідних для здійснення митного контролю та митного оформлення, визначаються Кабінетом Міністрів України, а порядок заповнення митних декларацій та інших документів, що застосовуються під час митного оформлення товарів і транспортних засобів, встановлюється спеціально уповноваженим центральним органом виконавчої влади в галузі митної справи.

Перелік товарів, що підлягають обов'язковому декларуванню, встановлюється цим Кодексом та актами Кабінету Міністрів України.

Стаття 82. Тимчасова та неповна декларація

Якщо декларант з поважних причин, перелік яких визначається спеціально уповно-

важеним центральним органом виконавчої влади в галузі митної справи, не може здійснити у повному обсязі декларування товарів і транспортних засобів, які ввозяться на митну територію України, безпосередньо під час переміщення їх через митний кордон України (крім товарів, які переміщуються транзитом через територію України), такі товари можуть бути випущені у вільний обіг у спрощеному порядку після подання митному органу тимчасової чи неповної декларації та під зобов'язання про подання митної декларації, заповненої у звичайному порядку не пізніше ніж через 30 днів з дня випуску товарів у вільний обіг.

Рішення про можливість випуску товарів у вільний обіг з наступним оформленням митних документів у повному обсязі приймається митним органом виходячи з обставин переміщення таких товарів через митний кордон України, характеристики підприємства, установи, організації та за умови сплати належних податків і зборів у повному обсязі.

Стаття 83. Періодична митна декларація У разі якщо товари регулярно переміщуються через митний кордон України однією і тією ж особою на одних і тих же умовах та підставах, митний орган може дозволити такій особі подавати періодичну митну декларацію, яка оформляється на переміщення товарів за певний погоджений з митним органом період.

Порядок та умови подання періодичної митної декларації визначаються Кабінетом Міністрів України.

Стаття 84. Місце декларування Товари і транспортні засоби, що переміщуються через митний кордон України, декларуються митному органу, який здійснює митне оформлення цих товарів і транспортних засобів.

Транспортні засоби, що використовуються для переміщення товарів, декларуються одночасно з цими товарами, за винятком випадків, передбачених частиною третьою цієї статті.

Морські, річкові та повітряні судна декларуються митному органу в порту чи аеропорту прибуття на митну територію України або в порту чи аеропорту відправлення з митної території України.

Порожні транспортні засоби та транспортні засоби, які перевозять пасажирів, декларуються в місці перетину митного кордону України або в митному органі за місцем розташування власника транспортного засобу.

Стаття 85. Строки декларування Митна декларація подається митному органу, який здійснює митне оформлення, протягом 10 днів з дати доставлення товарів і транспортних засобів у митний орган призначення.

Товари, що переміщуються через митний кордон України громадянами, декларуються митному органу одночасно з пред'явленням цих товарів.

Порожні транспортні засоби та транспортні засоби, в яких перевозяться пасажирів, у разі в'їзду на митну територію України декларуються митному органу не пізніше ніж через три години з моменту прибуття у пункт пропуску на митному кордоні України, а у разі виїзду за межі митної території — не пізніше ніж за три години до перетинання митного кордону України.

Зазначені строки можуть продовжуватися у порядку та на умовах, визначених Кабінетом Міністрів України.

Стаття 86. Прийняття митної декларації

Митна декларація приймається та реєструється митним органом у порядку, що визначається Кабінетом Міністрів України або уповноваженим ним органом.

Подання митної декларації повинно супроводжуватися наданням митному органу комерційних супровідних та інших необхідних документів, перелік яких визначається Кабінетом Міністрів України або уповноваженим ним органом.

Митна декларація приймається митним органом, якщо встановлено, що в ній містяться всі необхідні відомості і до неї додано всі необхідні документи. Дата і час прийняття митної декларації фіксуються посадовою особою митного органу, що її прийняла, проставленням відміток на бланку митної декларації та відповідним записом у документах митного органу.

З моменту прийняття митної декларації вона є документом, що засвідчує факти, які мають юридичне значення.

Митний орган не має права відмовити в прийнятті митної декларації, якщо декларантом виконано всі умови, встановлені цим Кодексом.

Відмова митного органу в прийнятті митної декларації повинна бути вмотивованою, а про причини відмови має бути письмово повідомлено декларанту.

Стаття 87. Декларанти Декларантами можуть бути підприємства або громадяни, яким належать товари і транспортні засоби, що переміщуються через митний кордон України, або уповноважені ними митні брокери (посередники).

Декларантами товарів і транспортних засобів, що належать громадянам, також можуть бути громадяни, уповноважені власниками зазначених товарів і транспортних засобів на здійснення декларування нотаріально посвідченими дорученнями.

Стаття 88. Обов'язки декларанта Декларант виконує всі обов'язки і несе у повному обсязі відповідальність, передбачену цим Кодексом, незалежно від того, чи він є власником товарів і транспортних засобів, які переміщуються через митний кордон України, митним брокером чи іншою уповноваженою особою.

Декларант зобов'язаний: здійснити декларування товарів і транспортних засобів відповідно до порядку, встановленого цим Кодексом;

на вимогу митного органу пред'явити товари і транспортні засоби для митного контролю і митного оформлення;

надати митному органу передбачені законодавством документи і відомості, необхідні для виконання митних процедур;

сплатити податки і збори.

Стаття 89. Попередня митна декларація До ввезення товарів на митну територію України декларантом може подаватися до відповідного митного органу попередня митна декларація.

Подання попередньої митної декларації при ввезенні на митну територію України підакцизних товарів є обов'язковим.

Порядок подання попередньої митної декларації, її форма та перелік відомостей, що зазначаються у ній, встановлюються спеціально уповноваженим центральним органом виконавчої влади в галузі митної справи відповідно до вимог цього Кодексу.

Стаття 90. Зміна, доповнення та відкликання митної декларації

З дозволу митного органу відомості, зазначені у митній декларації, можуть бути змінені чи доповнені, а подана митна декларація відкликана.

Зміна, доповнення чи відкликання можуть бути здійснені лише до моменту прийняття митним органом митної декларації до митного оформлення.

Зміна, доповнення та відкликання митної декларації після її прийняття митним органом до митного оформлення не допускаються. Внесення до митної декларації змін чи доповнень, які мають істотне значення для застосування процедур митного контролю щодо товарів і транспортних засобів або впливають на умови оподаткування товарів чи застосування до них заходів нетарифного регулювання, здійснюється шляхом подання митному органу нової митної декларації, якщо це дозволяється відповідно до цього Кодексу.

Посадові особи митних органів не мають права заповнювати митну декларацію, змінювати чи доповнювати відомості, зазначені в митній декларації, за винятком внесення до неї відомостей, що належать до компетенції митних органів.

Розділ IV ПЕРЕМІЩЕННЯ ТА ПРОПУСК ТОВАРІВ І ТРАНСПОРТНИХ ЗАСОБІВ ЧЕРЕЗ МИТНИЙ КОРДОН УКРАЇНИ

Глава 12. Попередні операції

Стаття 91. Попередні операції

Попередніми операціями вважаються дії, що виконуються до початку митного оформлення товарів і транспортних засобів.

Попередні операції покликані сприяти прискоренню митного оформлення товарів і транспортних засобів, а також здійсненню передбачених цим Кодексом митних процедур.

Умови та порядок застосування попередніх операцій, передбачених цим Кодексом, не залежать від країни походження товарів або країни їх відправлення.

Стаття 92. Подання документів митним органам у пунктах пропуску на митному кордоні України

Якщо митне оформлення товарів і транспортних засобів у повному обсязі відповідно до їх митного режиму здійснюється не в місці перетинання митного кордону, митному органу у пункті пропуску на митному кордоні України подаються транспортні, комерційні та інші супровідні документи, що містять відомості про товари і транспортні засоби, достатні для прийняття рішення про можливість їх пропуску через митний кордон України.

Стаття 93. Повідомлення митних органів про намір ввезти товари на митну територію України та про намір вивезти товари за межі митної території України

У разі ввезення товарів на митну територію України у випадках, передбачених цим Кодексом, декларант заздалегідь повідомляє відповідний митний орган про намір ввезти ці товари.

У разі вивезення товарів за межі митної території України декларант попередньо повідомляє відповідний митний орган про намір вивезти ці товари. Митний орган визначає час і місце доставки зазначених товарів для здійснення митного контролю та митного оформлення.

Порядок повідомлення митного органу про намір ввезти товари на митну територію України або вивезти товари з цієї території встановлюється спеціально уповноваженим центральним органом виконавчої влади в галузі митної справи.

Положення цієї статті не застосовуються до морських, річкових та повітряних суден, які перетинають митну територію України без зупинки в порту чи аеропорту, розташованому на митній території України.

Стаття 94. Доставка товарів та документів у місце, визначене митним органом

Після подання зазначеного у статті 93 цього Кодексу повідомлення декларант зобов'язаний доставити товари та документи на них без будь-якої зміни їх стану у визначене митним органом місце і забезпечити перебування їх у цьому місці до прибуття посадових осіб митного органу.

Доставка товарів та документів на них повинна бути здійснена в строк, визначений митним органом у межах звичайних строків доставки, виходячи з можливостей транспортного засобу, встановленого маршруту та інших умов перевезення.

Товари та транспортні засоби, якими вони перевозяться, після прибуття у місце доставки розміщуються у зонах митного контролю.

У місці доставки товари і транспортні засоби пред'являються, а документи на них передаються митному органу. Заява про пред'явлення товарів і транспортних засобів для митного контролю та передання документів на них мають бути зроблені у мінімально можливий строк після їх прибуття, а у разі прибуття поза робочим часом, встановленим для митного органу, — у мінімально можливий строк після початку роботи цього органу.

Зміна місця стоянки транспортного засобу, вивантаження, перевантаження товарів, розпакування, пакування чи перепакування товарів, зміна, вилучення чи пошкодження засобів ідентифікації допускаються лише з дозволу митного органу.

Усі додаткові витрати, понесені декларантом внаслідок дій чи обставин, передбачених цією статтею, митними органами не відшкодовуються.

Глава 13. Переміщення товарів і транспортних засобів через митний кордон України

Стаття 95. Пункти пропуску на митному кордоні України, через які переміщуються товари і транспортні засоби

Переміщення товарів і транспортних засобів через митний кордон України здійснюється через пункти пропуску на митному кордоні України, перелік яких визначається Кабінетом Міністрів України відповідно до міжнародних договорів України, укладених в установленому законом порядку.

Переміщення окремих видів товарів через митний кордон України може здійснюватися через спеціально визначені пункти пропуску на митному кордоні України. Перелік таких пунктів пропуску затверджується Кабінетом Міністрів України.

Стаття 96. Заборона щодо переміщення окремих товарів через митний кордон України

Ввезення в Україну, вивезення з України та транзит через її територію товарів окремих видів можуть заборонятися законами України.

Не можуть бути пропущені через митний кордон України товари:

- заборонені до ввезення в Україну;
- заборонені до вивезення з України;
- заборонені до транзиту через митну територію України;
- щодо яких не було здійснено митне оформлення;
- які переміщуються через митний кордон України з порушенням вимог цього Кодексу та інших законів України.

До переміщення через митний кордон України у міжнародних поштових відправленнях забороняються культурні цінності.

Рішення митних органів щодо заборони або дозволу переміщення через митний кордон України конкретних товарів може бути оскаржено до суду.

Стаття 97. Обмеження щодо переміщення окремих товарів через митний кордон України

У випадках, передбачених законом, на окремі товари можуть запроваджуватися обмеження у разі їх переміщення через митний кордон України. Пропуск таких товарів через митний кордон України здійснюється на підставі дозволів уповноважених органів державної влади, що виконують відповідні контрольні функції.

Переліки товарів, переміщення яких через митний кордон України здійснюється на підставі дозволів органів державної влади, а також порядок видачі таких дозволів затверджуються Кабінетом Міністрів України. Органи державної влади, уповноважені видавати такі дозволи, визначаються Кабінетом Міністрів України.

Порядок переміщення через митний кордон України валютних цінностей встановлюється Національним банком України.

Порядок здійснення митного контролю, оформлення та пропуску через митний кордон України товарів, щодо яких встановлено обмеження, встановлюється Кабінетом Міністрів України.

Стаття 98. Компетенція митних органів щодо здійснення контролю за переміщенням культурних цінностей через митний кордон України

Митні органи здійснюють контроль за переміщенням культурних цінностей через митний кордон України у взаємодії зі спеціально уповноваженим державним органом по контролю за переміщенням культурних цінностей через державний кордон України та спеціально уповноваженим центральним органом виконавчої влади у сфері архівної справи і діловодства в порядку, встановленому законом.

Глава 14. Тимчасове зберігання

Стаття 99. Склади тимчасового зберігання

Товари і транспортні засоби з моменту пред'явлення митному органу і до їх випуску відповідно до обраного митного режиму можуть перебувати на тимчасовому зберіганні під митним контролем. Такі товари і транспортні засоби до завершення митного оформлення з дозволу відповідного митного органу розміщуються на складах тимчасового зберігання. Митний режим щодо зазначених товарів і транспортних засобів обирається під час передачі цих товарів і транспортних засобів на тимчасове зберігання і не може змінюватися їх власником або уповноваженою ним особою без погодження з відповідним митним органом до закінчення строку тимчасового зберігання.

З метою створення сприятливих умов та скорочення часу проведення митного контролю та митного оформлення митним органом може прийматися рішення про організацію складів тимчасового зберігання, що належать транспортно-експедиційним організаціям, які переміщують товари і транспортні засоби через митний кордон України, чи іншим підприємствам, зі створенням зони митного контролю в межах таких складів.

Як склади тимчасового зберігання можуть використовуватися відповідним чином облаштовані складські приміщення, резервуари, криті чи відкриті майданчики, призначені для зберігання товарів і транспортних засобів. Дозвіл на їх використання як складів тимчасового зберігання надається митними органами, в зоні діяльності яких розташовані такі приміщення, резервуари, майданчики, у порядку, встановленому спеціально уповноваженим центральним органом виконавчої влади в галузі митної справи.

Допускається розміщення товарів і транспортних засобів, що перебувають на тимчасовому зберіганні під митним контролем, на складах митних органів.

Стаття 100. Дозвіл на використання приміщення, резервуару, майданчика як складу тимчасового зберігання

Приміщення, резервуар або майданчик можуть бути використані як склад тимчасового зберігання за наявності належним чином оформленого дозволу відповідного митного органу.

Порядок розгляду заяви і видачі дозволу на використання приміщення, резервуару, майданчика як складу тимчасового зберігання визначається Кабінетом Міністрів України або уповноваженим ним органом.

Спеціально уповноважений центральний орган виконавчої влади в галузі митної справи веде облік складів тимчасового зберігання та дозволів на їх відкриття, що видаються митними органами.

Якщо власник складу тимчасового зберігання не виконує обов'язків, додаткових вимог або обмежень, зазначених у статтях 104 — 106 цього Кодексу, дозвіл на використан-

ня приміщення, резервуару, майданчика як складу тимчасового зберігання може бути анульований митним органом, який його видав.

Порядок оскарження анулювання дозволу власником складу тимчасового зберігання визначається законом.

Стаття 101. Типи складів тимчасового зберігання

Склади тимчасового зберігання можуть бути закритого та відкритого типу.

Склади тимчасового зберігання закритого типу призначаються виключно для зберігання власником складу товарів, що належать йому.

Склади тимчасового зберігання відкритого типу призначаються для використання будь-якими особами.

Обов'язковою умовою для отримання дозволу на використання приміщення, резервуару, майданчика як складу тимчасового зберігання відкритого типу є наявність у підприємства ліцензії на право здійснення митної брокерської діяльності або діяльності митного перевізника.

Стаття 102. Взаємовідносини власника складу тимчасового зберігання з особами, які розміщують товари і транспортні засоби на складі

Взаємовідносини власника складу тимчасового зберігання з особами, які розміщують товари і транспортні засоби на складі, визначаються договором зберігання.

Взаємовідносини митних органів, що є власниками складів, у яких товари і транспортні засоби знаходяться на тимчасовому зберіганні під митним контролем, з особами, які розміщують такі товари і транспортні засоби на складі, здійснюються відповідно до цього Кодексу та цивільного законодавства України.

Стаття 103. Документи, необхідні для розміщення товарів і транспортних засобів на складі тимчасового зберігання

Для розміщення товарів і транспортних засобів на складі тимчасового зберігання митним органам подаються лише документи, що дають змогу ідентифікувати ці товари і транспортні засоби та підтверджують законні підстави знаходження цих товарів і транспортних засобів у особи, яка бажає користуватися послугами складу.

Стаття 104. Обов'язки власника складу тимчасового зберігання

Власник складу тимчасового зберігання зобов'язаний:

- облаштувати склад і створити всі необхідні умови для забезпечення митного контролю;
- виключити можливість вилучення із складу поза митним контролем товарів і транспортних засобів, які зберігаються на складі;
- не перешкоджати здійсненню митного контролю;
- вести облік і подавати митному органу звітність щодо товарів і транспортних засобів, які зберігаються на складі, відповідно до порядку, що встановлюється Кабінетом Міністрів України або уповноваженим ним органом;
- забезпечити неможливість проникнення сторонніх осіб на склад, де зберігаються товари і транспортні засоби;
- обладнати склад не менше ніж двома засобами забезпечення (ідентифікації), один з яких має знаходитися у віданні митного органу;
- виконувати умови дозволу на використання приміщення, резервуару, майданчика як складу тимчасового зберігання та вимоги митного органу, в тому числі забезпечувати доступ посадових осіб митного органу до товарів і транспортних засобів, що зберігаються на складі, в будь-який час на їхню вимогу надавати митним органам приміщення, обладнання і засоби зв'язу для здійснення і забезпечення митного контролю та митного оформлення.

Стаття 105. Додаткові права митних органів щодо складів тимчасового зберігання

Митні органи можуть встановлювати обов'язкові вимоги щодо конструкції, облаштування і місця розташування складів тимчасового зберігання відповідно до положення про склади тимчасового зберігання, що затверджується спеціально уповноваженим центральним органом виконавчої влади в галузі митної справи.

Митний орган має право не дозволяти розміщення товарів і транспортних засобів на складі тимчасового зберігання, якщо власник складу не забезпечує належних умов для діяльності на його території посадових осіб митного органу з метою проведення митного контролю за такими товарами і транспортними засобами.

Стаття 106. Обмеження щодо розміщення товарів на складі тимчасового зберігання

На складі тимчасового зберігання можуть розміщуватися будь-які товари і транспортні засоби. Товари, які можуть завдати шкоди іншим товарам, або ті, що потребують особливих умов зберігання, повинні розміщуватися в спеціально пристосованих приміщеннях складу тимчасового зберігання.

Не підлягають передачі на тимчасове зберігання підприємствам товари і транспортні засоби, що зберігаються виключно митним органом відповідно до статті 166 цього Кодексу.

Спеціально уповноважений центральний орган виконавчої влади в галузі митної справи може визначати також перелік окремих видів товарів і транспортних засобів, які передаються на тимчасове зберігання під митним контролем лише на склади митних органів.

Стаття 107. Особа, відповідальна за схоронність товарів і транспортних засобів, розміщених на складі тимчасового зберігання

Відповідальним перед митними органами за втрату чи пошкодження товарів і транспортних засобів, розміщених на складі тимчасового зберігання, є власник складу тимчасового зберігання.

За видачу без дозволу митного органу або втрату товарів, транспортних засобів, розміщених на складі тимчасового зберігання, власник складу тимчасового зберігання несе відповідальність, передбачену цим Кодексом.

Стаття 108. Строк тимчасового зберігання товарів і транспортних засобів

Строк тимчасового зберігання товарів і транспортних засобів на складі тимчасового

зберігання не може перевищувати трьох місяців.

Кабінет Міністрів України може встановлювати для товарів і транспортних засобів окремих категорій менші строки зберігання.

Строк тимчасового зберігання товарів і транспортних засобів, зазначений у частині першій цієї статті, за заявою декларанта може бути продовжений, але не більше ніж на один місяць, митним органом, якому підпорядкований митний орган, за дозволом якого товари і транспортні засоби були розміщені на складі. Заява про продовження строку тимчасового зберігання товарів і транспортних засобів попередньо погоджується з власником складу та відповідним митним органом.

До закінчення строків зберігання, зазначених у частинях першій, другій та третій цієї статті, товари і транспортні засоби, що тимчасово зберігаються під митним контролем, повинні бути:

- задекларовані власником або уповноваженою ним особою до обраного митного режиму;
  - або передані власником або уповноваженою ним особою для зберігання відповідному митному органу.
- Стаття 109. Операції з товарами і транспортними засобами, що знаходяться на складі тимчасового зберігання
- Крім операцій, зазначених у статті 63 цього Кодексу, товари і транспортні засоби, що знаходяться на складі тимчасового зберігання, можуть бути з дозволу митного органу піддані:

- оглядові та вимірюванню власником складу, іншою особою, яка розмістила ці товари і транспортні засоби на складі, або її представником;
- операціям, необхідним для забезпечення зберігання цих товарів і транспортних засобів у незмінному стані.

З дозволу митного органу можуть також братися проби та зразки товарів, що зберігаються на складі.

Розділ V ПРОЦЕДУРИ ПРИ ПЕРЕМІЩЕННІ ТОВАРІВ ЧЕРЕЗ МИТНИЙ КОРДОН УКРАЇНИ РІЗНИМИ ВИДАМИ ТРАНСПОРТУ

Глава 15. Загальні положення

Стаття 110. Засоби та способи переміщення товарів

Переміщення товарів через митний кордон України здійснюється засобами авіаційного, водного, автомобільного, залізничного, трубопровідного транспорту, а також лініями електропередачі.

Залежно від наявності перевізника, відправника, одержувача, а також договору на перевезення товари переміщуються у:

- вантажних відправленнях;
- супроводжуваному багажі;
- несупроводжуваному багажі;
- ручній поклажі;
- міжнародних поштових відправленнях;
- міжнародних експрес-відправленнях.

Стаття 111. Митні процедури на транспорті

Транспортні засоби, якими переміщуються громадяни та товари через митний кордон України, підлягають митному контролю та митному оформленню.

Митні процедури, що здійснюються під час митного контролю та митного оформлення транспортних засобів, якими переміщуються громадяни та товари через митний кордон України, мають уніфікований характер і не залежать від країни реєстрації або країни — власника транспортного засобу, країни, з якої прибув цей транспортний засіб, або країни, куди він прямує, крім випадків, передбачених міжнародними договорами України, укладеними в установленому законом порядку, та відповідними міжнародними актами, в частині застосування санкцій та обмежень у торгівлі з окремими країнами.

Стаття 112. Взаємодія в оформленні міжнародних перевезень товарів

Митний контроль за міжнародними перевезеннями товарів здійснюється митними органами у взаємодії з іншими відповідними контрольними службами за спільними технологічними схемами з визначенням часу та послідовності виконання кожної службою своїх безпосередніх обов'язків.

Розклад руху транспортних засобів через митний кордон України затверджується центральним органом виконавчої влади в галузі транспорту за погодженням зі спеціально уповноваженим центральним органом виконавчої влади в галузі митної справи та спеціально уповноваженим центральним органом виконавчої влади у справах охорони державного кордону України.

Зазначені у частині першій цієї статті технологічні схеми затверджуються керівниками митних органів за погодженням з керівниками відповідних органів охорони державного кордону України, центрального органу виконавчої влади в галузі транспорту та інших відповідних контрольних служб.

Стаття 113. Сприяння посадовим особам митних органів у здійсненні митних процедур

З метою прискорення здійснення митних процедур під час переміщення транспортних засобів через митний кордон України працівники водного, повітряного, автомобільного та залізничного транспорту сприяють посадовим особам митних органів у виконанні ними своїх службових обов'язків.

Стаття 114. Службові приміщення митних органів у портах, міжнародних аеропортах і на прикордонних залізничних станціях

Адміністрація морських і річкових портів, міжнародних аеропортів, прикордонних залізничних станцій та договірних засадах забезпечує митні органи необхідними службовими приміщеннями, обладнанням, засобами зв'язку та створює належні умови для здійснення ними митних процедур.

Перелік приміщень та вимоги до них визначаються спеціально уповноваженим центральним органом виконавчої влади в галузі митної справи і центральним органом виконавчої влади в галузі транспорту України відповідно до обсягу та характеру міжнародних перевезень.

Стаття 115. Митні процедури щодо запасів для споживання

(Закінчення на 10—20-й стор.).

(Початок на 5—9-й стор.).

Під запасами, призначеними для споживання, розуміються:

1) товари, призначені для споживання пасажирими та екіпажем на борту суден, літаків, у поїздах, інших транспортних засобах, незалежно від того, продаються ці товари чи ні;

2) товари, включаючи паливно-мастильні матеріали, необхідні для експлуатації та технічного обслуговування суден, літаків, засобів залізничного та іншого транспорту, у тому числі придбані за кордоном у зв'язку з ліквідацією аварії або для здійснення необхідного поточного ремонту цих транспортних засобів;

3) товари, призначені для матеріально-технічного постачання та спорядження, паливно-мастильні матеріали, сировина, для промислової переробки, продовольство, інші товари, що вивозяться за межі митної території України для забезпечення виробничої діяльності українських та орендованих (зафрахтованих) українськими підприємствами суден, які здійснюють морський промисел.

Запаси, призначені для споживання, що переміщуються на суднах, літаках, засобах залізничного та іншого транспорту через митний кордон України в обсягах, що визначаються на підставі встановлених Кабінетом Міністрів України норм споживання та з урахуванням тривалості рейсу, підлягають митному оформленню в безліцензійному порядку без декларування та сплати податків і зборів (крім випадків, передбачених цим Кодексом), а понад зазначені норми — у загальному порядку відповідно до заявленого митного режиму.

Стаття 116. Пропуск спеціального обладнання, що ввозиться (вивозиться) разом з транспортними засобами

Спеціальне обладнання, призначене для навантаження, вивантаження, захисту і зберігання вантажу, яке переміщується разом з транспортним засобом через митний кордон України, підлягає пропуску у тому ж порядку, що і транспортний засіб, за умови використання такого обладнання за призначенням та зворотного вивезення (ввезення) разом з цим транспортним засобом.

Стаття 117. Пропуск запасних частин та обладнання для ремонту транспортних засобів

Запасні частини та обладнання, призначені для використання в процесі ремонту чи технічного обслуговування транспортних засобів, тимчасово ввезених на митну територію України або тимчасово вивезених з неї, можуть ввозитися (вивозитися) під зобов'язання про їх зворотне вивезення (ввезення) без справляння податків і зборів. Митний орган, що здійснює пропуск таких запасних частин та обладнання, може застосовувати заходи гарантування, зазначені у статті 211 цього Кодексу.

Замінені запасні частини та обладнання можуть не вивозитися за межі митної території України (не ввозитися на неї), а з дозволу митного органу:

бути пред'явлені митному органу та оформлені для вільного обігу на митній території України (за її межами);

бути знищені під контролем митного органу.

Стаття 118. Обмеження щодо пропуску алкогольних напоїв та тютюнових виробів через митний кордон України на борту транспортного засобу

На борту транспортного засобу, що здійснює міжнародний рейс і прибуває на митну територію України, дозволяється ввозити та вивозити для споживання членами екіпажу та пасажирими алкогольні напої та тютюнові вироби з розрахунку споживання однією особою на добу за нормами, що встановлюються Кабінетом Міністрів України.

Стаття 119. Тимчасовий пропуск транспортних засобів на митну територію України

Транспортні засоби, що використовуються для переміщення товарів та пасажирів через митний кордон України, можуть тимчасово ввозитися на митну територію України без справляння податків і зборів та без застосування заходів нетарифного регулювання.

Тимчасово ввезені на митну територію України транспортні засоби підлягають вивезенню без внесення в їх конструкцію будь-яких змін (без урахування природного зношення, витрати пально-мастильних матеріалів та необхідного ремонту).

Тимчасове ввезення транспортних засобів на територію України допускається за умови, що такі транспортні засоби не використовуватимуться для внутрішніх перевезень на митній території України.

Стаття 120. Товари, помилково ввезені на митну територію України

Товари можуть вважатися помилково ввезеними на митну територію України, якщо перевізником або одержувачем буде доведено, що ввезення цих товарів не є результатом навмисних дій чи грубої недбалості.

Помилково ввезеними на митну територію України не можуть вважатися товари, умови та підстави ввезення яких були змінені після перетинання ними митного кордону України.

Глава 16. Митні процедури на морському і річковому транспорті

Стаття 121. Місця здійснення митних процедур

Митні органи здійснюють митні процедури в зонах митного контролю на території морських та річкових портів, а також в акваторіях портів, відкритих для міжнародних перевезень.

Стаття 122. Зони митного контролю в морських та річкових портах

Зони митного контролю в морських та річкових портах розташовуються в межах, відведених адміністрацією цих портів, територій та акваторій.

Порядок створення та функціонування зон митного контролю у морських та річкових портах визначається Кабінетом Міністрів України.

Стаття 123. Тривалість митного контролю Судно закордонного плавання протягом усього часу стоянки в порту перебуває під митним контролем. Митний орган має право

в цей період здійснювати огляд і переогляд судна, пломбування та опечатування його окремих трюмів і примі-

щень, де знаходяться товари, підстави для ввезення на митну територію України, вивезення за межі митної території України чи транзит через територію України яких відсутні.

Стаття 124. Строк митного оформлення суден закордонного плавання

Залежно від водотоннажності і призначення суден закордонного плавання їх митне оформлення проводиться в строк, який визначається керівником митного органу за погодженням з керівником відповідного органу охорони державного кордону України та іншими контрольними службами.

Митне оформлення суден закордонного плавання здійснюється цілодобово у порядку їх прибуття.

Стаття 125. Розміщення об'єктів митного контролю у водному сполученні

Райони розвантаження та завантаження суден закордонного плавання, посадки та висадки пасажирів цих суден, а також місця стоянки суден для здійснення митного контролю визначаються адміністрацією порту з урахуванням функціональної і технологічної діяльності порту та за поданням митного органу, погодженим з органом охорони державного кордону України.

Зміна місця стоянки суден визначається адміністрацією порту з повідомленням відповідного митного органу та органу охорони державного кордону України.

Стаття 126. Митний контроль у разі виникнення особливих обставин

Якщо судно закордонного плавання внаслідок аварії, стихійного лиха або інших обставин, що мають характер непереборної сили, не в змозі досягти одного з місць здійснення митного контролю на митній території України, вивантаження з нього товарів допускається в місцях, де немає митних органів. У таких випадках капітан судна повинен вжити всіх необхідних заходів для забезпечення зберігання цих товарів та пред'явлення їх найближчому митному органу.

Стаття 127. Митний контроль за вантажними операціями у водному сполученні

Вивантаження товарів із суден закордонного плавання та завантаження товарів на зазначені судна здійснюються з дозволу митного органу та під його контролем згідно з товаросупровідними документами, передбаченими законодавством України. Пропуск через митний кордон України товарів, що перевозяться в міжнародному водному сполученні, здійснюється на підставі оформлених митних декларацій.

Стаття 128. Митний контроль суден закордонного плавання, що перетинають державний кордон України на нетривалий час

Судно закордонного плавання, яке заходить у відкритий для міжнародних водних перевезень порт для поповнення запасів води, палива, продовольства, проведення термінових ремонтних робіт на строк до двох діб, митному оформленню не підлягає, але перебуває під митним контролем до його відправлення.

Товари, які завантажуються на це судно, підлягають митному оформленню на загальних підставах.

Стаття 129. Митний контроль каботажних суден

Судна каботажного плавання, що плавають під Державним Прапором України, а також судна каботажного плавання, що плавають під іноземним прапором, за умови одержання на це дозволу центрального органу виконавчої влади в галузі транспорту, перебувають під митним контролем протягом усього часу каботажу. Митне оформлення таких суден здійснюється документально після повернення з рейсу на підставі письмового повідомлення капітана судна про те, що судно під час рейсу не заходило в порти інших держав і не причалювало до суден закордонного плавання, а при виході в рейс — що цим рейсом не передбачається захід до портів інших держав та причалювання до суден закордонного плавання.

Митне оформлення рибної продукції, виробленої українськими суднами в межах Азово-Чорноморського басейну, здійснюється без оформлення вантажної митної декларації. Оподаткування зазначеної продукції здійснюється відповідно до законів України. Якщо судно під час рейсу з будь-якої причини заходило в порти інших держав або причалювало до суден закордонного плавання, воно підлягає митному контролю на загальних підставах.

Стаття 130. Митне оформлення українських суден, побудованих чи придбаних за кордоном або проданих за кордон

Митне оформлення придбаного або побудованого резидентом за межами митної території України судна здійснюється після набуття резидентом права власності на таке судно в режимі імпорту під час його першого заходу в один з українських портів.

Митне оформлення придбаного нерезидентом на митній території України судна здійснюється в режимі експорту, якщо таке судно вивозиться за межі митної території України, або в режимі тимчасового ввезення, якщо таке судно використовується на митній території України.

Стаття 131. Дозвіл митного органу на відправлення судна закордонного плавання

Органи управління портом не дозволяють капітанові судна закордонного плавання виходити з акваторії порту без відмітки митного органу на відповідному судовому документі.

Для тимчасового відходу судна із порту у зв'язку з дією непереборної сили, стихійним лихом, а також з метою рятування людей дозвіл митного органу не обов'язковий.

Стаття 132. Митний контроль за переміщенням товарів через борти іноземних військових кораблів

Товари, що переміщуються через борти іноземних військових кораблів на митну територію України або у зворотному напрямку, підлягають митному контролю та митному оформленню.

Глава 17. Митні процедури на авіатранспорті

Стаття 133. Міжнародні аеропорти Переміщення товарів через митний кордон України повітряним шляхом здійснюється через міжнародні аеропорти, в яких розташовані митні органи.

Переміщення товарів через митний кордон України через інші аеропорти та поза місцем розташування митних органів допус-

кається у виняткових випадках за дозволом Кабінету Міністрів України або у разі вимушеної посадки повітряного судна.

Стаття 134. Документи для контролю за повітряним судном

Командир повітряного судна зобов'язаний подати для здійснення митного контролю такі документи:

1) генеральну декларацію;

2) документи про поштові відправлення, товари та товаросупровідні документи;

3) інші документи, передбачені цим Кодексом, іншими законами України, укладеними в установленому законом порядку.

Дозвіл митного органу на вивантаження товарів з повітряного судна або завантаження товарів на нього надається після перевірки поданих документів та встановлення їх відповідності вимогам цього Кодексу.

Стаття 135. Вимушена посадка

Командир повітряного судна, який здійснив вимушену посадку за межами міжнародного аеропорту, зобов'язаний вжити необхідних заходів для забезпечення збереження товарів, які підлягають митному контролю, та протягом доби повідомити найближчий міжнародний аеропорт про місце посадки судна.

Адміністрація міжнародного аеропорту після одержання такого повідомлення зобов'язана забезпечити перевезення посадкових осіб митного органу до місця посадки судна або доставити пасажирів, екіпаж, а також товари, що підлягають митному контролю, до митного органу.

Стаття 136. Пропуск товарів, що перевозяться транзитними авіапасажирами

Товари, що перевозяться транзитними авіапасажирами (за винятком товарів, заборонених до транзиту), не підлягають обкладенню податками і зборами та безперешкодно переміщуються в межах зони митного контролю міжнародного аеропорту.

Стаття 137. Взаємодія в оформленні авіаперевезень

Митний контроль за міжнародними авіаперевезеннями здійснюється митним органом міжнародного аеропорту у взаємодії з контрольними та іншими службами, що беруть участь в оформленні міжнародних повітряних суден та їх екіпажів, вантажів, пасажирів та багажу.

Спільні технологічні схеми оформлення міжнародних авіаперевезень та розподіл обов'язків під час їх здійснення затверджуються керівниками авіапідприємства, митного органу та органу охорони державного кордону України.

У спільних технологічних схемах визначаються місце, строк та послідовність оформлення кожною службою міжнародних авіаперевезень.

Стаття 138. Пільговий режим митного контролю повітряного судна

Митний контроль та митне оформлення повітряного судна, яке перевозить офіційні державні делегації, здійснюються без митного огляду.

Підставою для застосування пільгового режиму митного контролю є подання митному органу офіційного повідомлення Міністерства закордонних справ України.

Глава 18. Митні процедури на залізничному транспорті

Стаття 139. Митні процедури в пунктах пропуску залізничного рухомого складу через державний кордон України

У зонах митного контролю пунктів пропуску залізничного транспорту на державному кордоні України здійснюються перевірка документів, огляд залізничного рухомого складу, а також інші митні процедури, передбачені цим Кодексом.

Розвантажувальні, навантажувальні, перевантажувальні та інші операції, необхідні для здійснення митного контролю та митного оформлення товарів, проводяться підприємствами залізниці за свій рахунок.

Стаття 140. Проведення митного контролю на залізничному транспорті

Порядок та строки проведення митного контролю на залізничному транспорті визначаються спільними технологічними схемами, які затверджуються начальниками залізничних станцій, керівниками митних органів та органів охорони державного кордону України.

Стаття 141. Документи для митного контролю товарів, що перевозяться залізничним транспортом

При надходженні до митного контролю товарів, що перевозяться залізничним транспортом, працівники залізничної станції подають до митного органу:

1) передаточні відомості (багажний список);

2) залізничні накладні;

3) інші документи, передбачені цим Кодексом, міжнародними договорами України, укладеними в установленому законом порядку, та іншими законами України.

Стаття 142. Відповідальність за доставку товарів до митного органу призначення

Залізниця несе відповідальність за втрату чи неналежну доставку товарів, що перебувають під митним контролем, до митного органу призначення.

Стаття 143. Місце здійснення митних процедур у міжнародному залізничному сполученні

Митний контроль товарів і транспортних засобів у міжнародному залізничному сполученні здійснюється в зонах митного контролю. Пасажири поїздів міжнародного сполучення можуть проходити митний контроль також в інших місцях, визначених уздовж маршруту руху поїзда за погодженням між спеціально уповноваженим центральним органом виконавчої влади в галузі митної справи, спеціально уповноваженим центральним органом виконавчої влади в справах охорони державного кордону України та центральним органом виконавчої влади в галузі транспорту.

З метою запобігання порушенню розкладу руху поїздів митний контроль може здійснюватися поза пунктами пропуску на державному кордоні або в місцях, визначених керівником митного органу за погодженням з керівниками залізничної станції та органу охорони державного кордону України.

У виняткових випадках, перелік яких визначається спеціально уповноваженим центральним органом виконавчої влади в галузі митної справи, на вимогу митного органу окремі вагони, локомотиви, інші елементи ру-

хомого складу для здійснення митного контролю можуть бути виключені зі складу поїзда, якщо проведення такого контролю у складі поїзда неможливе.

Відправлення залізничних транспортних засобів з місць стоянки здійснюється з дозволу митного органу та органу охорони державного кордону України.

Стаття 144. Пропуск товарів, що перевозяться у вагонах-ресторанах поїздів міжнародного сполучення

Продукти харчування та безалкогольні напої, вино, лікерні, коньячні, горілчані вироби, що переміщуються через митний кордон України у вагонах-ресторанах поїздів міжнародного сполучення підлягають обов'язковому декларуванню митним органам.

Продукти харчування та безалкогольні напої пропусकाються через митний кордон України без справляння податків і зборів за умови, що:

а) вони призначені для реалізації виключно з метою споживання безпосередньо у поїзді;

б) їх обсяг не перевищує встановленої законодавством України кількості, мінімальної необхідної для забезпечення нормальних послуг вагона-ресторану протягом повного рейсу.

Алкогольні напої та тютюнові вироби, що переміщуються у вагонах-ресторанах, пропусकाються через митний кордон України за умови сплати усіх належних податків і зборів.

Глава 19. Митні процедури на автомобільному транспорті

Стаття 145. Документи, необхідні для митного контролю автотранспортних засобів

Особи, які здійснюють перевезення пасажирів і товарів через митний кордон України автомобільним транспортом, повинні мати відповідні документи, передбачені цим Кодексом, іншими законами України та міжнародними договорами, укладеними в установленому законом порядку.

Стаття 146. Обов'язки осіб, що переміщують товари під митним контролем автомобільним транспортом

Особи, що переміщують товари під митним контролем автомобільним транспортом, зобов'язані:

1) доставити товари за місцем призначення із збереженням митних забезпечень;

2) не розпочинати вивантаження чи перевантаження товарів без дозволу митного органу;

3) пред'явити митному органу необхідні для здійснення митного контролю і митного оформлення документи;

4) у невідкладних випадках за свій рахунок здійснювати вивантаження, навантаження, розпакування та упакування товарів і пред'являти їх до митного контролю.

Стаття 147. Порядок митного оформлення автотранспортних засобів, які перевозять товари через митний кордон України

Автотранспортний засіб, що використовується для переміщення товарів через митний кордон України, не потребує окремої митної декларації, якщо під час такого переміщення декларуються товари, які перевозяться цим автотранспортним засобом.

Відомості про автотранспортний засіб, що перевозить товари, вносяться до митної декларації, якою оформлено ці вантажі, книжки МДП, передбаченої Митною конвенцією про міжнародне перевезення вантажів із застосуванням книжки МДП 1975 року (Конвенцією МДП 1975 року), товарно-транспортних накладних, дорожнього листа, провізних та інших супровідних документів, передбачених законодавством.

Глава 20. Митні процедури на трубопровідному транспорті та лініях електропередачі

Стаття 148. Порядок здійснення митного контролю товарів, що переміщуються трубопровідним транспортом та лініями електропередачі

Митний контроль товарів, що переміщуються через митний кордон України трубопровідним транспортом та лініями електропередачі, у тому числі з метою транзиту через митну територію України, здійснюється в місцях митного контролю, які визначаються Кабінетом Міністрів України.

Порядок та строки митного контролю та митного оформлення товарів, що переміщуються трубопровідним транспортом та лініями електропередачі, визначаються Кабінетом Міністрів України виходячи з особливостей їх переміщення через митний кордон України.

Стаття 149. Документи, необхідні для митного оформлення товарів, що переміщуються трубопровідним транспортом

Для митного оформлення товарів, що переміщуються трубопровідним транспортом, декларант подає митному органу такі документи:

1) зовнішньоекономічний договір (контракт);

2) акт (акти) приймання-передачі товару;

3) сертифікат якості;

4) рахунок-фактуру (інвойс);

5) маршрутену теталейпограму;

6) дозволи (ліцензії) відповідних органів державної влади;

7) інші документи, передбачені цим Кодексом та іншими законами України.

Стаття 150. Документи, необхідні для митного оформлення електроенергії

Для митного оформлення електроенергії декларант подає митному органу такі документи:

1) зовнішньоекономічний договір (контракт);

2) довідку-підтвердження відповідного підприємства про кількість електроенергії, що переміщується через митний кордон України;

3) інші документи, передбачені цим Кодексом та іншими законами України.

Глава 21. Переміщення товарів через митний кордон України у міжнародних поштових та експрес-відправленнях

Стаття 151. Переміщення міжнародних поштових відправлень через митний кордон України

Міжнародні поштові відправлення переміщуються через митний кордон України, в тому числі транзитом через територію України, після здійснення митного контролю і митного оформлення товарів, що знаходяться в цих поштових відправленнях.

Підприємства поштового зв'язку України

зобов'язані за свій рахунок пред'являти митним органам для здійснення митного оформлення міжнародні поштові відправлення, що переміщуються через митний кордон України.

Митний контроль і митне оформлення товарів, що переміщуються в міжнародних поштових відправленнях через митний кордон України, здійснюються в місцях міжнародного поштового обміну, які визначаються та обладнуються центральним органом виконавчої влади в галузі зв'язку та інформатизації України за погодженням із спеціально уповноваженим центральним органом виконавчої влади в галузі митної справи.

Доставка міжнародних поштових відправлень до місць митного оформлення, їх розпакування і пред'явлення для огляду, перепакування та зберігання здійснюються підприємствами поштового зв'язку України за свій рахунок за участю і під контролем митних органів.

Стаття 152. Переміщення міжнародних експрес-відправлень через митний кордон України

Міжнародні експрес-відправлення переміщуються через митний кордон України, в тому числі транзитом через територію України, після здійснення митного контролю і митного оформлення товарів, що знаходяться у цих відправленнях.

Митний контроль і митне оформлення товарів, що переміщуються в міжнародних експрес-відправленнях через митний кордон України, здійснюються в місцях, які визначаються та обладнуються відповідним експрес-перевізником за погодженням із спеціально уповноваженим центральним органом виконавчої влади в галузі митної справи.

Доставка міжнародних експрес-відправлень до місць митного оформлення, їх розпакування і пред'явлення для огляду, перепакування та зберігання здійснюються відповідним експрес-перевізником за свій рахунок за участю і під контролем митних органів.

Стаття 153. Порядок та умови здійснення митного контролю товарів та інших предметів, що пересилаються в міжнародних поштових та експрес-відправленнях

Порядок та умови здійснення митного контролю товарів та інших предметів, що переміщуються (пересилаються) через митний кордон України в міжнародних поштових та експрес-відправленнях, встановлюються Кабінетом Міністрів України.

Розділ VI РОЗПОРЯДЖЕННЯ ТОВАРАМИ, ЩО ПЕРЕБУВАЮТЬ ПІД МИТНИМ КОНТРОЛЕМ

Глава 22. Переміщення товарів і транспортних засобів між митними органами. Транзитні перевезення

Стаття 154. Права та обов'язки перевізника

Перевізники мають право не приймати для перевезення між митними органами товари у разі:

1) оформлення митних і транспортних документів за порушенням порядку, встановленого законодавством України з питань митної справи;

2) якщо митне забезпечення, накладене на транспортний засіб і упаковку товарів, не виключає можливості доступу до товарів без порушень такого забезпечення.

Перевізники зобов'язані доставити товари у митний орган призначення, а також подати передбачені законодавством документи на них.

Витрати на такі перевезення відшкодовуються у порядку, передбаченому законом.

Стаття 155. Види транзитних перевезень

Транзитні перевезення здійснюються як прохідний та внутрішній митний транзит.

Прохідний митний транзит — це переміщення товарів під митним контролем від одного пункту пропуску, розташованого на митному кордоні України, — пункту ввезення на митну територію України — до іншого пункту пропуску, розташованого на митному кордоні України, — пункту вивезення за межі митної території України.

Внутрішнім митним транзитом вважається переміщення товарів під митним контролем:

1) від пункту пропуску, розташованого на митному кордоні України, — пункту ввезення на митну територію України — до митного органу, розташованого на митній території України;

2) від митного органу, розташованого на митній території України, до пункту пропуску, розташованого на митному кордоні України, — пункту вивезення за межі митної території України;

3) від одного митного органу, розташованого на митній території України, до іншого митного органу, розташованого на митній території України.

Стаття 156. Умови здійснення транзиту товарів

Товари, що переміщуються транзитом, повинні:

1) залишатися у незмінному стані, крім природних втрат, і не використовуватися з іншою метою, крім транзиту;

2) бути доставленими до митного органу призначення у строк, визначений митним органом відправлення.

Під час транзиту товарів на митній території України з дозволу та під контролем митного органу можуть здійснюватися окремі операції (перевантаження, вивантаження, навантаження, перепакування) з такими товарами без зміни їхніх властивостей та товарного вигляду.

Стаття 157. Маршрути транзитних перевезень

Митний транзит товарів через територію України здійснюється за маршрутами, які визначаються перевізниками на власний розсуд, виходячи з міркувань економічної доцільності за умови додержання вимог, що визначаються відповідно до цього Кодексу.

Кабінетом Міністрів України можуть встановлюватися обмеження, щодо використаня окремих шляхів та напрямків транзиту на території України, визначатися шляхи чи напрямки руху для певних видів транспорту чи товарів, що переміщуються транзитом через територію України, пункти пропуску для ввезення та вивезення окремих видів товарів.

Стаття 158. Тривалість митного транзиту

Граничні строки прохідного митного транзиту залежно від виду транспорту встановлюються Кабінетом Міністрів України.

Строк доставки товарів до митного органу призначення визначається митним органом відправлення відповідно до чинних в Україні нормативів на перевезення вантажів виходячи з виду транспорту, маршруту, відстані до кінцевого пункту та інших умов перевезення. До цього строку не включається час зберігання товарів на складах у разі перевантаження з одного виду транспорту на інший, а також час, необхідний для здійснення інших операцій з товарами, дозволених митними органами.

Стаття 159. Заходи, що вживаються у разі аварії чи дії непереборної сили при здійсненні транзитного перевезення

Якщо транспортний засіб при здійсненні транзитного перевезення внаслідок аварії або дії непереборної сили не зміг прибути до митного органу призначення, допускається вивантаження товарів в іншому місці. При цьому перевізник зобов'язаний:

1) вжити всіх необхідних заходів для забезпечення збереження товарів та недопущення будь-якого їх використання;

2) терміново повідомити найближчий митний орган про обставини події, місцезнаходження товарів та транспортних засобів;

3) забезпечити перевезення товарів до найбільшого митного органу або доставку посадових осіб митного органу до місцезнаходження зазначених товарів.

Митні органи не відшкодовують перевізнику витрати, понесені у зв'язку із вжиттям заходів, передбачених цією статтею.

Стаття 160. Відповідальність за порушення встановленого порядку переміщення товарів транзитом

За порушення встановленого порядку переміщення товарів транзитом перевізник притягується до відповідальності в порядку, встановленому законом.

Глава 23. Заходи гарантування доставки товарів, що перебувають під митним контролем

Стаття 161. Заходи гарантування достав- ки

До товарів, що перебувають під митним контролем і переміщуються транзитом, може застосовуватися один із таких заходів гарантування доставки цих товарів до митного органу призначення:

1) надання власником товарів (уповноваженою ним особою) гарантій митним орга- нам;

2) охорона та супроводження товарів митними органами;

3) перевезення товарів митним перевізником;

4) перевезення на умовах Митної конвенції про міжнародне перевезення вантажів із застосуванням книжки МДП 1975 року (Конвенції МДП 1975 року).

Стаття 162. Гарантії доставки товарів до митного органу призначення

Власники товарів (уповноважені ними особи) можуть надавати митним органам гарантії щодо обов'язкової доставки товарів до митного органу призначення.

Види, умови та порядок застосування гарантій визначаються законом.

Стаття 163. Охорона і супроводження товарів митними органами

Охорона і супроводження товарів митни- ми органами здійснюється як при внутріш- ньому, так і при прохідному митному транзиті.

Форми та методи охорони і супроводжен- ня товарів до митного органу призначення, а також умови і порядок їх застосування визначаються спеціально уповноваженим центральним органом виконавчої влади в галузі митної справи.

За охорону і супроводження товарів мит- ними органами справляється відповідна пла- та в розмірі, що не перевищує фактичних затрат митних органів.

Стаття 164. Перевезення товарів митним перевізником

Перевезення товарів митним перевізником як захід гарантування їх доставки до митного органу призначення здійснюється відповідно до статей 182 — 184 цього Кодексу.

Стаття 165. Умови застосування заходів гарантування доставки товарів

Рішення про застосування заходів гарантування доставки товарів до митних органів призначення приймається у кожному конкретному випадку митними органами, розташованими у місцях, де розпочинається транзит таких товарів, за наявності підстав для застосування зазначених заходів.

Заходи гарантування доставки застосову- ються в обов'язковому порядку до підкациз- них товарів.

Вид заходу гарантування доставки това- рів, що перебувають під митним контролем, до митного органу призначення обирається власником товарів чи уповноваженою ним особою, якщо інше не передбачено законом.

Заходи гарантування доставки товарів, що перебувають під митним контролем і пе- ревозяться між митними органами, засто- совуються за рахунок власника цих товарів або уповноваженої ним особи. Витрати на їх за- стосування митними та іншими органами державної влади України не відшкодовуються.

Умови та порядок застосування заходів гарантування доставки товарів до митного органу призначення визначаються цим Ко- дексом та іншими законами України.

Глава 24. Зберігання товарів і транспортних засобів на складах митних органів

Стаття 166. Товари, що зберігаються виключно митним органом

Обов'язковій передачі митному органу для зберігання підлягають товари:

1) не пропущені під час ввезення на митну територію України внаслідок установле- них законом заборон чи обмежень на їх вве- зення в Україну або транзит через територію України і не вивезені з території України в день їх ввезення;

2) що ввозяться громадянами на митну територію України і підлягають обладненню податками і зборами, якщо вони не сплаче- ні;

3) які до закінчення строків тимчасового зберігання підприємствами, встановлених частинами першою — третьою статті 108 цього Кодексу, не були задекларовані влас-

ником або уповноваженою ним особою до відповідного митного режиму;

4) які заявлені у режим відмови на ко- ристь держави відповідно до статті 246 цьо- го Кодексу.

Товари, які підлягають обов'язковій пере- дачі для зберігання митному органу (крім ва- лютних цінностей), зберігаються на складах митних органів.

Валютні цінності, передані митному орга- ну на зберігання, депонуються в уповнова- жених банках України.

Стаття 167. Склади митних органів

Під складами митних органів розуміються приміщення, резервуари, криті та відкриті майданчики, які належать митним органам або використовуються ними і спеціально об- ладнані для зберігання товарів.

Стаття 168. Товари і транспортні засоби, що зберігаються на складах митних органів

Крім товарів, зазначених у статті 166 цьо- го Кодексу, на складах митних органів мо- жуть зберігатися:

1) товари, що знаходяться на тимчасово- му зберіганні під митним контролем відпо- відно до статті 99 цього Кодексу;

2) товари, що ввозяться за межі митної території України та після закінчення митно- го оформлення зберігаються під митним контролем до фактичного їх вивезення;

3) товари і транспортні засоби, які пере- бувають у режимі транзиту відповідно до статті 200 цього Кодексу;

4) товари, які перебувають у режимі мит- ного складу відповідно до статті 212 цього Кодексу;

5) зразки товарів та техніко-технологічна документація, взяті митними органами для проведення класифікації товарів відповідно до статті 314 цього Кодексу;

6) зразки товарів та документація, одер- жані митними органами під час здійснення верифікації сертифікатів відповідно до статті 316 цього Кодексу;

7) проби та зразки товарів, необхідні для проведення експертизи у справах про пору- шення митних правил, взяті відповідно до статті 382 цього Кодексу;

8) товари і транспортні засоби, вилучені відповідно до статті 377 цього Кодексу.

Товари, заявлені у різні митні режими, по- винні зберігатися на складах митних органів окремо з дотриманням порядку, встановле- ного законодавством для відповідних митних режимів.

Товари, що потребують спеціальних умов зберігання чи спеціального обладнання, не можуть зберігатися на складах митних орга- нів, на яких не можуть бути створені відпо- відні умови чи відсутнє відповідне обладнан- ня.

Порядок роботи складу митного органу визначається спеціально уповноваженим центральним органом виконавчої влади в га- лузі митної справи.

Митні органи, на складах яких зберіга- ються товари і транспортні засоби, несуть відповідальність за їх втрату або пошкоджен- ня в порядку, встановленому законом.

Стаття 169. Строк зберігання товарів і транспортних засобів на складах митних ор- ганів

Товари, зазначені у пунктах 1—3 частини першої статті 166 та у пунктах 1—3 частини першої статті 168 цього Кодексу, можуть зберігатися на складах митних органів про- тягом трьох місяців.

Товари, зазначені у пункті 4 частини пер- шої статті 168, можуть зберігатися на скла- дах митних органів протягом строків, уста- новлених статтею 214 цього Кодексу.

Товари, зазначені у пункті 4 частини пер- шої статті 166, товари та документація, за- значені у пунктах 5—7 частини першої статті 168, а також товари і транспортні засоби, зазначені у пункті 8 частини першої статті 168 цього Кодексу, зберігаються на складах митних органів протягом строків, що визна- чаються законодавством.

Стаття 170. Операції з товарами, що збе- рігаються на складах митних органів підпри- ємствами

Підприємства, які зберігають товари на складах митних органів під митним контро- лем, можуть з дозволу та під контролем цих органів здійснювати із зазначеними това- рами операції, передбачені статтею 63 цього Кодексу, а також:

1) підготовку товарів до продажу та тран- спортування (роздібнення партії, форму- вання відправлень, сортування, упакування та перепакування);

2) змішування товарів (компонентів) без надання одержаній продукції характеристик і властивостей, що істотно відрізняють її від вихідних складових;

3) прості складські операції.

Стаття 171. Видача товарів із складів мит- них органів

Товари, що зберігаються підприємствами на складах митних органів під митним кон- тролем, можуть бути видані їм лише після їх митного оформлення.

Товари, зазначені у частині першій цієї статті, можуть бути видані також особі, до якої протягом строку зберігання перейшло право власності на ці товари або право во- лодіння ними.

Глава 25. Розпорядження товарами, транспортними засобами та коштами

Стаття 172. Розпорядження товарами і транспортними засобами

Товари, що зберігаються під митним кон- тролем (крім зазначених у пункті 1 частини першої статті 166 цього Кодексу), за якими власник або уповноважена ним особа не звернулися до закінчення строків зберігання, зазначених у частинах першій та другій ста- ті 169 цього Кодексу, підлягають реалізації, про що відповідний митний орган повідом- ляє власника зазначених товарів не пізніш як за два тижні до закінчення строків зберіган- ня.

Товари — предмети порушення митних правил, а також товари із спеціально ви- готвленими сховищами (тайниками) та тран- спортні засоби, які використовувалися для переміщення цих товарів через митний кор- дон України з приховуванням вид митного контролю, конфісковані за рішенням суду, підлягають реалізації, а у випадках, перед- бачених законом, — безоплатній передачі у володіння і користування або знищення у строки, встановлені законом для виконання судових рішень.

Товари, які швидко псуються або мають

обмежений строк зберігання, у тому числі товари — предмети порушення митних пра- вил, вилучені відповідно до цього Кодексу, підлягають реалізації з урахуванням терміну їх придатності.

Товари, від яких власник відмовився на користь держави, підлягають реалізації, а у випадках, передбачених законом, — безоп- латній передачі у володіння і користування або знищення у строки, встановлені зако- ном.

Товари і транспортні засоби, зазначені у частинах першій — четвертій цієї статті, реалізуються на митних аукціонах, товарних бір- жах або через підприємства торгівлі в по- рядку, встановленому законодавством.

Реалізація здійснюється з нарахуванням усіх податків і зборів, що підлягають сплаті при переміщенні зазначених товарів, тран- спортних засобів через митний кордон Укра- їни, за ставками, чинними на день реалізації, якщо такі податки і збори не були поперед- ньо сплачені.

Порядок розпорядження окремими вида- ми товарів, які не підлягають реалізації, встановлюється Кабінетом Міністрів України.

Стаття 173. Організація митних аукціонів

Митні аукціони організуються у порядку, що встановлюється Кабінетом Міністрів Ук- раїни.

Стаття 174. Розпорядження коштами, одержаними від реалізації товарів і тран- спортних засобів

Кошти, одержані від реалізації товарів, за якими власник або уповноважена ним особа не звернулася до закінчення строків збері- гання, зазначених у частинах першій та дру- гій статті 169 цього Кодексу, після вираху- вання сум належних податків і зборів, випла- тити комісійної винагороди підприємству тор- гівлі, яке реалізувало зазначені товари, а та- кож відшкодування витрат на зберігання цих товарів, їх оцінку, сертифікацію, транспорту- вання, проведення, у разі необхідності, ана- лізів та експертиз, надсилання їх власникам відповідних повідомлень зберігаються на де- позитному рахунку відповідного митного ор- гану.

У разі, якщо товари — предмети порушен- ня митних правил, які швидко псуються або мають обмежений строк зберігання, реалізу- ються до винесення судом рішення по спра- ві про порушення митних правил, усі кошти, одержані від їх реалізації, вилучаються для забезпечення відповідно до цього Кодексу стягнення вартості цих товарів у разі їх кон- фіскації.

Якщо за рішенням суду по справі до осо- би, яка вчинила порушення митних правил, не буде застосовано стягнення у вигляді конфіскації товарів, зазначених у частині другій цієї статті, або справу про порушення митних правил буде припинено, кошти, одержані від реалізації зазначених товарів, зберігаються на депозитному рахунку відпо- відного митного органу після вирахування сум належних податків і зборів. Витрати, зазначені у частині першій цієї статті, при цьому не відшкодовуються і комісійна вина-города підприємству торгівлі не виплачуєть- ся.

Якщо за рішенням суду по справі до осо- би, яка вчинила порушення митних правил, буде застосовано тільки стягнення у вигляді штрафу, частина коштів, одержаних від реалізації товарів, зазначених у частині другій цієї статті, може вилучатися для забезпечен- ня цього стягнення.

Кошти, одержані від реалізації товарів і транспортних засобів, конфіскованих за рі- шенням суду, а також товарів, від яких влас- ник відмовився на користь держави, після відшкодування витрат, зазначених у частині першій цієї статті, та виплати комісійної вина-городи підприємству торгівлі перерахову- ються до Державного бюджету України.

Власник товарів, зазначених у частині першій, а у відповідних випадках — і у части- ні другій цієї статті, або уповноважена ним особа може отримати з депозитного рахунку митного органу залишок коштів, одержаних від їх реалізації, протягом загального строку позовної давності, встановленого законом. У випадку, зазначеному в частині першій цієї статті, строк позовної давності обчислюєть- ся з дня передачі товарів на зберігання, а у випадках, зазначених у частинах третій та четвертій цієї статті, — з дня набрання за- конної сили рішенням суду по справі. Кошти, не отримані протягом цього строку, перера- ховуються до Державного бюджету України.

Стаття 175. Розпорядження конфіскова- ною валютою

Валюта України, іноземна валюта, конфіс- ковані за рішеннями судів, перераховуються до Державного бюджету України.

Розділ VII ПІДПРИЄМНИЦЬКА ДІЯЛЬНІСТЬ ІЗ НАДАННЯ ПОСЛУГ З ДЕКЛАРУВАННЯ ТОВАРІВ І ТРАНСПОРТНИХ ЗАСОБІВ ТА ПЕРЕВЕЗЕННЯ ТОВАРІВ, ЩО ПЕРЕМІЩУЮТЬСЯ ЧЕРЕЗ МИТНИЙ КОРДОН УКРАЇНИ АБО ПЕРЕБУВАЮТЬ ПІД МИТНИМ КОНТРОЛЕМ

Глава 26. Митний брокер

Стаття 176. Митний брокер

Митний брокер (посередник) — це під-приємство, що здійснює декларування това-рів і транспортних засобів, які переміщують-ся через митний кордон України, і має ліцен-зію на право здійснення митної брокерської діяльності, видану спеціально уповноваже-ним центральним органом виконавчої влади в галузі митної справи. Митним брокером може бути тільки підприємство-резидент. Від імені цього підприємства декларування товарів і транспортних засобів, що перемі-щуються через митний кордон України, може здійснювати його відокремлений структур-ний підрозділ (філія, представництво тощо).

Стаття 177. Здійснення діяльності митно-го брокера

Митний брокер здійснює брокерську ді-яльність відповідно до норм цього Кодексу та ліцензійних умов, що затверджуються спеціально уповноваженим органом з

(Закінчення на 12—20-й стор.).

(Початок на 5—11-й стор.).

питань ліцензування та органом ліцензування.

Взаємовідносини митного брокера з особою, яку він представляє, визначаються договором доручення.

Стаття 178. Ліцензування діяльності митного брокера

Ліцензування діяльності митного брокера здійснюється відповідно до Закону України «Про ліцензування певних видів господарської діяльності».

Стаття 179. Права та обов'язки митного брокера

Митний брокер виконує повноваження в обсязі, встановленому за дорученням особи, яку він представляє, здійснювати будь-які операції, пов'язані з пред'явленням митному органу товарів, транспортних засобів та документів на них до митного оформлення.

Митний брокер має право здійснювати свої функції з декларування товарів і транспортних засобів у будь-якому митному органі України.

Вчиняючи дії, передбачені частиною першою цієї статті, митний брокер виконує всі обов'язки і несе відповідальність, встановлену законом.

Стаття 180. Реєстр митних брокерів

Спеціально уповноважений центральний орган виконавчої влади в галузі митної справи веде реєстр митних брокерів і забезпечує його періодичну публікацію.

Стаття 181. Інформація, отримана митним брокером та його працівниками від особи, яку вони представляють

Інформація, отримана митним брокером та його працівниками від особи, яку вони представляють у процесі здійснення митних процедур, може використовуватися виключно для цілей цих процедур.

За розголошення інформації, що становить комерційну таємницю або є конфіденційною, митний брокер несе відповідальність відповідно до закону.

Глава 27. Митний перевізник

Стаття 182. Митний перевізник

Митний перевізник — це підприємство, яке здійснює перевезення між митними органами товарів, що перебувають під митним контролем, без застосування при цьому заходів гарантування доставки товарів до митного органу призначення, передбачених пунктами 1, 2 та 4 частини першої статті 161 цього Кодексу, і має ліцензію на право здійснення діяльності митного перевізника, видану спеціально уповноваженим центральним органом виконавчої влади в галузі митної справи.

Митним перевізником може бути тільки підприємство-резидент.

Відносини митного перевізника з власником товарів визначаються відповідним договором.

Стаття 183. Ліцензування діяльності митного перевізника

Ліцензування діяльності митного перевізника здійснюється відповідно до Закону України «Про ліцензування певних видів господарської діяльності».

Стаття 184. Реєстр митних перевізників

Спеціально уповноважений центральний орган виконавчої влади в галузі митної справи веде реєстр митних перевізників і забезпечує його періодичну публікацію.

Розділ VIII

МИТНИЙ РЕЖИМ ЩОДО ТОВАРІВ І ТРАНСПОРТНИХ ЗАСОБІВ, ЯКІ ПЕРЕМІЩУЮТЬСЯ ЧЕРЕЗ МИТНИЙ КОРДОН УКРАЇНИ

Глава 28. Загальні положення

Стаття 185. Види митного режиму

Відповідно до мети переміщення товарів через митний кордон України запроваджуються такі види митного режиму:

- 1) імпорту;
- 2) реімпорту;
- 3) експорту;
- 4) реекспорту;
- 5) транзит;
- 6) тимчасове ввезення (вивезення);
- 7) митний склад;
- 8) спеціальна митна зона;
- 9) магазин безмитної торгівлі;
- 10) переробка на митній території України;
- 11) переробка за межами митної території України;
- 12) знищення або руйнування;
- 13) відмова на користь держави.

Митний режим, не передбачений частиною першою цієї статті, може встановлюватися тільки шляхом внесення відповідних змін до цього Кодексу.

Стаття 186. Вибір та зміна митного режиму

Декларант самостійно визначає митний режим товарів і транспортних засобів, які переміщуються через митний кордон України, відповідно до мети їх переміщення та на підставі документів, що подаються митному органу для здійснення митного контролю та митного оформлення.

Зміна митного режиму допускається за умови виконання всіх належних процедур щодо заявленого режиму, дотримання вимог законодавства щодо тарифних і нетарифних заходів регулювання та подання митному органу для здійснення митного контролю та митного оформлення відповідних документів, що підтверджують заявлений режим.

Стаття 187. Регулювання питань, пов'язаних із застосуванням митних режимів

Питання, пов'язані із здійсненням митного контролю відповідно до заявленого митного режиму, регулюються спеціально уповноваженим центральним органом виконавчої влади в галузі митної справи, який визначає порядок здійснення такого контролю та надає роз'яснення щодо застосування відповідних митних процедур.

Глава 29. Імпорт

Стаття 188. Поняття митного режиму імпорту

Імпорт — митний режим, відповідно до якого товари ввозяться на митну територію України для вільного обігу без обмеження строку їх перебування на цій території та можуть використовуватися без будь-яких митних обмежень.

Стаття 189. Умови переміщення товарів у режимі імпорту

Ввезення товарів на митну територію України в режимі імпорту передбачає:

- 1) подання митному органу документів, що засвідчують підстави та умови ввезення товарів на митну територію України;
- 2) сплату податків і зборів, якими обкладаються товари під час ввезення на митну територію України відповідно до законів України;

- 3) дотримання вимог, передбачених законом, щодо заходів нетарифного регулювання та інших обмежень.

Глава 30. Реімпорт

Стаття 190. Поняття митного режиму реімпорту

Реімпорт — митний режим, відповідно до якого товари, що походять з України та вивезені за межі митної території України згідно з митним режимом експорту, не пізніш ніж у встановлений законодавством строк ввозяться на митну територію України для вільного обігу на цій території.

Стаття 191. Умови переміщення товарів у режимі реімпорту

Товари можуть переміщуватися через митний кордон України у митному режимі реімпорту, якщо вони:

- 1) походять з митної території України;
- 2) ввозяться на митну територію України не пізніш ніж через один рік після їх вивезення (експорту) за межі митної території України;

- 3) не використовувалися за межами України з метою одержання прибутку;

- 4) ввозяться у тому ж стані, в якому вони перебували на момент вивезення (експорту), крім змін внаслідок природного зношення або втрат за нормальних умов транспортування та зберігання, а також інших випадків, що визначаються Кабінетом Міністрів України.

Стаття 192. Оформлення товарів у режимі реімпорту

Оформлення митним органом товарів у режимі реімпорту можливе лише за умови, що товари, заявлені у режим реімпорту, можуть бути ідентифіковані як такі, що були раніше експортованими товарами.

Стаття 193. Повернення сум вивізного (експортного) мита та інших коштів при реімпорті товарів

У разі реімпорту товарів протягом одного року з дати їх експорту суми вивізного (експортного) мита, сплачені при їх експорті, повертаються власникам цих товарів або уповноваженим ними особам на підставі їх заяв. Повернення зазначених сум здійснюється за рахунок Державного бюджету України органами Державного казначейства України за поданням відповідних митних органів.

Особа, що переміщує товари в режимі реімпорту, сплачує суми, одержані експортером як виплати або за рахунок інших пільг, наданих під час вивезення (експорту) цих товарів, а також проценти з цих сум, нараховані за обліковою ставкою Національного банку України.

Глава 31. Експорт

Стаття 194. Поняття митного режиму експорту

Експорт — митний режим, відповідно до якого товари вивозяться за межі митної території України для вільного обігу без зобов'язання про їх повернення на цю територію та без встановлення умов їх використання за межами митної території України.

Стаття 195. Умови переміщення товарів у режимі експорту

Вивезення товарів за межі митної території України в режимі експорту передбачає:

- 1) подання митному органу документів, що засвідчують підстави та умови вивезення товарів за межі митної території України;

- 2) сплату податків і зборів, встановлених на експорт товарів;

- 3) дотримання експортером вимог, передбачених законом.

Глава 32. Реекспорт

Стаття 196. Поняття митного режиму реекспорту

Реекспорт — митний режим, відповідно до якого товари, що походять з інших країн, не пізніш ніж у встановлений законодавством строк з моменту їх ввезення на митну територію України вивозяться з цієї території в режимі експорту.

Стаття 197. Умови переміщення товарів у режимі реекспорту

Товари, що походять з інших країн, можуть вивозитися за межі митної території України у режимі реекспорту, якщо:

- 1) митному органу подано дозвіл уповноваженого Кабінетом Міністрів України органу чи органу, визначеного міжнародним договором України, укладеним в установленому законом порядку, на реекспорт товарів;

- 2) товари, що реекспортуються, перебувають у тому ж стані, в якому вони перебували на момент ввезення на митну територію України, крім змін внаслідок природного зношення або втрат за нормальних умов транспортування та зберігання;

- 3) товари, що реекспортуються, не використовувалися на території України з метою одержання прибутку;

- 4) товари, що реекспортуються, вивозяться не пізніш ніж через один рік з дня їх ввезення на митну територію України.

Стаття 198. Звільнення від оподаткування товарів, що реекспортуються

Звільнення від оподаткування товарів, що реекспортуються, регулюється виключно податковими законами України.

Стаття 199. Незастосування заходів нетарифного регулювання до товарів, що реекспортуються

До товарів, що реекспортуються, не застосовуються заходи нетарифного регулювання, крім випадків, визначених законом.

Глава 33. Транзит

Стаття 200. Поняття митного режиму транзит

Транзит — митний режим, відповідно до якого товари і транспортні засоби переміщуються під митним контролем між двома митними органами або в межах зони діяльності одного митного органу без будь-якого використання таких товарів і транспортних засобів на митній території України.

Стаття 201. Умови переміщення товарів у режимі транзит

Товари, що переміщуються транзитом, повинні:

- 1) перебувати у незмінному стані, крім змін внаслідок природного зношення або

втрат за нормальних умов транспортування та зберігання;

- 2) не використовуватися на території України ні з якою іншою метою, крім транзиту;

- 3) у випадках, визначених законодавством України, переміщуватися за наявності дозволу на транзит через територію України, який видається відповідними уповноваженими органами;

- 4) у випадках, визначених Кабінетом Міністрів України, переміщуватися встановленими маршрутами та шляхами;

- 5) бути доставленими до митного органу призначення у строк, що визначається відповідно до чинних в Україні нормативів на перевезення вантажів, виходячи з виду транспорту, маршруту, відстані до кінцевого пункту та інших умов перевезення.

Стаття 202. Заходи гарантування під час транзит

У випадках, передбачених законодавством України, митний орган дозволяє переміщення товарів у режимі транзит

лише за умови належного обладнання транспортного засобу та застосування заходів гарантування доставки товарів до митного органу призначення, передбачених статтями 161 — 164 цього Кодексу.

Стаття 203. Допущення товарів до переміщення в режимі транзит

Рішення про допущення товарів до переміщення в режимі транзит

приймається митним органом на підставі наявних документів і за умови виконання перевізником положень цього Кодексу та інших законів України.

Глава 34. Тимчасове ввезення (вивезення)

Стаття 204. Поняття митного режиму тимчасового ввезення (вивезення)

Тимчасове ввезення (вивезення) — митний режим, відповідно до якого товари можуть ввозитися на митну територію України чи вивозитися за межі митної території України з обов'язковим наступним поверненням цих товарів без будь-яких змін, крім природного зношення чи втрат за нормальних умов транспортування.

Стаття 205. Умови переміщення товарів у режимі тимчасового ввезення (вивезення)

Переміщення товарів у режимі тимчасового ввезення (вивезення) передбачає:

- 1) подання митному органу документів на такі товари з обґрунтуванням підстав їх тимчасового ввезення на митну територію України (вивезення за межі митної території України);

- 2) надання митному органу, що здійснює митне оформлення товарів, які тимчасово ввозяться (вивозяться), зобов'язання про їх зворотнє вивезення (вивезення) у строки, що обумовлені метою тимчасового ввезення (вивезення), але не перевищують строків, встановлених цим Кодексом;

- 3) подання митному органу, що здійснює митне оформлення товарів, які тимчасово ввозяться (вивозяться), дозволу відповідного компетентного органу на тимчасове ввезення (вивезення) товарів, якщо отримання такого дозволу передбачено законом.

Стаття 206. Товари, щодо яких може надаватися дозвіл на тимчасове ввезення (вивезення) з умовним повним звільненням від оподаткування

Дозвіл на тимчасове ввезення на митну територію України (тимчасове вивезення за межі митної території України) під зобов'язання про зворотнє вивезення допускається щодо:

товарів, призначених для демонстрації або використання на виставках, ярмарках, конференціях або інших подібних заходах; професійного обладнання, необхідного особам, які прибувають в Україну (виїжджають з України), для підготовки репортажів, здійснення записів або передач для засобів масової інформації або зйомки фільмів;

контейнерів, піддонів, упаковок, а також будь-яких інших товарів, що ввозяться (вивозяться) у зв'язку з якою-небудь комерційною операцією, але ввезення яких саме по собі не є комерційною операцією; зразків товарів і предметів та рекламних фільмів за умови, що вони залишаються власністю особи, яка перебуває або проживає за межами території тимчасового ввезення, і їх використання на території України не має комерційного характеру;

товарів, що ввозяться з освітніми, науковими чи культурними цілями, тобто наукового та навчального обладнання, обладнання для поліпшення дозвілля моряків, а також будь-яких інших товарів, що ввозяться в рамках навчальної, наукової або культурної діяльності;

особистих речей пасажирів та товарів, що ввозяться для спортивних цілей;

матеріалів для реклами та туризму; транспортних засобів, що використовуються виключно для перевезення пасажирів і товарів через митний кордон України.

Стаття 207. Допущення товарів до переміщення в режимі тимчасового ввезення (вивезення)

Рішення про допущення товарів до переміщення через митний кордон України в режимі тимчасового ввезення (вивезення) приймається митним органом у порядку, що визначається Кабінетом Міністрів України.

Митні органи не допускають товари до переміщення в режимі тимчасового ввезення (вивезення), якщо немає можливості встановити надійність їх ідентифікації, а також у разі відсутності гарантії їх повернення.

Стаття 208. Строки тимчасового ввезення (вивезення) товарів

Загальний строк тимчасового ввезення (вивезення) товарів становить один рік з дня ввезення на митну територію України (вивезення з митної території України).

З урахуванням мети ввезення (вивезення) товарів та інших обставин строк, зазначений у частині першій цієї статті, може бути продовжений відповідним митним органом.

Стаття 209. Звільнення від сплати податків під час переміщення товарів у режимі тимчасового ввезення (вивезення)

Звільнення від сплати податків під час переміщення товарів у режимі тимчасового ввезення (вивезення) регулюється виключно податковими законами України.

Стаття 210. Розпорядження товарами, щодо яких закінчилися строки тимчасового ввезення (вивезення)

До закінчення строків тимчасового ввезення (вивезення) особа, яка надала зобов'язання про зворотнє вивезення (вивезення) то-

варів, що перебувають у режимі тимчасового ввезення (вивезення), повинна:

- 1) вивезти (вивезти) ці товари згідно із зобов'язанням, наданим митному органу;

- 2) або заявити про зміну митного режиму, що допускається щодо таких товарів з додержанням вимог цього Кодексу та інших законодавчих актів України.

Стаття 211. Гарантування перебування товарів у режимі тимчасового ввезення (вивезення)

У разі тимчасового ввезення (вивезення) окремих видів товарів, які визначаються Кабінетом Міністрів України, митне оформлення товарів у режимі тимчасового ввезення (вивезення) здійснюється митними органами за умови гарантування відповідно до закону додержання режиму тимчасового ввезення (вивезення).

Глава 35. Митний склад

Стаття 212. Поняття режиму митного складу

Митний склад — митний режим, відповідно до якого ввезені з-за меж митної території України товари зберігаються під митним контролем без справляння податків і зборів і без застосування до них заходів нетарифного регулювання та інших обмежень у період зберігання, а товари, що вивозяться за межі митної території України, зберігаються під митним контролем після митного оформлення митними органами до фактичного їх вивезення за межі митної території України.

Стаття 213. Умови розміщення товарів у режим митного складу

У режим митного складу можуть поміщатися будь-які товари, за винятком товарів, заборонених до ввезення в Україну, вивезення з України та транзит

через територію України, а також товарів, перелік яких визначається Кабінетом Міністрів України.

Товари, що можуть завдати шкоди іншим товарам або вимагають особливих умов зберігання, повинні зберігатися у спеціально обладнаних приміщеннях.

Стаття 214. Строк зберігання товарів у режимі митного складу

Строк зберігання товарів, ввезених із-за меж митної території України, в режимі митного складу не може перевищувати трьох років з дати розміщення цих товарів у зазначений режим.

Строк зберігання в режимі митного складу підакцизних товарів, ввезених із-за меж митної території України, не може перевищувати трьох місяців з дати розміщення їх у цей режим.

Товари, ввезені із-за меж митної території України, що зберігаються у режимі митного складу, до закінчення строків зберігання, установлених частинами першою та другою цієї статті, повинні бути задекларовані власником або уповноваженою ним особою до іншого митного режиму.

Товари, що вивозяться за межі митної території України, можуть зберігатися в режимі митного складу протягом трьох місяців з дати розміщення їх у цей режим. До закінчення зазначеного строку такі товари мають бути вивезені за межі митної території України.

Стаття 215. Операції, що можуть проводитися з товарами, які перебувають у режимі митного складу

З товарами, які перебувають у режимі митного складу, можуть проводитися такі операції:

- 1) операції, необхідні для забезпечення збереження цих товарів;

- 2) підготовка товарів за дозволом митного органу до продажу (відчуження) та транспортування: подрібнення партій, формування відправлень, сортування, пакування, перепакування, маркування, навантаження, вивантаження, перевантаження та інші подібні операції.

Конкретний перелік та порядок здійснення таких операцій встановлюються Кабінетом Міністрів України або уповноваженим ним органом.

Стаття 216. Митні ліцензійні склади

Для зберігання товарів у режимі митного складу використовуються спеціально обладнані приміщення, резервуари, майданчики — митні ліцензійні склади.

Ліцензування діяльності, пов'язаної з відкриттям та експлуатацією митних ліцензійних складів, здійснюється відповідно до Закону України «Про ліцензування певних видів господарської діяльності» та ліцензійних умов.

Глава 36. Спеціальна митна зона

Стаття 217. Поняття митного режиму спеціальної митної зони

Спеціальна митна зона — це митний режим, відповідно до якого до товарів, які ввозяться на територію відповідних типів спеціальних (вільних) економічних зон із-за меж митної території України, а також до товарів, які вивозяться з територій зазначених зон за межі митної території України, не застосовуються заходи тарифного і нетарифного регулювання, якщо інше не передбачено законом.

Стаття 218. Спеціальні митні зони

Спеціальними митними зонами є частини території України, на яких запроваджено митний режим спеціальної митної зони. Для цілей оподаткування товари, ввезені на території спеціальних митних зон, розглядаються як такі, що знаходяться за межами митної території України.

Спеціальні митні зони створюються відповідно до законодавства України про спеціальні (вільні) економічні зони шляхом прийняття окремого закону для кожної спеціальної митної зони з визначенням її статусу, території, строку, на який вона створюється, та особливостей застосування законодавства України на її території. Законом встановлюються вимоги щодо створення спеціальної митної зони, види товарів, дозволених до ввезення у таку зону, та характер операцій, що здійснюються з товарами у межах зони. У законі також визначаються вимоги щодо організації роботи спеціальної митної зони та обов'язки органів управління зони по виконанню вимог митного законодавства під час здійснення митного контролю.

Стаття 219. Вимоги до спеціальних митних зон

Митний орган, у зоні діяльності якого знаходиться спеціальна митна зона, з метою належної організації митного контролю може вимагати від органів управління цієї зони вжиття таких заходів:

- 1) спорудження огорожі по периметру зони;

2) встановлення обмежень щодо порядку доступу в зону у певні години роботи;
3) застосування інших заходів, що не перешкоджають нормальному функціонуванню зони відповідно до закону про таку зону.

Забороняється будь-яке будівництво в межах спеціальних митних зон без попереднього погодження з митним органом, у зоні діяльності якого знаходиться спеціальна митна зона.

Стаття 220. Заходи, що вживаються митними органами для забезпечення митного контролю у спеціальних митних зонах

3 метою забезпечення належного митного контролю у спеціальних митних зонах митні органи мають право:

1) здійснювати постійний контроль та нагляд за кордонами спеціальних митних зон, а також за доступом у них;

2) вимагати від осіб, які переміщують товари через кордон спеціальної митної зони, ведення обліку руху таких товарів з метою їх контролю;

3) проводити перевірку товарів, що переміщуються через кордон спеціальної митної зони, з метою забезпечення здійснення передбачених цим Кодексом операцій та недопущення переміщення заборонених товарів;

4) здійснювати перевірки товарів, що знаходяться у спеціальних митних зонах;

5) здійснювати інші передбачені законом заходи, спрямовані на забезпечення надійності митного контролю.

Стаття 221. Операції, що можуть здійснюватися з товарами у спеціальних митних зонах

У спеціальних митних зонах допускається здійснення виробничих та інших комерційних операцій з товарами за умови дотримання положень цього Кодексу. Перелік видів товарів та операцій, що з ними здійснюються, визначається у законі про конкретну спеціальну митну зону.

3 метою забезпечення виконання законів та з урахуванням характеру товарів можуть запроваджуватися окремі заборони та обмеження щодо здійснення операцій з товарами у спеціальних митних зонах. Такі заборони та обмеження стосовно спеціальних митних зон встановлюються законами.

Кабінет Міністрів України може обмежувати або забороняти ввезення окремих товарів у спеціальні митні зони.

Стаття 222. Строки перебування товарів у спеціальних митних зонах

Товари можуть перебувати у спеціальних митних зонах протягом усього часу функціонування таких зон.

Стаття 223. Облік товарів, що знаходяться у спеціальних митних зонах

Особи, які здійснюють операції з товарами у спеціальних митних зонах, ведуть облік товарів, що ввозяться, вивозяться, зберігаються, виробляються, переробляються, закуповуються та реалізуються, і подають митним органам звітність про такі операції у порядку, що встановлюється спеціально уповноваженим центральним органом виконавчої влади в галузі митної справи. Будь-які зміни, що відбуваються з товарами в межах спеціальних митних зон, мають відображатися в облікових документах.

Стаття 224. Розпорядження товарами, що знаходяться в спеціальній митній зоні, у разі ліквідації зони

У разі ліквідації спеціальної митної зони власники товарів, що перебувають у цій зоні, або уповноважені ними особи зобов'язані розпорядитися зазначеними товарами до моменту остаточного вирішення усіх питань, пов'язаних з ліквідацією спеціальної митної зони.

У разі якщо до моменту остаточного вирішення усіх питань, пов'язаних з ліквідацією спеціальної митної зони, власник товарів, що перебувають у цій зоні, або уповноважена ним особа не розпорядиться зазначеними товарами, такі товари підлягають декларувальному до іншого митного режиму.

Глава 37. Магазин безмитної торгівлі

Стаття 225. Поняття митного режиму магазину безмитної торгівлі

Магазин безмитної торгівлі — митний режим, відповідно до якого товари, а також супутні товарам роботи, не призначені для споживання на митній території України, знаходяться та реалізуються під митним контролем у пунктах пропуску на митному кордоні України, відкритих для міжнародного сполучення, інших зонах митного контролю, визначених митними органами України, без справляння мита, податків, установлених на експорт та імпорт таких товарів, та без застосування заходів нетарифного регулювання.

Стаття 226. Умови реалізації товарів у режимі магазину безмитної торгівлі

Товари, а також супутні товарам роботи, в режимі магазину безмитної торгівлі реалізуються лише у спеціальних торговельних закладах (магазинах безмитної торгівлі).

Розташування магазинів безмитної торгівлі та умови реалізації в них товарів повинні виключати можливість безпосереднього ввезення цих товарів для споживання на митній території України.

Приміщення магазину безмитної торгівлі може включати в себе:

1) торговельний зал (зали), у тому числі бари та пункти громадського харчування;

2) допоміжні приміщення;

3) склад магазину.

Строк перебування товарів у режимі магазину безмитної торгівлі не може перевищувати трьох років з дня їх поміщення у цей режим. Після закінчення або впродовж зазначеного строку товари можуть бути заявлені митному органу:

1) для вільного обігу на митній території України;

2) для вільного обігу за межами митної території України;

3) для поміщення в режим митного складу;

4) для знищення під митним контролем.

Власники магазинів безмитної торгівлі можуть мати митні склади для зберігання та наступного постачання в магазини всіх видів товарів, у тому числі підкацизних.

Магазини безмитної торгівлі здійснюють торгівлю всіма видами продовольчих і непродовольчих товарів вітчизняного (на умовах експорту) та іноземного походження, крім товарів, які заборонені відповідно до законодавства до ввезення, вивезення та транзиту через територію України.

Порядок відкриття, ліквідації магазинів безмитної торгівлі, а також правила продажу ними товарів встановлюються Кабінетом Міністрів України.

Стаття 227. Вимоги до власників магазинів безмитної торгівлі

Власником магазину безмитної торгівлі може бути лише підприємство-резидент.

Власник магазину безмитної торгівлі зобов'язаний:

1) своєчасно декларувати митному органу товари, що надходять до магазину чи вибувають з магазину, та подавати всі документи, необхідні для здійснення митного контролю та митного оформлення;

2) виключити можливість надходження до магазину та вилучення з магазину товарів поза митним контролем;

3) дотримуватися положень цього Кодексу та інших законодавчих актів України щодо умов діяльності магазинів безмитної торгівлі;

4) вести облік товарів, що надходять до магазину безмитної торгівлі та реалізуються ним, і подавати митним органам, в зоні діяльності яких знаходиться магазин безмитної торгівлі, звіт про рух товарів у магазині за формою, встановлену спеціально уповноваженим центральним органом виконавчої влади в галузі митної справи.

Стаття 228. Розпорядження товарами, що знаходяться в магазині безмитної торгівлі, у разі його ліквідації

У разі набрання чинності рішенням про ліквідацію магазину безмитної торгівлі розміщення нових партій товарів, а також реалізація товарів у магазині не дозволяються. Товари, що знаходяться в магазині безмитної торгівлі, підлягають негайному переміщенню на склад магазину та декларуванню власником магазину до іншого митного режиму.

Глава 38. Переробка на митній території України

Стаття 229. Поняття митного режиму переробки на митній території України

Переробка на митній території України — митний режим, відповідно до якого ввезені на митну територію України товари, що походять з інших країн, піддаються у встановленому законодавством порядку переробці без застосування до них заходів нетарифного регулювання, за умови вивезення за межі митної території України продуктів переробки відповідно до митного режиму експорту.

Стаття 230. Дозвіл на переробку товарів на митній території України

Ввезення та переробка на митній території України товарів, що походять з інших країн, здійснюються з дозволу митного органу відповідно до положень цього Кодексу та інших законів України.

Дозвіл на переробку товарів на митній території України може бути скасовано митним органом, якщо його видано на підставі недостовірних даних, що мали істотне значення для прийняття рішення, або у разі коли підприємство-резидент, якому видано такий дозвіл, не дотримується положень цього Кодексу та інших актів законодавства України.

Стаття 231. Операції щодо переробки товарів

Кількість операцій щодо переробки товарів у митному режимі переробки на митній території України не обмежується.

Операції щодо переробки товарів можуть включати:

1) власне переробку товарів;

2) обробку товарів — монтаж, збирання, монтування та налагодження, внаслідок чого одержуються інші товари;

3) ремонт товарів, у тому числі відновлення та регулювання;

4) використання окремих товарів, що не є продуктами переробки, але які сприяють чи полегшують процес виготовлення продуктів переробки, якщо самі вони при цьому повністю витрачаються.

Обмеження на окремі операції щодо переробки товарів, порядок виконання операцій щодо переробки товарів, включаючи можливість та умови використання українських товарів у процесі переробки, визначаються цим Кодексом та іншими законами України.

Окремі операції з переробки товарів за дорученням підприємства-резидента, якому видано дозвіл на переробку товарів на митній території України, та з дозволу митного органу можуть здійснюватися іншим підприємством. При цьому відповідальність перед митними органами за дотримання визначеного порядку переробки товарів несе підприємство, якому видано дозвіл на проведення операцій щодо переробки товарів на митній території України.

У разі якщо за умовами переробки товарів на митній території України передбачається виконання кількох операцій щодо їх переробки кількома підприємствами, кожне з підприємств, яке бере участь у процесі переробки, повинне одержати дозвіл митного органу на переробку товарів на митній території України. Переміщення товарів між підприємствами, що беруть участь у їх переробці, здійснюється з дозволу і під контролем митних органів.

Стаття 232. Строки переробки товарів на митній території України

Строк переробки товарів на митній території України обчислюється починаючи з дня завершення митного оформлення митним органом товарів, що ввозяться для переробки.

Строк переробки товарів на митній території України встановлюється митним органом під час надання дозволу підприємству-резиденту виходячи з тривалості процесу переробки товарів та розпорядження продукцією їх переробки, але, як правило, не може бути більшим ніж 90 днів.

Виходячи з технологічних особливостей переробки Кабінет Міністрів України за поданням відповідного міністерства або іншого центрального органу виконавчої влади може встановлювати інші строки переробки товарів, ніж ті, що зазначені у частині другій цієї статті.

Стаття 233. Перевірка митними органами дотримання режиму переробки на митній території України

Митні органи можуть проводити перевірку товарів, ввезених для переробки на митній території України, а також продуктів їх переробки у будь-якої особи, яка здійснює операції щодо переробки таких товарів.

Стаття 234. Обсяг виходу продуктів переробки

Митні органи здійснюють контроль за

обов'язковим обсягом виходу продуктів переробки, що утворюються в результаті переробки товарів на митній території України. Дані про обов'язковий обсяг виходу продуктів переробки зазначаються в договорі (контракті) на переробку товарів на митній території України.

Стаття 235. Порядок митного оформлення продуктів переробки

У разі вивезення за межі митної території України товарів, ввезених для переробки на митній території України, чи продуктів їх переробки такі товари підлягають декларувальному митним органам з поданням окремого документа — митної декларації, в якій зазначаються кількість та вартість українських товарів, витрачених на здійснення операцій щодо переробки товарів, що ввозилися для переробки.

Митне оформлення українських товарів, використаних під час переробки товарів, що походять з інших країн, здійснюється у порядку, встановленому цим Кодексом та іншими законами України для митного оформлення експорту товарів українського походження.

Стаття 236. Умови реалізації продуктів переробки на митній території України

Якщо умовами переробки на митній території України товарів, що походять з інших країн, передбачено проведення розрахунків частиною продуктів їх переробки, такі продукти мають бути оформлені як ввезені на митну територію України в режимі імпорту зі справлянням усіх належних податків і зборів та застосуванням відповідних заходів нетарифного регулювання відповідно до законодавства.

Глава 39. Переробка за межами митної території України

Стаття 237. Поняття митного режиму переробки за межами митної території України

Переробка за межами митної території України — митний режим, відповідно до якого товари, що перебувають у вільному обігу на митній території України, вивозяться без застосування заходів тарифного та нетарифного регулювання з метою їх переробки за межами митної території України та наступного повернення в Україну.

Стаття 238. Операції щодо переробки товарів за межами митної території України

Під час переробки товарів за межами митної території України можуть здійснюватися операції, зазначені у частині другій статті 231 цього Кодексу.

Законами України можуть бути встановлені обмеження щодо окремих операцій з переробки товарів за межами митної території України.

Стаття 239. Дозвіл на вивезення товарів для переробки за межами митної території України

Вивезення товарів для переробки за межами митної території України здійснюється з дозволу митного органу на основі положень цього Кодексу та інших законів України.

Дозвіл на вивезення товарів для переробки за межами митної території України може бути скасовано митним органом у разі, якщо його видано на підставі недостовірних даних, що мали істотне значення для прийняття рішення, або якщо підприємство-резидент, якому видано такий дозвіл, не дотримується положень цього Кодексу та інших законів України.

Стаття 240. Строки, переробки товарів за межами митної території України

Строк переробки товарів за межами митної території України обчислюється починаючи з дня завершення митного оформлення митним органом товарів, що вивозяться для переробки.

Строк переробки товарів за межами митної території України встановлюється митним органом під час видачі дозволу підприємству-резиденту виходячи з тривалості процесу переробки товарів, але, як правило, не може бути більшим ніж 90 днів.

Виходячи з технологічних особливостей переробки Кабінет Міністрів України за поданням відповідного міністерства або іншого центрального органу виконавчої влади може встановлювати інші строки переробки товарів, ніж ті, що зазначені у частині другій цієї статті.

Стаття 241. Обсяг виходу продуктів переробки

Митні органи здійснюють контроль за обов'язковим обсягом виходу продуктів переробки, що утворюються в результаті переробки товарів за межами митної території України. Дані про обов'язковий обсяг виходу продуктів переробки зазначаються в договорі (контракті) на переробку продукції за межами митної території України.

Стаття 242. Порядок митного оформлення та оподаткування продуктів переробки

У разі ввезення на митну територію України товарів, вивезених за її межі для переробки, чи продуктів переробки вони підлягають декларувальному з поданням окремого документа — декларації на товари іноземного походження, які були витрачені в процесі переробки українських товарів.

Продукти переробки, що ввозяться на митну територію України, оподатковуються відповідно до закону.

Глава 40. Знищення або руйнування

Стаття 243. Поняття режиму знищення або руйнування

Знищення або руйнування — митний режим, відповідно до якого товари, ввезені на митну територію України, знищуються під митним контролем чи приводяться у стан, який виключає їх використання, без справляння податків, установлених на імпорт, а також без застосування заходів нетарифного регулювання до товарів, що знищуються або руйнуються.

Знищення або руйнування товарів допускається з письмового дозволу митного органу, який надається за умови наявності дозволів інших органів державної влади, що здійснюють відповідно до їхньої компетенції контроль під час переміщення товарів через митний кордон України. Такий дозвіл митним органом не видається, якщо знищення товарів може завдати істотної шкоди навколишньому природному середовищу, а також в інших випадках, що визначаються спеціально уповноваженим центральним органом виконавчої влади в галузі митної справи спільно з іншими органами державної влади, що здійснюють контроль під час переміщення товарів через митний кордон України.

Стаття 244. Витрати на знищення товарів Знищення або руйнування товарів здійснюється за рахунок їх власника чи іншої заінтересованої особи.

Стаття 245. Відходи (залишки), що утворилися в результаті знищення або руйнування товарів

Відходи (залишки), що утворилися в результаті знищення або руйнування товарів, мають бути поміщені у відповідний митний режим як товари, що ввезені на митну територію України і перебувають під митним контролем.

Глава 41. Відмова на користь держави

Стаття 246. Поняття митного режиму відмови на користь держави

Відмова на користь держави — митний режим, відповідно до якого власник відмовляється від товарів, що перебувають під митним контролем, без будь-яких умов на свою користь. У режимі відмови на користь держави на товари не нараховуються і не справляються податки і збори, а також не застосовуються заходи нетарифного регулювання.

Відмова від товарів на користь держави допускається з дозволу митного органу, який видається у порядку, що встановлюється Кабінетом Міністрів України.

Кабінет Міністрів України визначає перелік товарів, що не можуть бути поміщені у митний режим відмови на користь держави.

Розділ IX ОСОБЛИВОСТІ ПРОПУСКУ ТА ОПОДАТКУВАННЯ ТОВАРІВ, ЩО ПЕРЕМІЩУЮТЬСЯ ЧЕРЕЗ МИТНИЙ КОРДОН УКРАЇНИ ГРОМАДЯНАМИ

Глава 42. Загальні положення

Стаття 247. Порядок переміщення громадянами товарів через митний кордон України

Громадяни за умови дотримання вимог цього Кодексу та інших законів України можуть переміщувати через митний кордон України будь-які товари, крім тих, що заборонені до ввезення в Україну та вивезення з України, а також тих, щодо яких законом України встановлено обмеження в галузі зовнішньоекономічної діяльності.

Стаття 248. Умови пересилання громадянами товарів у міжнародних поштових та експрес-відправленнях

Громадяни мають право пересилати товари у міжнародних поштових та експрес-відправленнях у порядку, встановленому статтями 151—153 цього Кодексу, крім товарів, заборонених до такого пересилання.

Обмеження щодо вартості та обсягів товарів, а також перелік товарів, заборонених до пересилання у міжнародних поштових та експрес-відправленнях, встановлюються цим Кодексом та іншими законами України.

Стаття 249. Визначення вартості товарів, які переміщуються громадянами через митний кордон України, для цілей нарахування податків і зборів

Митна вартість товарів, які переміщуються громадянами через митний кордон України, для цілей нарахування податків і зборів визначається на підставі заяви власника цих товарів чи уповноваженої ним особи за умови надання підтверджувальних документів (товарних чеків, ярликів тощо), які можна ідентифікувати з наявними товарами. При визначенні митної вартості товарів, які переміщуються у неспроводжуваному багажі та вантажному відправленні, крім вартості самих товарів враховується вартість їх страхування та перевезення (фрахту) до моменту перетинання ними митного кордону України.

За відсутності таких підтверджень або у разі наявності обґрунтованих сумнівів щодо достовірності відомостей стосовно заявленої вартості митні органи визначають митну вартість самостійно, на підставі ціни на ідентичні або подібні (аналогічні) товари та відповідно до вимог цього Кодексу.

Глава 43. Пропуск та оподаткування товарів, що вивозяться громадянами за межі митної території України

Стаття 250. Умови вивезення громадянами товарів за межі митної території України

Вивезення громадянами товарів за межі митної території України здійснюється у порядку та на умовах, встановлених законодавством України для підприємств, якщо інше не передбачено законом.

Для частини першої цієї статті не поширюється на:

1) товари, сукупна вартість яких не перевищує суму, еквівалентну 200 євро;

2) предмети, які вивозяться (пересилаються) у зв'язку з виїздом за межі України на постійне місце проживання;

3) предмети, які входять до складу спадщини, оформленої в Україні на користь громадянина-нерезидента, за умови підтвердження складу спадщини органами, що вчиняють нотаріальні дії;

4) товари, які тимчасово вивозяться (пересилаються) за межі митної території України під письмове зобов'язання про їх зворотне ввезення;

5) товари, які були тимчасово ввезені на митну територію України під зобов'язання про їх зворотне вивезення, що підтверджується відповідними документами;

6) предмети, одержані громадянами-нерезидентами у вигляді призів і нагород за участь у змаганнях, конкурсах, фестивалях тощо, які проводяться на території України, що підтверджується відповідними документами;

7) предмети (майно) особистого користування, у тому числі предмети початкового облаштування, придбані в Україні громадянами-нерезидентами, які користуються пільгами згідно з міжнародними договорами України, укладеними в установленому законом порядку, що вивозяться (пересилаються) цими громадянами у зв'язку з їх остаточним виїздом за межі України;

8) товари, придбані громадянами-нерезидентами на території України, загальна вартість яких не перевищує суми іноземної валюти, ввезеної цими громадянами під час в'їзду в Україну, за умови подання відповідних документів;

9) предмети, призначені для особистого користування, що вивозяться (пересилаються) громадянами-нерезидентами у

(Закінчення на 14—20-й стор.).

(Початок на 5—13-й стор.).

зв'язку з остаточним виїздом за межі України;

10) товари, що вивозяться громадянами-нерезидентами у зв'язку з остаточним виїздом за межі України, на суму, що не перевищує 80 відсотків доходу, одержаного за час роботи чи навчання в Україні, за умови подання відповідних документів.

Стаття 251. Обмеження щодо вивезення громадянами за межі митної території України окремих товарів

Не допускається вивезення громадянами за межі митної території України незалежно від загальної вартості:

1) товарів, щодо яких відповідно до законодавства України застосовуються заходи тарифного та нетарифного регулювання експорту;

2) товарів, на які встановлено державні дотації, крім предметів особистого користування;

3) товарів промислового призначення (обладнання, комплектуючих виробів, матеріалів тощо) згідно з переліком, що визначається Кабінетом Міністрів України.

Вивезення дорогоцінних металів, дорогоцінного каміння та виробів з них, а також культурних цінностей з метою їх відчуження дозволяється у порядку, що визначається Кабінетом Міністрів України.

Глава 44. Пропуск та оподаткування товарів, які ввозяться громадянами на митну територію України

Стаття 252. Умови ввезення громадянами товарів на митну територію України

Товари, які ввозяться громадянами на митну територію України, підлягають оподаткуванню в порядку та на умовах, визначених законами України.

Для частини першої цієї статті не поширюється на:

1) товари, сукупна вартість яких не перевищує суму, еквівалентну 200 євро;

2) предмети особистого користування, що тимчасово ввозяться (пересилаються) громадянами-нерезидентами на митну територію України під письмове зобов'язання про їх зворотнє вивезення;

3) предмети, що ввозяться (пересилаються) у разі переселення громадян на постійне місце проживання в Україну;

4) товари, що ввозяться (пересилаються) громадянами, які користуються пільгами згідно з міжнародними договорами України, укладеними в установленому законом порядку;

5) предмети, які ввозяться (пересилаються) громадянами і входять до складу спадщини, відкритої за межами митної території України на користь резидента, у разі підтвердження складу спадщини органами, що вчиняють нотаріальні дії у країні її відкриття. Зазначене підтвердження підлягає легалізації у консульських установах України, що діють у відповідній країні;

6) предмети, одержані громадянами-резидентами у вигляді нагород і призів на змаганнях, конкурсах, фестивалях за межами митної території України, за умови документального підтвердження факту нагородження;

7) товари, що були попередньо вивезені (переслані) громадянами за митний кордон України під письмове зобов'язання про їх зворотнє ввезення і ввозяться (пересилаються) назад на митну територію України, за наявності відповідної вивізної митної декларації.

Стаття 253. Звільнення від оподаткування алкогольних напоїв та тютюнових виробів, які ввозяться на митну територію України громадянами

Громадяни можуть ввозити алкогольні напої та тютюнові вироби на митну територію України без сплати податків, установлених на імпорту, у таких кількостях з розрахунку на одну особу:

а) 2 літри вина та 1 літр міцних алкогольних напоїв;

б) 200 цигарок або 50 сигар, або 250 грамів тютюну, або набір таких виробів загальною вагою не більше 250 грамів.

Алкогольні напої та тютюнові вироби, зазначені у частині першій цієї статті, звільняються від оподаткування за умови, що вони: ввозяться на митну територію України громадянами, які досягли 18-річного віку;

переміщуються через митний кордон України у супроводжуваному багажі або ручній поклажі громадян.

Алкогольні напої та тютюнові вироби незалежно від їх кількості не звільняються від оподаткування, якщо особа, яка ввозить їх на митну територію України, була відсутня в Україні менш ніж 24 години.

Стаття 254. Умови тимчасового ввезення громадянами товарів на митну територію України під зобов'язання про зворотнє вивезення, у тому числі з метою транзиту

Товари, що підлягають оподаткуванню, які тимчасово ввозяться (пересилаються) громадянами на митну територію України під зобов'язання про зворотнє вивезення, а також з метою транзиту, пропускання на митну територію України за умови надання митному органу гарантії. Види гарантії, умови і порядок їх надання та повернення визначаються законом.

У разі порушення зобов'язання про зворотнє вивезення за межі митної території України або транзиту через митну територію України товарів, зазначених у частині першій цієї статті, за винятком випадків, коли таке порушення сталося внаслідок аварії або дії непереборної сили, що підтверджується відповідними документами, надані гарантії застосовуються для забезпечення стягнення.

Розділ X КОНТРОЛЬ ЗА ПЕРЕМІЩЕННЯМ ЧЕРЕЗ МИТНИЙ КОРДОН УКРАЇНИ ТОВАРІВ, ЩО МІСТЯТЬ ОБ'ЄКТИ ПРАВА ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ

Глава 45. Особливості переміщення через митний кордон України товарів, що містять об'єкти права інтелектуальної власності

Стаття 255. Порядок митного контролю та митного оформлення товарів, що містять об'єкти права інтелектуальної власності

Митний контроль та митне оформлення товарів, що містять об'єкти права інтелектуальної власності, здійснюються у порядку, встановленому цим Кодексом та іншими законами України.

снюються у порядку, встановленому цим Кодексом та іншими законами України.

Стаття 256. Заходи митних органів щодо контролю за переміщенням через митний кордон України товарів, що містять об'єкти права інтелектуальної власності

Власник прав на об'єкт права інтелектуальної власності, який має підстави вважати, що при переміщенні товарів через митний кордон України порушуються чи можуть бути порушені його права на об'єкт права інтелектуальної власності, має право подати заяву до спеціально уповноваженого центрального органу виконавчої влади в галузі митної справи про реєстрацію товару, що містить об'єкт права інтелектуальної власності.

Спеціально уповноважений центральний орган виконавчої влади в галузі митної справи веде реєстр товарів, зазначених у частині першій цієї статті.

Порядок реєстрації товарів, що містять об'єкти права інтелектуальної власності, включаючи форму заяви власника прав на об'єкт права інтелектуальної власності, перелік інформації та документів, які додаються до заяви, порядок подачі та розгляду заяви, порядок ведення реєстру визначаються Кабінетом Міністрів України.

Після реєстрації відповідного товару у реєстрі спеціально уповноваженого центрального органу виконавчої влади в галузі митної справи митні органи України вживають заходів щодо попередження переміщення через митний кордон України контрафактних товарів.

Для забезпечення митного контролю при переміщенні через митний кордон України товарів, що містять об'єкти права інтелектуальної власності, інформація про зареєстровані товари надсилається всім митним органам України.

Стаття 257. Призупинення митного оформлення товарів, що містять об'єкти права інтелектуальної власності

Якщо митний орган на основі даних реєстру товарів, що містять об'єкти права інтелектуальної власності, який ведеться спеціально уповноваженим центральним органом виконавчої влади в галузі митної справи, виявляє ознаки того, що товари, пред'явлені для митного контролю та митного оформлення, є контрафактними, їх митне оформлення призупиняється. Такі товари підлягають розміщенню на складах тимчасового зберігання або на складах митних органів.

Рішення про призупинення митного оформлення строком на 15 календарних днів із можливістю наступного продовження не більше ніж на 15 календарних днів, приймає керівник митного органу або особа, що його заміщує.

Не пізніше наступного робочого дня після дати прийняття рішення про призупинення митного оформлення товарів, зазначених у частині першій цієї статті, митний орган повідомляє відповідного власника прав на об'єкт права інтелектуальної власності про факт переміщення через митний кордон України цих товарів, а декларанта — про причини призупинення їх митного оформлення, а також повідомляє декларантові найменування та адресу власника прав на об'єкт права інтелектуальної власності. У повідомленні власникові прав на об'єкт права інтелектуальної власності зазначається: митне оформлення яких саме товарів призупинено, заявлена декларантом митна вартість цих товарів, найменування та адреса власника зазначених товарів, а також інша необхідна інформація.

Власник прав на об'єкт права інтелектуальної власності та декларант з дозволу митного органу можуть брати проби і зразки товарів, щодо яких прийнято рішення про призупинення митного оформлення, і направляти їх на експертизу. Копії відповідних експертних висновків подаються митному органу.

Якщо протягом строків, зазначених у частині другій цієї статті, контрафактність товарів, щодо яких прийнято рішення про призупинення митного оформлення, буде підтверджена, митний орган в установленому цим Кодексом порядку порушує справу про порушення митних правил, а товари — безпосередні предмети правопорушення — вилучаються в порядку, встановленому цим Кодексом.

Якщо протягом строків, зазначених у частині другій цієї статті, контрафактність товарів, щодо яких приймалося рішення про призупинення митного оформлення, не буде підтверджена, ці товари підлягають митному оформленню в установленому порядку.

Стаття 258. Взаємодія митних органів з іншими органами державної влади у сфері захисту права інтелектуальної власності

При здійсненні контролю за переміщенням через митний кордон України товарів, що містять об'єкти права інтелектуальної власності, митні органи взаємодіють з іншими органами державної влади, уповноваженими у сфері захисту права інтелектуальної власності, в порядку, що визначається законодавством України.

Розділ XI. МИТНА ВАРТІСТЬ ТОВАРІВ. МЕТОДИ ВИЗНАЧЕННЯ МИТНОЇ ВАРТОСТІ ТОВАРІВ

Глава 46. Загальні положення

Стаття 259. Митна вартість товарів

Митна вартість товарів — це заявлена декларантом або визначена митним органом вартість товарів, що переміщуються через митний кордон України, яка обчислюється на момент перетинання товарами митного кордону України відповідно до положень цього Кодексу.

Стаття 260. Визначення митної вартості та митна оцінка товарів, що переміщуються через митний кордон України

Порядок визначення митної вартості та митної оцінки товарів поширюється на товари, які переміщуються через митний кордон України.

Методи визначення митної вартості товарів, які переміщуються через митний кордон України, та умови їх застосування встановлюються цим Кодексом.

Стаття 261. Використання відомостей про митну вартість товарів

Відомості про митну вартість товарів, за-

явлені декларантом під час переміщення товарів через митний кордон України і прийняті митним органом, використовуються для нарахування податків і зборів, ведення митної статистики, а також у відповідних випадках для розрахунків у разі застосування штрафів, інших санкцій та стягнень, встановлених законами України.

Стаття 262. Декларування митної вартості товарів

Митна вартість товарів і метод її визначення заявляються (декларуються) митному органу декларантом під час переміщення товарів через митний кордон України шляхом подання декларації митної вартості.

Порядок та умови декларування митної вартості товарів, що переміщуються через митний кордон України, встановлюються Кабінетом Міністрів України, а порядок заповнення декларацій митної вартості — спеціально уповноваженим центральним органом виконавчої влади в галузі митної справи.

Митна вартість товарів визначається декларантом відповідно до положень, встановлених цим Кодексом.

Контроль правильності визначення митної вартості товарів проводиться митним органом, що здійснює митне оформлення товарів.

Стаття 263. Дотримання конфіденційності інформації

Інформація, надана декларантом і визнана такою, що становить комерційну таємницю чи є конфіденційною, може використовуватися митним органом виключно для митних цілей і не може розголошуватися, передаватися третім особам, включаючи інші органи державної влади, без спеціального дозволу декларанта, за винятком випадків, передбачених законом.

За розголошення інформації, що становить комерційну таємницю або є конфіденційною, посадові особи митних органів несуть відповідальність згідно з законом.

Стаття 264. Права та обов'язки декларанта, який декларує митну вартість товарів

Заявлена декларантом митна вартість товарів і подані ним відомості про її визначення мають базуватися на достовірній, документально підтвердженій інформації, що подається у кількісному виразі.

У разі потреби у підтвердженні заявленої декларантом митної вартості товарів декларант зобов'язаний на вимогу митного органу надати йому необхідні для цього відомості.

Митний орган має право прийняти рішення про неможливість використання вибраного декларантом методу митної оцінки.

У разі виникнення потреби в уточненні заявленої декларантом митної вартості товарів або у разі незгоди декларанта з митною вартістю, визначеною митним органом, декларант має право звернутися до митного органу з проханням надати йому товари, що декларуються, у вільний обіг під гарантію уповноваженого банку або сплатити податки і збори згідно з митною оцінкою цих товарів, здійсненою митним органом. Гарантією також може виступати простий вексель, виданий декларантом митному органу та авальований уповноваженим банком, або депозит у банку.

При наданні декларантом гарантії уповноваженого банку митний орган зобов'язаний випустити товари у вільний обіг. У випадку сплати декларантом податків і зборів згідно з митною оцінкою, зробленою митним органом, і прийняття остаточного рішення митним органом вищого рівня або судом щодо застосування митної оцінки, зробленої декларантом, митний орган зобов'язаний відшкодувати декларанту суму надміру сплачених податків і зборів.

Термін дії гарантійних зобов'язань, визначених цією статтею, не може перевищувати 30 календарних днів з моменту випуску товарів у вільний обіг.

Додаткові витрати, що виникли у декларанта у зв'язку з уточненням заявленої ним митної вартості або поданням митному органу додаткової інформації, несе декларант. При цьому збільшення строку митного оформлення товару, зумовлене проведенням митної оцінки, не може бути використане декларантом для одержання фактичної відстрочки у сплаті мита та інших податків і зборів.

Стаття 265. Права та обов'язки митного органу під час здійснення контролю митної оцінки товарів

Митний орган, що здійснює контроль за правильністю митної оцінки товарів з урахуванням положень цього Кодексу, має право приймати рішення про правильність заявленої декларантом митної вартості товарів.

У разі відсутності даних, що підтверджують правильність визначення заявленої декларантом митної вартості товарів, або за наявності обґрунтованих сумнівів у достовірності поданих декларантом відомостей митний орган може самостійно визначити митну вартість товарів, що декларуються, послідовно застосовуючи методи визначення митної вартості, встановлені цим Кодексом, на підставі наявних у нього відомостей, у тому числі цінкової інформації щодо ідентичних чи подібних (аналогічних) товарів з коригуванням, що здійснюється згідно з цим Кодексом.

Митний орган на письмовий запит декларанта зобов'язаний у термін, що не перевищує 30 календарних днів, надати декларанту письмове роз'яснення причин, за якими заявлена декларантом митна вартість товарів не може бути прийнята митним органом як основа для нарахування податків і зборів.

Рішення митного органу стосовно визначення митної вартості товарів може бути оскаржене в порядку, встановленому законом.

Глава 47. Методи визначення митної вартості товарів, які імпортуються в Україну, та порядок їх застосування

Стаття 266. Методи визначення митної вартості товарів, які імпортуються в Україну

Визначення митної вартості товарів, які ввозяться на митну територію України, здійснюється шляхом застосування таких методів:

за ціною угоди щодо товарів, які імпортується (метод 1);

за ціною угоди щодо ідентичних товарів (метод 2);

за ціною угоди щодо подібних (аналогічних) товарів (метод 3);

на основі віднімання вартості (метод 4);

на основі додавання вартості (метод 5);

резервного (метод 6).

Основним методом визначення митної

вартості товарів є метод за ціною угоди щодо товарів, які імпортуються.

Якщо основний метод не може бути використаний, застосовується послідовно кожний із перелічених у частині першій цієї статті методів. При цьому кожний наступний метод застосовується, якщо митна вартість товарів не може бути визначена шляхом застосування попереднього методу.

Методи віднімання та додавання вартості можуть застосовуватися у будь-якій послідовності за розсудом декларанта.

Стаття 267. Метод оцінки за ціною угоди щодо товарів, які імпортуються

Митною вартістю за методом оцінки за ціною угоди щодо товарів, які імпортуються, є ціна угоди, фактично сплачена, чи ціна, яка підлягає сплаті за товари, які імпортуються за призначенням в Україну, на момент перетинання ними митного кордону України.

Для визначення митної вартості товарів до ціни угоди при цьому додаються, якщо вони не були раніше до неї включені, такі витрати:

1) витрати на доставку товарів до аеропорту, порту чи іншого місця ввезення товарів на митну територію України;

а) вартість транспортування;

б) витрати на навантаження, вивантаження, перевантаження і перевалку товарів;

в) страхові суми;

2) витрати, понесені покупцем:

а) комісійні та брокерські винагороди, за винятком комісійних за закупівлю товару;

б) вартість контейнерів та іншої багатоборотної тари, якщо відповідно до товарної номенклатури вони розглядаються як одне ціле з товарами, що оцінюються;

в) вартість пакування, включаючи вартість пакувальних матеріалів та робіт, пов'язаних з пакуванням;

3) відповідна частина вартості таких товарів та послуг, які прямо чи побічно надаються покупцю безоплатно або за зниженою ціною для використання у зв'язку з виробництвом або продажем (відчуженням) на вивезення товарів, що оцінюються, якщо відповідна частина не була включена до заявленої ціни:

а) сировини, матеріалів, деталей, напівфабрикатів та інших комплектуючих виробів, які є складовою частиною товарів, що оцінюються;

б) інструментів, штампів, форм та інших подібних предметів, використаних на виробництво товарів, що оцінюються;

в) матеріалів, витрачених на виробництво товарів, що оцінюються (мастильних матеріалів, палива тощо);

г) інженерної проробки, дослідно-конструкторських робіт, дизайну, художнього оформлення, ескізів та креслень, виконаних за межами митної території України і безпосередньо необхідних для виробництва товарів, що оцінюються;

4) ліцензійні та інші платежі за використання об'єктів права інтелектуальної власності, які покупець (імпортер) прямо чи побічно повинен сплатити як умову продажу (відчуження) товарів, що оцінюються;

5) відповідна частина прибутку від будь-якого подальшого перепродажу, передачі чи використання товарів, що оцінюються, на митній території України, яка прямо чи побічно йде на користь продавця.

Зазначений метод використовується для визначення митної вартості товарів, якщо:

1) немає обмежень щодо прав покупця (імпортера) на використання товарів, що оцінюються, за винятком тих, які:

а) вводяться або вимагаються законом;

б) обмежують географічний регіон, в якому товари можуть бути перепродані (відчужені повторно);

в) неістотно впливають на ціну товару;

2) продаж (відчуження) та ціна угоди не залежить від дотримання умов, вплив яких неможливо врахувати;

3) використані декларантом відомості підтверджені документально та є кількісно вираженими та достовірними;

4) жодна частина прибутку від будь-якого наступного перепродажу, реалізації чи використання товарів покупцем не буде надходити прямо чи побічно на користь продавця;

5) учасники угоди (експортер та імпортер) не є взаємозалежними особами, за винятком випадків, передбачених пунктом 7 цієї частини. При цьому особи вважаються взаємозалежними, якщо:

а) один з учасників угоди — фізична особа чи посадова особа одного з підприємств — учасників угоди є одночасно посадовою особою іншого підприємства — учасника угоди;

б) учасники угоди є співвласниками підприємства;

в) учасники угоди пов'язані трудовими відносинами;

г) один з учасників угоди володіє вкладом (паєм) як акціями з правом голосу в статутному капіталі іншого учасника угоди, які становлять не менше п'яти відсотків статутного капіталу;

г) обидва учасники угоди перебувають під прямим чи непрямим контролем третьої особи;

д) учасники угоди спільно, прямо чи непрямим контролюють третю особу;

е) один з учасників угоди прямо чи непрямим контролює іншого учасника угоди;

е) учасники угоди — фізичні особи чи посадові особи підприємств — учасників угоди є родичами;

б) особи, асоційовані у бізнесі одна з одною, з яких одна є виключним агентом, дистрибутором або єдиним концесіонером, вважаються взаємозалежними особами лише у разі, якщо підпадають під дію критеріїв, зазначених у пункт 5 цієї частини;

7) при торговельній угоді між взаємозалежними особами ціна угоди повинна прийматися для цілей митної оцінки, якщо митний орган вважає таку ціну прийнятною. Якщо митний орган вважає ціну угоди між взаємозалежними особами непринятною для цілей митної оцінки, він має повідомити декларантові причини, через які вважає таку ціну непринятною для цілей митної оцінки. Ціна угоди між взаємозалежними особами повинна прийматися митним органом для цілей митної оцінки, якщо декларант доведе, що така ціна досить наближена до однієї з таких вартостей:

а) до митної вартості ідентичних чи подібних товарів, яка визначена відповідно до статей 268, 269 цього Кодексу;

б) до митної вартості ідентичних чи подіб-

них товарів, яка визначена відповідно до статті 271 цього Кодексу;

в) до митної вартості ідентичних чи подібних товарів, яка визначена відповідно до статті 272 цього Кодексу.

При застосуванні порівнянь, передбачених пунктом 7 частини третьої цієї статті, необхідно враховувати відмінності у складових елементах, зазначених у пунктах 1—5 частини другої цієї статті, а також витрат, які несе продавець при продажу покупцю, що не є взаємозалежним, та не несе їх при продажу взаємозалежному покупцю. Ці порівняння здійснюються за заявою імпортера та є підставою тільки для порівнянь. При визначенні митної вартості забороняється приймати за основу альтернативні контрактні вартості, зазначені у підпунктах «а» — «в» пункту 7 частини третьої цієї статті.

Стаття 268. Метод оцінки за ціною угоди щодо ідентичних товарів

Для визначення митної вартості за методом оцінки за ціною угоди щодо ідентичних товарів за основу береться ціна угоди щодо ідентичних товарів з дотриманням умов, зазначених у цій статті. При цьому під ідентичними розуміються товари, однакові за всіма ознаками з товарами, що оцінюються, у тому числі за такими, як:

а) фізичні характеристики;

б) якість та репутація на ринку;

в) країна походження;

г) виробник.

Незначні зовнішні відмінності не можуть бути підставою для відмови у розгляді товарів як ідентичних, якщо в цілому такі товари відповідають вимогам частини першої цієї статті.

Ціна угоди щодо ідентичних товарів береться за основу для визначення митної вартості товарів, якщо ці товари:

а) продані (відчужені) для ввезення на територію України;

б) ввезені одночасно з товарами, що оцінюються, або не раніше ніж за 90 днів до ввезення товарів, що оцінюються;

в) ввезені приблизно в тій же кількості та на тих же комерційних умовах. Якщо ідентичні товари ввозилися в іншій кількості або на інших комерційних умовах, декларант повинен провести відповідне коригування їх ціни з урахуванням цих розбіжностей та документально підтвердити митному органу обґрунтованість ціни.

Митна вартість товарів, що визначається за ціною угоди щодо ідентичних товарів, повинна бути скоригована з урахуванням витрат, зазначених у статті 267 цього Кодексу.

Коригування повинно здійснюватися декларантом на підставі достовірних та документально підтверджених відомостей.

У разі якщо для цілей застосування цього методу виявляється більше однієї ціни угоди щодо ідентичних товарів, для визначення митної вартості товарів, що імпортуються, застосовується найнижча з них.

Стаття 269. Метод оцінки за ціною угоди щодо подібних (аналогічних) товарів

Для визначення митної вартості за методом оцінки за ціною угоди щодо подібних (аналогічних) товарів за основу береться ціна угоди щодо подібних (аналогічних) товарів, які ввозяться (імпортуються), з дотриманням умов, зазначених у цій статті. При цьому під подібними (аналогічними) розуміються товари, які хоч і не є однаковими за всіма ознаками, але мають схожі характеристики і складаються із схожих компонентів, завдяки чому вони виконують однакові функції порівняно з товарами, що оцінюються, та вважаються комерційно взаємозамінними.

Для визначення, чи є товари подібними (аналогічними), враховуються такі ознаки:

1) якість, наявність торговельної марки і репутація на ринку;

2) країна походження;

3) виробник.

Для цілей застосування методу визначення митної вартості за ціною угоди щодо подібних (аналогічних) товарів використовуються положення частин третьої — шостої статті 268 цього Кодексу.

Стаття 270. Застереження щодо умов застосування методів оцінки товарів за ціною угоди щодо ідентичних товарів та за ціною угоди щодо подібних (аналогічних) товарів

Товари не вважаються ідентичними чи подібними (аналогічними) оцінюваним, якщо вони не були вироблені в тій же країні, що і товари, які оцінюються.

Товари, виготовлені не виробником оцінюваних товарів, а іншою особою, беруться до уваги лише у разі, якщо немає ні ідентичних, ні подібних (аналогічних) товарів, виготовлених особою — виробником товарів, які оцінюються.

Товари не вважаються ідентичними чи подібними (аналогічними), якщо їх проектування, дослідно-конструкторські роботи, художнє оформлення, дизайн, ескізи, креслення, а також інші аналогічні роботи виконані в Україні.

Стаття 271. Метод оцінки на основі віднімання вартості

Визначення митної вартості товарів за методом оцінки на основі віднімання вартості здійснюється у тому разі, якщо оцінювані, ідентичні чи подібні (аналогічні) товари продаватимуться (відчужуватимуться) на митній території України у незмінному стані.

Для визначення митної вартості товарів за основу береться ціна одиниці товару, за якою оцінювані, ідентичні чи подібні (аналогічні) товари продаються найбільшою партією на території України у час, максимально наближений до часу ввезення, але не пізніше ніж через 90 днів з дати ввезення товарів, що оцінюються, покупцю, що не є взаємозалежною з продавцем особою.

Від ціни одиниці товару віднімаються, якщо вони можуть бути виділені, такі компоненти:

1) витрати на виплату комісійних винагород, звичайні надбавки на прибуток та загальні витрати у зв'язку з продажем на митній території України товарів того ж класу та виду;

2) суми звізного (імпортного) мита, податків, зборів та інших платежів, що підлягають сплаті в Україні у зв'язку з ввезенням (імпортом) чи продажем (відчуженням) товарів;

3) звичайні витрати, понесені в Україні на навантаження, вивантаження, транспортування, страхування.

У разі відсутності випадків продажу (відчуження) оцінюваних, ідентичних чи подібних (аналогічних) товарів у такому ж стані, в яко-

му вони перебували на момент ввезення (імпорту), на прохання декларанта може використуватися ціна одиниці товару, що пройшов переробку, з поправкою на dodану вартість і з дотриманням положень частин другої та третьої цієї статті.

Стаття 272. Метод оцінки на основі додавання вартості

Для визначення митної вартості товарів за методом оцінки на основі додавання вартості за основу береться ціна товарів, розрахована шляхом додавання:

1) вартості матеріалів та витрат, понесених виробником у зв'язку з виробництвом оцінюваних товарів;

2) загальних витрат, характерних для продажу (відчуження) в Україні з країни вивезення товарів того ж виду, у тому числі витрат на навантаження, вивантаження, транспортування, страхування до місця перетинання митного кордону України, та інших витрат;

3) прибутку, що його звичайно одержує експортер у результаті поставки в Україну таких товарів.

Для визначення митної вартості за методом оцінки на основі додавання вартості до ціни товарів зараховуються всі витрати, що включаються у ціну товарів відповідно до частини другої статті 267 цього Кодексу.

Стаття 273. Резервний метод

Якщо митна вартість не може бути визначена шляхом послідовного використання методів, зазначених у статтях 267—272 цього Кодексу, або митний орган аргументовано вважає, що ці методи визначення митної вартості не можуть бути використані, митна вартість оцінюваних товарів визначається з урахуванням світової практики.

Визначення митної вартості оцінюваних товарів з використанням резервного методу здійснюється на основі законів України і має відповідати принципам та положенням статті VII Генеральної угоди з тарифів і торгівлі (ГАТТ) та Угоди про застосування статті VII Генеральної угоди з тарифів і торгівлі (ГАТТ) 1994 року.

Для визначення митної вартості за резервним методом митний орган надає декларанту цінкову інформацію, що є у його розпорядженні.

Для визначення митної вартості товарів за резервним методом не може використовуватися:

1) ціна товарів на внутрішньому ринку країни-експортера;

2) ціна товарів, що поставляються з країни-експортера до третіх країн;

3) ціна товарів українського походження на внутрішньому ринку України;

4) довільно встановлена чи достовірно не підтверджена ціна товарів;

5) витрати на виробництво, що відрізняються від тих, які були визначені для розрахунків ціни ідентичних або подібних (аналогічних) товарів відповідно до положень статті 272 цього Кодексу;

6) мінімальна митна вартість;

7) більша з двох альтернативних вартостей.

Глава 48. Митна вартість товарів, що вивозяться (експортуються) з України

Стаття 274. Визначення митної вартості товарів, що вивозяться (експортуються) з України

Митна вартість товарів, що вивозяться (експортуються) з України на підставі договору купівлі—продажу або міни, визначається на основі ціни, яку було фактично сплачено або яка підлягає сплаті за ці товари на момент перетинання митного кордону України.

До митної вартості товарів, що вивозяться (експортуються), також включаються фактичні витрати, якщо вони не були раніше до неї включені:

а) на навантаження, вивантаження, перевантаження, транспортування та страхування до пункту перетинання митного кордону України;

б) комісійні та брокерські винагороди; в) ліцензійні та інші платежі за використання об'єктів права інтелектуальної власності, які покупець повинен прямо чи побічно здійснити як умову продажу (експорту) товарів, які оцінюються.

Митна вартість товарів, що вивозяться (експортуються) з України на підставі договору, відмінного від договорів купівлі—продажу чи міни, визначається на основі ціни, підтвердженої комерційними, транспортними, банківськими, бухгалтерськими та іншими документами, що містять відомості про вартість товарів, які оцінюються, з урахуванням витрат на транспортування та страхування товарів до пункту перетинання митного кордону України.

У разі встановлення цінових обмежень під час вивезення (експорту) окремих товарів (індикативні ціни, граничні рівні ціни, ціни, встановлені в результаті антитемпінгових розслідувань тощо) митна вартість таких товарів у разі вивезення (експорту) їх з України визначається з урахуванням положень, що визначають порядок застосування зазначених обмежень.

Стаття 275. Декларування митної вартості У разі вивезення (експорту) товарів, на які встановлено вивізне, антитемпінгове, компенсаційне чи спеціальні види мита, митна вартість декларується шляхом подання декларації митної вартості.

Основою для визначення митної вартості товарів є ціна угоди, яку фактично сплачено чи яка підлягає сплаті за ці товари, якщо на неї не вплинули такі фактори:

1) обмеження щодо прав продавця (експортера) на товари, що оцінюються, за винятком:

а) обмежень, встановлених законами;

б) обмежень, що істотно не впливають на ціну товарів;

2) залежність продажу (відчуження) та ціни угоди від дотримання умов, вплив яких неможливо врахувати;

3) відомості, використані декларантом для визначення митної вартості товарів, не підтверджені документально або не є кількісно вираженими та достовірними;

4) учасники угоди (експортер та імпортер) є взаємозалежними особами, за винятком випадків, коли їх взаємозалежність не вплинула на ціну угоди, що повинно бути доведено декларантом. При цьому особи вважаються взаємозалежними, якщо має місце хоча б одна з таких умов:

а) один з учасників угоди — фізична особа чи посадова особа одного з підприємств —

учасників угоди є одночасно посадовою особою іншого підприємства — учасника угоди;

б) учасники угоди є співвласниками підприємства;

в) учасники угоди пов'язані трудовими відносинами;

г) один з учасників угоди володіє вкладом (паєм) чи акціями з правом голосу в статутному капіталі іншого учасника угоди, які становлять не менше п'яти відсотків статутного капіталу;

г) обидва учасники угоди перебувають під прямим чи непрямим контролем третьої особи;

д) учасники угоди спільно, прямо чи непрямю контролюють третю особу;

е) один з учасників угоди прямо чи непрямю контролює іншого учасника угоди;

є) учасники угоди — фізичні особи чи посадові особи підприємств —учасників угоди є родичами.

Розділ XIIКРАЇНА ПОХОДЖЕННЯ ТОВАРУ

Глава 49. Країна походження товару та критерії визначення країни походження товару. Сертифікати про походження товару

Стаття 276. Мета визначення країни походження товару

Країна походження товару визначається з метою застосування тарифних та нетарифних заходів регулювання ввезення товару на митну територію України та вивезення товару з цієї території, а також забезпечення обліку товарів у статистиці зовнішньої торгівлі.

Стаття 277. Визначення країни походження товару

Визначення країни походження товару здійснюється на основі принципів міжнародної практики. Порядок визначення країни походження товару встановлюється Кабінетом Міністрів України на підставі положень цього Кодексу.

Країною походження товару вважається країна, в якій товар був повністю вироблений або підданий достатній переробці відповідно до критеріїв, встановлених цим Кодексом.

При цьому під країною походження товару можуть розумітися група країн, митні союзи країн, регіон чи частина країни, якщо є необхідність їх виділення з метою визначення походження товару.

Стаття 278. Товари, повністю вироблені у країні

Товарами, повністю виробленими у країні, вважаються:

1) корисні копалини, видобуті на її території або в її територіальних водах, або на її континентальному шельфі і в морських надрах, якщо країна має виключне право на розробку цих надр;

2) рослина продукція, вирощена та зібрана на її території;

3) живі тварини, що народилися і вирощені в цій країні;

4) продукція, одержана від тварин, вирощених у цій країні;

5) продукція мисливського, рибальського та морського промислів;

6) продукція морського промислу, видобута та (або) вироблена у Світовому океані суднами цієї країни, а також суднами, орендованими (зафрахтованими) нею;

7) вторинна сировина та відходи, які є результатом виробничих та інших операцій, здійснених у країні;

8) продукція високих технологій, одержана у відкритому космосі на космічних кораблях, що належать цій країні чи орендуються нею;

9) товари, вироблені у цій країні виключно з продукції, зазначеної у пунктах 1—8 цієї статті.

Стаття 279. Критерій достатньої переробки товару

Якщо у виробництві товару беруть участь дві або більше країн, походження товару визначається згідно з критерієм достатньої переробки.

Критерій достатньої переробки визначається:

1) правилом, яке потребує в результаті переробки товару зміни класифікаційного коду товару за Гармонізованою системою опису та кодування товарів на рівні будь-якого з перших чотирьох знаків;

2) або правилом адвалерної частки, яке полягає в зміні вартості товару в результаті його переробки, якщо при цьому додана вартість становить не менш як 50 відсотків від вартості товару, одержаного в результаті переробки, або частка використаних матеріалів з іншої країни чи невідомого походження становить менш як 50 відсотків від вартості товару, одержаного в результаті переробки;

3) або переліком виробничих та технологічних операцій, які хоч і не ведуть у результаті переробки товару до зміни його коду чи його вартості відповідно до правила адвалерної частки, але з дотриманням певних умов визнаються достатніми.

Перелік таких виробничих та технологічних операцій встановлюється Кабінетом Міністрів України.

У разі застосування правила адвалерної частки вартість товару, одержаного в результаті переробки в цій країні, визначається на базі ціни франко-завод виробника товару. Вартість складових цього товару, що походять з інших країн, визначається за їх митною вартістю, а тих складових, походження яких не визначено, — за встановленою ціною першого їх продажу в цій країні.

Якщо стосовно конкретного товару або конкретної країни (країн) критерій достатньої переробки окремо не обумовлено, то застосовується правило, згідно з яким товар вважається підданим достатній переробці, якщо в результаті його переробки змінено класифікаційний код товару за Гармонізованою системою опису та кодування товарів на рівні будь-якого з перших чотирьох знаків.

Критерії достатньої переробки для конкретних товарів і країн встановлюються та застосовуються з дотриманням вимог цього Кодексу в порядку, що визначається Кабінетом Міністрів України.

Стаття 280. Додаткові положення щодо визначення критерію достатньої переробки товару

Не визнаються такими, що відповідають критерію достатньої переробки:

1) операції, пов'язані із забезпеченням збереження товарів під час зберігання чи транспортування;

2) операції щодо підготовки товарів до продажу та транспортування (роздрібнення партії, формування відправлень, сортування, перепакування);

3) прості складальні операції;

4) змішування товарів (компонентів) без надання одержаній продукції характеристик, що істотно відрізняють її від вихідних складових;

5) комбінація двох чи більшої кількості зазначених вище операцій;

6) забій тварин.

Стаття 281. Визначення країни походження товарів, якщо товари поставляються партиями

Товари у розібраному чи незібраному вигляді, що поставляються кількома партіями, якщо за виробничими чи транспортними умовами неможливе їх відвантаження однією партією, а також у випадках, коли партія товару роздрібнена на кілька партій в результаті помилок, повинні розглядатися за бажанням декларанта як єдиний товар для цілей визначення країни походження товару.

Умовою застосування цього правила є:

1) попереднє повідомлення митного органу про роздрібнення партії розібраного чи незібраного товару на кілька партій із зазначенням причин такого роздрібнення, докладної специфікації кожної партії із зазначенням кодів товарів за Українською класифікацією товарів зовнішньоекономічної діяльності, вартості і країни походження товарів, що входять до кожної партії;

2) документальне підтвердження помилокості роздрібнення товару на кілька партій;

3) поставка всіх партій товарів з однієї країни одним постачальником;

4) ввезення всіх партій товарів через один і той же митний орган (митний пост);

5) поставка всіх партій товарів у строк, що не перевищує шести місяців від дати прийняття митної декларації чи закінчення строку її подання стосовно першої партії.

Стаття 282. Підтвердження походження товару

Для підтвердження походження товару митний орган у передбачених законом випадках має право вимагати подання сертифіката про походження такого товару.

У разі вивезення товарів з митної території України сертифікат про походження товару, в тих випадках, коли він необхідний і це відображено у національних правилах країни ввезення чи передбачено міжнародними договорами України, укладеними в установленому законом порядку, видається органом, уповноваженим на це Кабінетом Міністрів України.

У разі ввезення товару на митну територію України сертифікат про походження товару подається обов'язково:

1) на товари, що походять з країн, яким Україна надає преференції за Митним тарифом України;

2) на товари, ввезення яких з відповідної країни регулюється кількісними обмеженнями (квотами) чи іншими заходами регулювання зовнішньоекономічної діяльності;

3) якщо це передбачено міжнародними договорами України, укладеними в установленому законом порядку, а також законодавством України в галузі охорони довкілля, здоров'я населення, захисту прав споживачів, громадського порядку, державної безпеки та інших життєво важливих інтересів України;

4) у випадках, коли у документах, які подаються для митного оформлення, немає відомостей про походження товарів або у митного органу є достатні підстави вважати, що декларуються недостовірні відомості про походження товарів.

Стаття 283. Сертифікат про походження товару

Сертифікат про походження товару повинен однозначно свідчити про те, що зазначений товар походить з відповідної країни, і має містити:

1) письмову заяву експортера про країну походження товару;

2) письмове посвідчення компетентного органу країни вивезення, який видав сертифікат, про те, що наведені у сертифікаті відомості відповідають дійсності.

Сертифікат про походження товару подається разом з митною декларацією, декларацією митної вартості та іншими документами, що подаються для митного оформлення.

У разі втрати сертифіката приймається його офіційно завірений дублікат.

У разі виникнення сумнівів з приводу достовірності сертифіката чи відомостей, що в ньому містяться, включаючи відомості про країну походження товару, митний орган може звернутися до органу, що видав сертифікат, або до компетентних організацій країни, зазначеної як країна походження товару, з проханням про надання додаткових відомостей.

Товар не вважається таким, що походить з відповідної країни, доти, доки митні органи у випадках, встановлених цим Кодексом, не одержать належним чином оформлений сертифікат про походження товару або затребувані ними додаткові відомості.

Стаття 284. Підстави для відмови у випуску товару

Митний орган може відмовити у випуску товару з метою його переміщення через митний кордон України лише за наявності достатніх підстав для висновку, що товар походить з країни, товари якої не підлягають випуску згідно із законами України та міжнародними договорами, укладеними в установленому законом порядку.

Неподання належним чином оформленого сертифіката чи відомостей про походження товару не є підставою для відмови у митному оформленні та випуску товару з метою його переміщення через митний кордон України.

Товари, походження яких достовірно не встановлено, випускаються митним органом за умови сплати мита за повними ставками. До товарів може застосовуватися (відновлюватися) режим найбільшого сприяння або преференційний режим за умови одержання належним чином оформленого посвідчення про їх походження не пізніше ніж через один рік з дати здійснення митного оформлення.

Стаття 285. Додаткові положення щодо визначення країни походження товару

У визначенні країни походження товару не береться до уваги походження енергії, ▼

(Закінчення на 16—20-й стор.).

(Початок на 5—15-й стор.).

машин, обладнання та інструментів, що вико-
ристовуються для його виробництва.

Особливості визначення країни походжен-
ня товару, що ввозиться з територій спеці-
альних (вільних) економічних зон, розташован-
их на території України, встановлюються за-
коном.

Розділ XIII МИТНІ ПІЛЬГИ

**Глава 50. Митні пільги, що надаються
представництвам іноземних держав,
міжнародних організацій,
представництвам іноземних фірм та
офіційним особам на території України, а
також дипломатичним представництвам
України, що знаходяться за кордоном**

Стаття 286. Митні пільги для дипломатич-
них представництв іноземних держав

Дипломатичні представництва іноземних
держав на території України за умови дотри-
мання встановленого цим Кодексом порядку
переміщення товарів через митний кордон
України та вивозити з її митної території то-
вари, призначені для офіційного (службово-
го) користування представництв із звільнен-
ням від митного огляду та сплати податків і
зборів, за винятком плати за митне оформ-
лення таких товарів, якщо воно здійснюєть-
ся поза місцями розташування митних органів
або поза робочим часом, встановленим для
митних органів.

Стаття 287. Митні пільги для глави дипло-
матичного представництва іноземної держа-
ви та членів дипломатичного персоналу
представництва

Глава дипломатичного представництва
іноземної держави та члени дипломатичного
персоналу представництва, а також члени їх-
ніх сімей, які проживають разом з ними, за
умови, що вони не є громадянами України та
не проживають в Україні постійно, можуть
ввозити в Україну товари, призначені для
особистого користування, включаючи пред-
мети початкового обладштування, та вивозити
з України товари, призначені для особистого
користування, включаючи придбані на митній
території України, з дотриманням встановле-
ного цим Кодексом порядку їх переміщення
через митний кордон України та із звільнен-
ням від сплати податків і зборів, за винятком
плати за їх митне оформлення, якщо воно
здійснюється поза місцями розташування
митних органів або поза робочим часом,
встановленим для митних органів.

Особистий багаж глави дипломатичного
представництва іноземної держави, членів
дипломатичного персоналу представництва,
членів їхніх сімей, які проживають разом з
ними, звільняється від митного огляду, якщо
немає достатніх підстав вважати, що він міс-
тить товари, не призначені для особистого
користування, або товари, ввезення (виве-
зення) яких заборонене законом або регулює-
ться карантинними та іншими спеціальними
правилами. Такий огляд повинен здійснюва-
тися тільки в присутності названих у цій стат-
ті осіб або їх уповноважених представників та
за письмовим розпорядженням керівника чи
заступника керівника відповідного митного
органу. На митному посту допускається тако-
ж проведення огляду за письмовим розпо-
рядженням керівника поста або його заступ-
ника.

Стаття 288. Митні пільги для співробітни-
ків адміністративно-технічного персоналу
дипломатичного представництва іноземної
держави

Співробітники адміністративно-технічного
персоналу дипломатичного представництва
іноземної держави та члени їхніх сімей, які
проживають разом з ними, якщо ці співробіт-
ники та члени їхніх сімей не є громадянами
України та не проживають в Україні постійно,
можуть ввозити в Україну товари, призначені
для початкового обладштування, із звільнен-
ням від сплати податків і зборів, за винятком
плати за їх митне оформлення, якщо воно
здійснюється поза місцями розташування
митних органів або поза робочим часом,
встановленим для митних органів.

Особи, зазначені у частині першій цієї
статті, ввозять в Україну та вивозять з Украї-
ни товари в порядку, встановленому статтею
287 цього Кодексу.

Стаття 289. Поширення митних пільг, що
надаються членам дипломатичного персона-
лу представництва іноземної держави, на
співробітників адміністративно-технічного та
обслуговуючого персоналу

На основі спеціальної угоди з іноземною
державою митні пільги, що надаються згідно
з цим Кодексом членам дипломатичного пер-
соналу представництва іноземної держави,
можуть поширюватися на співробітників ад-
міністративно-технічного та обслуговуючого
персоналу цього представництва, а також на
членів їхніх сімей, які не є громадянами Укра-
їни та не проживають в Україні постійно, ви-
ходячи з принципу взаємності стосовно кож-
ної окремої держави.

Стаття 290. Надання митних пільг консуль-
ським установам іноземних держав та чле-
нам їх персоналу

Консульським установам іноземних дер-
жав, консульським посадовим особам, вклю-
чаючи главу консульської установи та кон-
сульських службовців, а також членів їхніх сі-
мей, надаються митні пільги, передбачені
цим Кодексом для дипломатичних представ-
ництв іноземних держав або відповідного
персоналу дипломатичного представництва.

На основі спеціальної угоди з іноземною
державою на працівників обслуговуючого
персоналу консульської установи, а також на
членів їхніх сімей, які не є громадянами Укра-
їни та не проживають в Україні постійно, ви-
ходячи з принципу взаємності стосовно кож-
ної окремої держави, можуть поширюватися
митні пільги, що надаються згідно з цим Ко-
дексом відповідному персоналу дипломатич-
ного представництва іноземної держави.

Стаття 291. Переміщення дипломатичної
пошти та консульської валізи іноземних дер-
жав через митний кордон України

Дипломатична пошта та консульська валі-
за іноземних держав, що переміщуються че-
рез митний кордон України, не підлягають ні
розпечатуванню, ні затриманню. За наявнос-
ті достатніх підстав вважати, що консульська

валіза містить товари, не зазначені в
частині третій цієї статті, митний орган
може зажадати розпечатання валізи

уповноваженими особами цієї іноземної дер-
жави у присутності посадових осіб митного
органу. У разі відмови від розпечатання така
валіза повертається до місця відправлення.

Всі місця, що становлять дипломатичну
пошту та консульську валізу, повинні мати
видимі зовнішні ознаки, що свідчать про їх
характер.

Дипломатична пошта може містити вик-
лючно дипломатичні документи та товари,
призначені для офіційного користування, а
консульська валіза —тільки офіційну корес-
понденцію та документи або товари, приза-
начені виключно для офіційного користуван-
ня.

Стаття 292. Митні пільги для іноземних
дипломатичних і консульських кур'єрів

Іноземні дипломатичні та консульські
кур'єри можуть ввозити в Україну та вивози-
ти з України товари, призначені для їх осо-
бистого користування, із звільненням на ос-
нові взаємності від митного огляду та сплати
податків і зборів, за винятком плати за їх
митне оформлення, якщо воно здійснюється
поза місцями розташування митних органів
або поза робочим часом, встановленим для
митних органів.

Стаття 293. Митні пільги для представни-
ків та членів делегацій іноземних держав

Представникам іноземних держав, членам
парламентських та урядових делегацій, а та-
кож на основі взаємності членам делегацій
іноземних держав, які приїзджть в Україну
для участі в міжнародних переговорах, між-
народних конференціях та нарадах або з ін-
шими офіційними дорученнями, надаються
митні пільги, передбачені цим Кодексом для
дипломатичного персоналу представництв
іноземних держав. Такі пільги надаються та-
кож членам сімей цих осіб, які їх супроводжу-
ють.

Дипломатичному персоналу, консуль-
ським посадовим особам представництв іно-
земних держав, членам їхніх сімей, а також
особам, зазначеним у частині першій цієї
статті, які прямують з тією ж метою транзи-
том через територію України, надаються мит-
ні пільги, передбачені цим Кодексом для
дипломатичного персоналу іноземних пред-
ставництв.

Стаття 294. Митні пільги для міжнародних
організацій, представництв іноземних дер-
жав при них, а також для їх персоналу

Митні пільги для міжнародних організацій
та представництв іноземних держав при них,
а також для персоналу цих організацій і
представництв та членів сімей персоналу
визначаються відповідними міжнародними
договорами України, укладеними в установ-
леному законом порядку.

Стаття 295. Надання митних пільг посадо-
вим особам представництв іноземних держав
та міжнародних організацій в Україні

Кожна посадова особа, яка має пільги
згідно із статтями 287—290, 292—294 цього
Кодексу, користується ними у разі прямуван-
ня в Україну для зайняття відповідної посади
з моменту перетину митного кордону Украї-
ни, а у разі знаходження на території України
— з того часу, коли ця посадова особа офі-
ційно приступила до виконання своїх
обов'язків.

Члени сімей посадових осіб, зазначених у
частині першій цієї статті, якщо вони не є
громадянами України та не проживають в Ук-
раїні постійно, мають ті ж самі пільги, що й ці
посадові особи.

Стаття 296. Припинення надання митних
пільг посадовим особам представництв іно-
земних держав та міжнародних організацій в
Україні

Після залишення посадовими особами
представництв іноземних держав та міжна-
родних організацій митної території України
надання їм митних пільг, передбачених стат-
тями 287—290, 292—294 цього Кодексу, при-
пиняється.

Стаття 297. Декларування товарів пред-
ставництв іноземних держав та міжнародних
організацій в Україні

Товари, що не підлягають відчуженню на
території України і призначені для офіційного
(службового) користування представництв
іноземних держав та міжнародних організа-
цій, підлягають декларуванню митним орга-
нам та пропускаються в Україну на весь
строк акредитації представництва.

Стаття 298. Декларування товарів пред-
ставництв іноземних фірм в Україні

Товари, що не підлягають відчуженню на
території України та призначені для службо-
вого користування представництв іноземних
фірм, декларуються митним органам на
строк до трьох років з моменту акредитації
цих представництв під зобов'язання про зво-
ротне вивезення.

Питання щодо продовження строку тимча-
сового ввезення товарів, зазначених у части-
ні першій цієї статті, вирішується митним ор-
ганом, в регіоні діяльності якого розташован-
е відповідне представництво іноземної фір-
ми.

Стаття 299. Декларування товарів, що на-
лежать посадовим особам представництв
іноземних держав та представництв інозем-
них фірм в Україні

Товари, що не підлягають відчуженню на
території України та призначені для особисто-
го користування осіб, які мають митні піль-
ги, декларуються митним органам за місцем
акредитації чи тимчасового перебування цих
осіб і пропускаються під зобов'язання про
зворотнє вивезення за кордон по закінченні
всього періоду перебування зазначених осіб
на території України.

Стаття 300. Порядок переміщення через
митний кордон України товарів дипломатич-
них представництв України, що знаходяться
за кордоном

Дипломатичні представництва України, що
знаходяться за кордоном, за умови дотри-
мання ними встановленого порядку перемі-
щення товарів через митний кордон України
можуть вивозити з України товари, призначе-
ні для офіційного (службового) користування
представництва, із звільненням від сплати
податків і зборів, за винятком плати за їх
митне оформлення, якщо воно здійснюється
поза місцями розташування митних органів
або поза робочим часом, встановленим для
митних органів.

Стаття 301. Декларування товарів дипло-
матичних представництв України, що знахо-
дяться за кордоном

Товари, призначені для офіційного (служ-
бового) користування дипломатичних пред-

ставництв України, що знаходяться за кордо-
ном, підлягають декларуванню митним орга-
нам та пропускаються за межі України на
весь строк акредитації представництва за
кордоном.

Глава 51. Тарифні пільги (тарифні преференції)

Стаття 302. Поняття тарифних пільг (та-
рифних преференцій)

Тарифні пільги (тарифні преференції) —
це пільги, що надаються Україною у процесі
реалізації її зовнішньоекономічної політики
на умовах взаємності чи в односторонньому
порядку щодо товарів, які переміщуються че-
рез митний кордон України, як звільнення від
справляння мита, зниження ставок мита або
встановлення тарифних квот на ввезення то-
варів.

Тарифні пільги (тарифні преференції) зас-
тосовуються виключно на основі податкового
законодавства України, цього Кодексу, зако-
нів України, а також міжнародних договорів
України, укладених в установленому законом
порядку.

Розділ XIV МИТНА СТАТИСТИКА

Глава 52. Митна статистика

Стаття 303. Завдання митної статистики
Спеціально уповноважений центральний
орган виконавчої влади в галузі митної спра-
ви забезпечує:

1) об'єктивний та достовірний облік даних
про переміщення товарів через митний кор-
дон України; збирання, формування, опрацю-
вання, узагальнення, всебічний аналіз та збе-
рігання статистичної інформації з питань мит-
ної справи та зовнішньої торгівлі товарами;

2) подання статистичної, довідкової, ана-
літичної інформації з питань митної справи та
зовнішньої торгівлі товарами органам дер-
жавної влади в порядку, встановленому зако-
ном;

3) захист статистичної інформації, яка від-
повідно до законодавства України не підля-
гає розголошенню.

Стаття 304. Система митної статистики
Митна статистика є складовою частиною
загальнодержавної системи статистичного
обліку і звітності.

Статистична інформація, яка формується,
узагальнюється і аналізується митними ор-
ганами, використовується в інтересах зміцнен-
ня зовнішньоекономічних зв'язків, поліпшен-
ня тарифного та нетарифного регулювання,
подальшої інтеграції України у загальносвіто-
ву систему економічних відносин.

Забороняється вимагати від митних ор-
ганів статистичну інформацію, не передбачену
державною статистичною звітністю, цим Ко-
дексом та іншими законами України.

Митна статистика складається з митної
статистики зовнішньої торгівлі і спеціальної
митної статистики.

Стаття 305. Митна статистика зовнішньої
торгівлі

Митна статистика зовнішньої торгівлі яв-
ляє собою узагальнену та відповідним чином
систематизовану інформацію про перемі-
щення товарів через митний кордон України.

Митна статистика зовнішньої торгівлі
формується, узагальнюється та аналізується
спеціально уповноваженим центральним ор-
ганом виконавчої влади в галузі митної спра-
ви на основі даних, які містяться у вантажних
митних деклараціях.

Дані митної статистики зовнішньої торгів-
лі в установленому законодавством порядку
використовуються відповідними органами
державної влади для здійснення контролю за
надходженням податків, зборів та інших
обов'язкових платежів до Державного бюд-
жету України, валютного контролю, аналізу
стану зовнішньої торгівлі України, її торго-
вельного і платіжного балансів та економіки в
цілому.

Ведення митної статистики здійснюється
за методологією, яка забезпечує порівнян-
ність даних митної статистики зовнішньої
торгівлі України з даними державної статис-
тики інших держав.

Спеціально уповноважений центральний
орган виконавчої влади в галузі митної спра-
ви забезпечує регулярне публікування даних
митної статистики зовнішньої торгівлі.

Стаття 306. Спеціальна митна статистика
Для забезпечення завдань, покладених на
митні органи Верховною Радою України, Пре-
зидентом України, Кабінетом Міністрів Украї-
ни, митними органами формується, узагаль-
нюється та аналізується спеціальна митна
статистика. Порядок ведення спеціальної
митної статистики визначається законодав-
ством.

Стаття 307. Документи та відомості, що
використовуються для формування митної
статистики

Для формування митної статистики вико-
ристовуються документи та відомості, що по-
даються до митних органів юридичними та
фізичними особами згідно з нормами цього
Кодексу, якими визначається порядок здій-
снення митного контролю та митного оформ-
лення.

Стаття 308. Використання інформації, що
надається митним органам

Статистична та інша інформація, надана
митним органам відповідно до цього Кодек-
су, інших законів України, а також міжнарод-
них договорів України, укладених в установ-
леному законом порядку, використовується
виключно для митних цілей.

Інформація щодо обсягів експорту та ім-
порту конкретних видів товарів може надава-
тися лише органам, які ведуть державну ста-
тистику, а інформація щодо експортно-ім-
портних операцій конкретних суб'єктів зов-
нішньоекономічної діяльності — тільки ор-
ганам досудового слідства у зв'язку з розсліду-
ванням кримінальних справ.

Інформація, яка становить державну, ко-
мерційну, банківську або іншу таємницю, що
охороняється законом, а також конфіденцій-
на інформація не підлягає розголошенню або
використанню посадовими особами митних
органів для особистих цілей, не може нада-
ватися органам державної влади та органам
місцевого самоврядування, їх посадовим та
службовим особам, установам, організаціям,
підприємствам та громадянам, за винятком
випадків, передбачених законом.

Стаття 309. Використання митної статис-
тики з питань зовнішньої торгівлі

Статистична інформація з питань зовніш-
ньої торгівлі використовується для:

1) визначення стратегії, тактики та основ-
них напрямів розвитку зовнішньоекономічної
діяльності;

2) аналізу та прогнозування зовнішньоеко-
номічної політики і ситуації, що склалася чи
складатиметься на світовому ринку;

3) проведення переговорів з торговельно-
економічних питань;

4) застосування методів тарифного і нета-
рифного регулювання;

5) складання торговельного та платіжного
балансів України, планування і проведення
валютно-фінансової політики;

6) визначення ринків збуту товарів;

7) формування статистики зовнішньоеко-
номічних зв'язків України.

Стаття 310. Відомчі класифікатори

Спеціально уповноважений центральний
орган виконавчої влади в галузі митної спра-
ви здійснює розроблення, впровадження та
ведення відомчих класифікаторів з питань
митної статистики, які використовуються у
процесі оформлення митних декларацій.

Порядок ведення класифікаторів, зазначе-
них у частині першій цієї статті, встановлює-
ється Кабінетом Міністрів України або упов-
новаженим ним органом.

Класифікатори, зазначені у частині першій
цієї статті, використовуються виключно для
митних цілей.

Спеціально уповноважений центральний
орган виконавчої влади в галузі митної спра-
ви інформує органи державної влади та
суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності
про зміни і доповнення, внесені до класифі-
каторів, зазначених у частині першій цієї
статті.

РОЗДІЛ XV УКРАЇНЬСКА КЛАСИФІКАЦІЯ ТОВАРІВ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Глава 53. Ведення Української класифікації товарів зовнішньоекономічної діяльності

Стаття 311. Структура та застосування Ук-
раїнської класифікації товарів зовнішньоеко-
номічної діяльності

Українська класифікація товарів зовніш-
ньоекономічної діяльності (далі — УКТЗЕД)
складається на основі Гармонізованої систе-
ми опису та кодування товарів.

В УКТЗЕД товари систематизовано за
розділами, групами, товарними позиціями,
товарними підпозиціями, найменування і
цифрові коди яких уніфіковано з Гармонізо-
ваною системою опису та кодування товарів.

Для докладнішої товарної класифікації ви-
користовується свійми, восьмий, дев'ятий та
десятий знаки цифрового коду.

Структура десятизначного цифрового ко-
дового позначення товарів в УКТЗЕД включає
код групи (перші два знаки), товарної позиції
(перші чотири знаки), товарної підпозиції
(перші шість знаків), товарної категорії (пер-
ші вісім знаків), товарної підкатегорії (десять
знаків).

Стаття 312. Порядок ведення Української
класифікації товарів зовнішньоекономічної
діяльності

Ведення УКТЗЕД передбачає:

відстежування змін та доповнень до між-
народної основи УКТЗЕД, пояснень та інших
рішень по тлумаченню цієї основи, що прий-
маються Всесвітньою митною організацією;

деталізацію УКТЗЕД на національному рів-
ні та введення додаткових одиниць виміру;

розроблення пояснень та рекомендацій з
метою забезпечення однакового тлумачення
і застосування УКТЗЕД;

прийняття рішень щодо класифікації та ко-
дування товарів в УКТЗЕД;

поширення інформації про застосування
УКТЗЕД;

ведення та зберігання еталонного примір-
ника УКТЗЕД (у паперовому та електронному
вигляді);

організацію роботи з видання і поширення
УКТЗЕД та пояснень до УКТЗЕД;

здійснення інших функцій, необхідних для
ведення УКТЗЕД.

Ведення УКТЗЕД здійснює спеціально
уповноважений центральний орган виконав-
чої влади в галузі митної справи в порядку,
встановленому Кабінетом Міністрів України.

Стаття 313. Класифікація товарів
Митні органи класифікують товари, тобто
відносять товари до класифікаційних групу-
вань, зазначених в УКТЗЕД.

Рішення митних органів щодо класифікації
товарів для митних цілей є обов'язковими
для підприємств і громадян.

Стаття 314. Надання зразків товарів під
час здійснення класифікації товарів

З метою встановлення достовірних відо-
мостей про товари та їх відповідності опису
класифікаційних групувань УКТЗЕД митні ор-
гани можуть вимагати від суб'єктів зовніш-
ньоекономічної діяльності та громадян зраз-
ки товарів та техніко-технологічну документа-
цію на такі товари для проведення експерти-
зи.

Порядок надання зразків товарів та техні-
ко-технологічної документації на них, строки
і порядок проведення експертизи, а також
порядок розпорядження зразками та доку-
ментацією визначаються Кабінетом Міністрів
України.

Розділ XVI ВЕРИФІКАЦІЯ СЕРТИФІКАТІВ ПРО ПОХОДЖЕННЯ ТОВАРІВ З УКРАЇНИ

Глава 54. Верифікація сертифікатів про походження товарів з України

Стаття 315. Верифікація сертифікатів про
походження товарів з України

Верифікація сертифікатів про походження
товарів з України здійснюється митними ор-
ганами у порядку, що встановлюється Кабі-
нетом Міністрів України.

Органи, уповноважені видавати сертифі-
кати про походження товарів з України, зоб-
ов'язані за запитом митних органів надава-
ти їм необхідну інформацію, пов'язану з ви-
дачею таких сертифікатів і необхідну для
здійснення верифікації сертифікатів про по-
ходження товарів з України.

Стаття 316. Надання зразків товарів та до-
кументації при здійсненні верифікації серти-
фікатів про походження товарів з України

З метою встановлення достовірності да-
них, зазначених у сертифікаті про походжен-
ня товарів з України, митні органи можуть

ДЕРЖАВА І ПРАВО

затребувати у підприємств — виробників товарів документацію, необхідну для перевірки даних, зазначених у такому сертифікаті, а також здійснювати безпосередньо на підприємствах перевірку виробництва товарів та первинної документації, пов'язаної з таким виробництвом.

Порядок надання зразків товарів та документації, строки і порядок проведення експертизи, а також порядок розпорядження зразками товарів визначаються Кабінетом Міністрів України.

Розділ XVII ЗАПОБІГАННЯ КОНТРАБАНДІ

Глава 55. Заходи щодо запобігання контрабанді

Стаття 317. Контрольовані поставки наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів

Відповідно до законів України митні органи з метою виявлення джерел і каналів незаконного обігу наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів, осіб, які беруть участь у цьому, разом з іншими державними органами (підрозділами), що мають право здійснювати оперативно-розшукову діяльність, можуть використовувати метод контролюваної поставки зазначених засобів, речовин і прекурсорів.

Порядок проведення контрольованої поставки визначається цим Кодексом і відповідним нормативно-правовим актом спеціально уповноваженого центрального органу виконавчої влади у галузі митної справи, Міністерства внутрішніх справ України, Служби безпеки України, спеціально уповноваженого центрального органу виконавчої влади у справах охорони державного кордону України, погодженим із Генеральною прокуратурою України та Міністерством юстиції України.

Стаття 318. Переміщення товарів під негласним контролем

З метою виявлення та притягнення до відповідальності осіб, причетних до контрабандних операцій, а також з метою вилучення товарів, що незаконно переміщуються через митний кордон України, таке переміщення товарів може здійснюватися під контролем і оперативним наглядом правоохоронних органів.

Порядок проведення переміщення товарів під негласним контролем визначається цим Кодексом і відповідним нормативно-правовим актом спеціально уповноваженого центрального органу виконавчої влади у галузі митної справи, Міністерства внутрішніх справ України, Державної податкової адміністрації України, Служби безпеки України, спеціально уповноваженого центрального органу виконавчої влади в справах охорони державного кордону України, погодженим з Генеральною прокуратурою України та Міністерством юстиції України.

Розділ XVIII ПОРУШЕННЯ МИТНИХ ПРАВИЛ І ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА НИХ. ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ОСІБ, ЯКІ БЕРУТЬ УЧАСТЬ У ПРОВАДЖЕННІ В СПРАВАХ ПРО ПОРУШЕННЯ МИТНИХ ПРАВИЛ Глава 56. Загальні положення

Стаття 319. Поняття порушення митних правил

Порушення митних правил є адміністративним правопорушенням, яке являє собою протиправні, винні (умисні або з необережності) дії чи бездіяльності, що посягають на встановлений законодавством України порядок переміщення товарів і транспортних засобів через митний кордон України і за які цим Кодексом передбачена адміністративна відповідальність.

Адміністративна відповідальність за правопорушення, передбачені цим Кодексом, настає у разі, якщо ці правопорушення не тягнуть за собою кримінальну відповідальність.

Стаття 320. Відповідальність за порушення митних правил

Відповідальність за порушення митних правил встановлюється цим Кодексом.

Суб'єктами відповідальності за порушення митних правил можуть бути громадяни, які на момент вчинення такого правопорушення досягли 16-річного віку, а також посадові особи підприємств.

Притягнення до відповідальності за порушення митних правил не звільняє зазначених осіб від обов'язку сплати мита та інших податків і зборів.

Стаття 321. Особливості відповідальності за деякі види порушень митних правил

Вчинення правопорушень, передбачених статтями 331, 332, 348—350 цього Кодексу, внаслідок аварії або дії непереборної сили, що підтверджується відповідними документами, не тягне за собою відповідальність, передбачену цим Кодексом.

Стаття 322. Види стягнень за порушення митних правил

За порушення митних правил можуть бути накладені такі стягнення:

1) попередження;
2) штраф;
3) конфіскація товарів — безпосередніх предметів порушення митних правил, товарів із спеціально виготовленими сховищами (тайниками), що використовувалися для приховування безпосередніх предметів порушення митних правил від митного контролю, транспортних засобів, що використовувалися для переміщення безпосередніх предметів порушення митних правил через митний кордон України.

Стаття 323. Основні і додаткові види стягнення

Попередження або штраф можуть застосовуватися тільки як основний вид стягнення за вчинене правопорушення.

Конфіскація товарів — безпосередніх предметів порушення митних правил, товарів із спеціально виготовленими сховищами (тайниками), що використовувалися для приховування безпосередніх предметів порушення митних правил від митного контролю, транспортних засобів, що використовувалися для переміщення безпосередніх предметів порушення митних правил через митний кордон України, може застосовуватися як основний і як додатковий вид стягнення.

За одне і те саме порушення митних правил може накладатися тільки основне або основне і додаткове стягнення. Якщо статтею, якою встановлюється відповідальність за порушення митних правил, передбачається основне і додаткове стягнення, застосування лише додаткового стягнення без основного не допускається, за винятком випадків, передбачених частиною другою статті 328 цього Кодексу.

Стаття 324. Попередження

Попередження як стягнення за порушення митних правил є офіційним попередженням правопорушника стосовно недопустимості таких дійнь у майбутньому. Рішення про попередження приймається керівником митного органу або його заступником у формі постанови про накладення адміністративного стягнення відповідно до статті 391 цього Кодексу. Постанова оголошується правопорушникові.

Стаття 325. Штраф

Штраф є грошовим стягненням, що накладається на осіб за порушення митних правил у випадках і межах, встановлених цим Кодексом.

Стаття 326. Конфіскація

Конфіскація як стягнення за порушення митних правил полягає у примусовому вилученні товарів, транспортних засобів, зазначених у пункті 3 статті 322 цього Кодексу, і безоплатній передачі їх у власність держави.

Конфіскація товарів, транспортних засобів, зазначених у пункті 3 статті 322 цього Кодексу, застосовується незалежно від того, чи є ці товари, транспортні засоби власністю особи, яка вчинила правопорушення.

Конфіскація може бути застосована виключно за рішенням суду у випадках, обсязі та порядку, що визначаються цим Кодексом та іншими законами України.

Стаття 327. Забезпечення законності у разі застосування стягнень до порушників митних правил

Стягнення за порушення митних правил не може бути застосовано інакше, як на підставі та в порядку, встановленому цим Кодексом та іншими законами України.

Додержання вимог законодавства у разі застосування стягнень за порушення митних правил забезпечується здійсненням систематичного контролю з боку митних органів вищого рівня та їх посадових осіб, права оскарження та інших встановлених законодавством України заходів.

Стаття 328. Строки накладення стягнень у справах про порушення митних правил

Адміністративні стягнення у вигляді попередження, штрафу можуть бути накладені не пізніш як через два місяці з дня вчинення правопорушення, а при триваючому правопорушенні — два місяці з дня його виявлення. У разі відмови в порушенні кримінальної справи або закриття кримінальної справи, але за наявності в діях правопорушника ознак порушення митних правил, стягнення у вигляді попередження, штрафу може бути накладено не пізніш як через місяць з дня прийняття рішення про відмову в порушенні кримінальної справи або про її закриття.

Предмети, зазначені у пункті 3 статті 322 цього Кодексу, підлягають конфіскації незалежно від часу вчинення або виявлення порушення митних правил.

Глава 57. Види порушень митних правил і відповідальність за такі правопорушення

Стаття 329. Порушення режиму зони митного контролю

Переміщення через межі зони митного контролю і в межах цієї зони товарів, транспортних засобів, громадян, у тому числі посадових осіб органів державної влади (крім митних органів), які не перетинають митний кордон України, а також проведення в зоні митного контролю господарських робіт без дозволу митного органу або вчинення інших дій, якими порушується встановлений законодавством режим зони митного контролю, —тягне за собою за відсутності товарів, транспортних засобів —безпосередніх предметів порушення митних правил накладення штрафу в розмірі до двадцяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

Ті самі дії за наявності товарів, транспортних засобів —безпосередніх предметів порушення митних правил тягнуть за собою накладення штрафу в розмірі від п'ятдесяти до ста неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

Стаття 330. Неподання митному органу документів, необхідних для здійснення митного контролю

Неподання митному органу в установленний законодавством строк документів, передбачених відповідно до цього Кодексу для здійснення митного контролю товарів, транспортних засобів, що переміщуються через митний кордон України, незалежно від подання письмової декларації, —тягне за собою попередження або накладення штрафу на громадян у розмірі до п'яти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян, а на посадових осіб підприємств — до десяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

Стаття 331. Видача товарів, транспортних засобів без дозволу митного органу або їх втрата

Видача без дозволу митного органу або втрата товарів, транспортних засобів, що знаходяться під митним контролем, —тягне за собою накладення штрафу в розмірі від п'ятисот до тисячі неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

Стаття 332. Недоставлення до митного органу товарів, транспортних засобів, документів

Недоставлення до митного органу товарів, транспортних засобів, що перебувають під митним контролем і перевозяться з одного митного органу до іншого, а так само прийнятих для передачі митному органу митних або інших документів на ці товари, транспортні засоби —тягне за собою накладення штрафу в розмірі від п'ятдесяти до ста неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

Стаття 333. Незупинення транспортного засобу

Незупинення в зоні митного контролю транспортного засобу, що переміщується через митний кордон України, —тягне за собою накладення штрафу у розмірі до п'яти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

Стаття 334. Відправлення транспортного засобу без дозволу митного органу

Відправлення без дозволу митного органу транспортного засобу, що перебуває під

митним контролем, —тягне за собою накладення штрафу у розмірі до п'яти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян, а на посадових осіб підприємств — до десяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

Стаття 335. Причалування до суден, що перебувають під митним контролем

Причалування до судна, що перебуває під митним контролем, інших суден та інших плавучих засобів без дозволу митного органу —тягне за собою попередження або накладення штрафу на громадян у розмірі до двадцяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян, а на посадових осіб підприємств — до тридцяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

Стаття 336. Неправомірні операції з товарами, транспортними засобами, що перебувають під митним контролем, зміна їх стану, користування та розпорядження ними

Здійснення операцій з товарами, транспортними засобами, що перебувають під митним контролем, а саме зміна їх стану, користування та розпорядження ними без дозволу митного органу, за винятком операцій, зазначених у статтях 331, 337 цього Кодексу, —тягне за собою накладення штрафу на громадян у розмірі від п'ятдесяти до ста неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або конфіскацію цих товарів, транспортних засобів.

Стаття 337. Вантажні та інші операції, що проводяться без дозволу митного органу

Навантаження, вивантаження, перевантаження, усунення пошкоджень упаковки, розпакування, переупакування товарів, що перебувають під митним контролем, або зміна ідентифікаційних знаків чи маркування на цих товарах чи їх упаковці без дозволу митного органу —тягнуть за собою накладення штрафу на громадян у розмірі до десяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян, а на посадових осіб підприємств — до двадцяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

Стаття 338. Пошкодження або втрата митного забезпечення

Пошкодження або втрата пломб, печаток чи інших засобів митного забезпечення, зазначених у товаросупровідних документах, —тягне за собою накладення штрафу на громадян у розмірі до десяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян, а на посадових осіб підприємств — до двадцяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

Стаття 339. Порушення порядку проходження митного контролю в зонах (коридорах) спрощеного митного контролю

Порушення встановленого відповідно до цього Кодексу порядку проходження митного контролю в зонах (коридорах) спрощеного митного контролю, тобто наявність під час проведення митного контролю в особи, яка формою проходження митного контролю обрала проходження через таку зону (коридор), товарів, заборонених або обмежених до переміщення через митний кордон України, або товарів у кількостях, що перевищують неоподатковвану норму переміщення через митний кордон України, —тягне за собою накладення штрафу в розмірі від п'ятдесяти до ста неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або конфіскацію цих товарів.

Стаття 340. Недекларування товарів, транспортних засобів

Недекларування товарів, транспортних засобів, що переміщуються через митний кордон України, тобто незаявлення за встановленою формою точних відомостей (наявність, найменування або назва, кількість тощо) про товари, транспортні засоби, які підлягають обов'язковому декларуванню у разі переміщення через митний кордон України, —тягне за собою накладення штрафу на громадян у розмірі від ста до тисячі неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або конфіскацію цих товарів, транспортних засобів, а на посадових осіб підприємств від п'ятисот до тисячі неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або конфіскацію цих товарів, транспортних засобів.

Стаття 341. Пересилання через митний кордон України у міжнародних поштових та експрес-відправленнях товарів, заборонених до такого пересилання

Пересилання через митний кордон України у міжнародних поштових та експрес-відправленнях товарів, заборонених до такого пересилання, —тягне за собою конфіскацію цих товарів.

Стаття 342. Перешкодження посадовій особі митного органу в доступі до товарів, транспортних засобів і документів

Перешкодження посадовій особі митного органу під час здійснення нею митного контролю або провадження в справах про контрабанду та порушення митних правил у доступі до товарів, транспортних засобів і документів, а також неперед'явлення в установленй законодавством строк без поважних причин таких товарів, транспортних засобів і документів посадовій особі митного органу чи призначеному нею експерту або спеціалісту —тягнуть за собою накладення штрафу у розмірі до тридцяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

Стаття 343. Неподання митному органу звітності щодо товарів, які перебувають під митним контролем або на територіях спеціальних митних зон

Неподання митному органу особами, зазначеними в статті 320 цього Кодексу, передбаченої законодавством звітності щодо товарів, які перебувають під митним контролем або на територіях спеціальних митних зон і ввозяться, вивозяться, зберігаються, переробляються, виготовляються, купуються та реалізуються без попереднього дозволу митного органу, а також порушення порядку ведення звітності щодо таких товарів —тягнуть за собою накладення штрафу на громадян у розмірі від трьох до тридцяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян, а на посадових осіб підприємств — до п'ятдесяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

Стаття 344. Неподання митному органу документів та зразків товарів для проведення дослідження (аналізу, експертизи)

Неподання у випадках, передбачених законодавством, на вимогу митного органу відповідних документів та зразків товарів, необхідних для проведення дослідження (аналізу, експертизи), —тягне за собою попередження

або накладення штрафу в розмірі до тридцяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

Стаття 345. Переміщення товарів через митний кордон України з порушенням прав інтелектуальної власності

Ввезення на митну територію України або вивезення за межі цієї території з комерційною метою товарів з порушенням охоронуваних законом прав інтелектуальної власності —тягне за собою накладення штрафу на громадян у розмірі від десяти до ста неоподатковуваних мінімумів доходів громадян з конфіскацією контрафактних товарів, а на посадових осіб підприємств — від тридцяти до ста п'ятдесяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян з конфіскацією контрафактних товарів.

Стаття 346. Порушення порядку зберігання товарів на митних ліцензійних складах та здійснення операцій із цими товарами

Порушення встановленого законодавством порядку розміщення товарів на митних ліцензійних складах для зберігання, недотримання встановлених цим Кодексом строків, умов і порядку зберігання зазначених товарів, а так само проведення операцій з товарами, що зберігаються на митних ліцензійних складах, без дозволу митного органу —тягнуть за собою накладення штрафу в розмірі від п'ятисот до тисячі неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

Стаття 347. Порушення встановленого порядку знищення (руйнування) товарів

Порушення встановленого законодавством порядку знищення (руйнування) товарів, що перебувають під митним контролем, тобто порушення встановлених цим Кодексом та іншими законами України умов, заборон та обмежень щодо знищення (руйнування) таких товарів, —тягне за собою накладення штрафу в розмірі від п'ятдесяти до двохсот неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

Стаття 348. Порушення зобов'язання про зворотне вивезення чи зворотне ввезення товарів

Невивезення за митний кордон України товарів, які були тимчасово ввезені на митну територію України під зобов'язання про зворотне вивезення, або неввезення на митну територію України товарів, які були тимчасово вивезені за митний кордон України під зобов'язання про зворотне ввезення, у строк, зазначений у зобов'язанні про зворотне вивезення (зворотне ввезення) таких товарів, —тягне за собою накладення штрафу у розмірі від п'ятисот до тисячі неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або конфіскацію таких товарів.

Стаття 349. Порушення зобов'язання про транзит

Невивезення за митний кордон України товарів, транспортних засобів, ввезених з метою транзиту через територію України, в строки, встановлені митним органом, —тягне за собою накладення штрафу в розмірі від п'ятисот до тисячі неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або конфіскацію цих товарів та транспортних засобів.

Стаття 350. Порушення встановленого маршруту переміщення товарів

Ухилення від встановленого Кабінетом Міністрів України маршруту переміщення товарів територією України —тягне за собою накладення штрафу в розмірі від п'ятдесяти до ста неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або конфіскацію цих товарів.

Стаття 351. Дії, спрямовані на переміщення товарів, транспортних засобів через митний кордон України поза митним контролем

Дії, спрямовані на переміщення товарів, транспортних засобів через митний кордон України поза митним контролем, тобто їх переміщення через митний кордон України поза місцем розташування митного органу або поза часом здійснення митного оформлення, або з використанням незаконного звільнення від митного контролю внаслідок зловживання службовим становищем посадовими особами митного органу, —тягнуть за собою накладення штрафу в розмірі від п'ятисот до тисячі неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або конфіскацію цих товарів, а також конфіскацію транспортних засобів, що використовувалися для переміщення товарів —безпосередніх предметів порушення митних правил через митний кордон України.

Стаття 352. Дії, спрямовані на переміщення товарів через митний кордон України з приховуванням від митного контролю

Дії, спрямовані на переміщення товарів через митний кордон України з приховуванням від митного контролю, тобто з використанням спеціально виготовлених сховищ (тайників) та інших засобів або способів, що утруднюють виявлення таких товарів, або шляхом надання одним товарам вигляду інших, або з поданням митному органу як підстави для переміщення товарів підроблених документів чи одержаних незаконним шляхом, або таких, що містять неправдиві дані, —тягнуть за собою накладення штрафу в розмірі від п'ятисот до тисячі неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або конфіскацію цих товарів, а також конфіскацію товарів із спеціально виготовленими сховищами (тайниками) та транспортних засобів, що використовувалися для переміщення товарів через митний кордон України.

Стаття 353. Зберігання, перевезення чи придбання товарів, транспортних засобів, ввезених на митну територію України поза митним контролем або з приховуванням від митного контролю

Зберігання, перевезення, придбання чи використання товарів, транспортних засобів, ввезених на митну територію України поза митним контролем або з приховуванням від митного контролю, —тягнуть за собою накладення штрафу в розмірі від двохсот до п'ятисот неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або конфіскацію цих товарів та транспортних засобів.

Стаття 354. Використання товарів, стосовно яких надано пільги щодо сплати податків і зборів, в інших цілях

Використання товарів, стосовно яких надано пільги щодо сплати податків і зборів, в інших цілях, ніж ті, у зв'язку з якими було надано такі пільги, —тягне за собою накладення штрафу в розмірі від двохсот до п'ятисот неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

(Закінчення на 18—20-й стор.).

(Початок на 5—17-й стор.).

Стаття 355. Дії, спрямовані на неправомірне звільнення від сплати податків і зборів або зменшення їх розміру

Заявлення в мітній декларації неправдивих відомостей та надання митному органу документів з такими відомостями як підстави для звільнення від сплати податків і зборів або зменшення їх розміру або несплата податків і зборів у строк, встановлений законодавством, а також інші протиправні дії, що спричинили недобори податків і зборів, за відсутності ознак злочину, —

тягнуть за собою накладення штрафу на громадян у розмірі від ста до п'ятисот неоподатковуваних мінімумів доходів громадян, а на посадових осіб підприємств — від п'ятисот до тисячі неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

Розділ XIX ПРОВАДЖЕННЯ У СПРАВАХ ПРО ПОРУШЕННЯ МИТНИХ ПРАВИЛ

Глава 58. Порядок провадження у справах про порушення митних правил

Стаття 356. Поняття провадження у справі про порушення митних правил

Провадження у справі про порушення митних правил включає в себе виконання процесуальних дій, зазначених у статті 378 цього Кодексу, розгляд справи та винесення постанови.

Стаття 357. Правове забезпечення провадження у справах про порушення митних правил

Провадження у справах про порушення митних правил здійснюється відповідно до цього Кодексу, а в частині, що не регулюється ним, —відповідно до законодавства України про адміністративні правопорушення.

Стаття 358. Порушення справи про порушення митних правил

Справа про порушення митних правил вважається розпочатою з моменту складення протоколу про порушення митних правил.

Стаття 359. Посадові особи, уповноважені складати протоколи про порушення митних правил

Протокол про порушення митних правил мають право складати:

1) посадові особи, які згідно із штатним розписом митного органу уповноважені здійснювати митний контроль, митне оформлення і пропуск через митний кордон України товарів і транспортних засобів і які безпосередньо виявили порушення митних правил;

2) посадові особи підрозділу по боротьбі з контрабандою та порушеннями митних правил спеціально уповноваженого центрального органу виконавчої влади в галузі митної справи, підрозділів по боротьбі з контрабандою та порушеннями митних правил регіональних митниць і митниці, які згідно з посадовими обов'язками мають таке право;

3) інші посадові особи, уповноважені керівником спеціально уповноваженого центрального органу виконавчої влади в галузі митної справи або керівником регіональної митниці.

Стаття 360. Приводи і підстави для порушення справи про порушення митних правил

Приводами і підставами для порушення справи про порушення митних правил є:

1) безпосереднє виявлення посадовими особами митного органу порушення митних правил;

2) повідомлення про вчинення особою порушення митних правил, отримані від інших органів (у тому числі митних);

3) повідомлення про вчинення порушення митних правил, отримані від митних та правоохоронних органів іноземних держав, а також від міжнародних організацій.

Стаття 361. Мова, якою здійснюється провадження у справі про порушення митних правил

Провадження у справі про порушення митних правил здійснюється українською мовою або мовою більшості населення даної місцевості.

Особи, які беруть участь у провадженні у справі про порушення митних правил і не володіють мовою, якою здійснюється провадження, мають право робити заяви, давати пояснення, подавати клопотання рідною мовою, а також користуватися послугами перекладача.

Стаття 362. Посадові особи митних органів, які здійснюють провадження у справі про порушення митних правил

Провадження у справі про порушення митних правил здійснюють посадові особи підрозділу по боротьбі з контрабандою та порушеннями митних правил митного органу, в зоні діяльності якого було вчинено або виявлено таке порушення.

Посадові особи підрозділу по боротьбі з контрабандою і порушеннями митних правил регіональної митниці можуть здійснювати провадження у будь-якій справі про порушення митних правил, порушеній підпорядкованими регіональній митниці митними органами.

Посадові особи підрозділу по організації боротьби з контрабандою і порушеннями митних правил спеціально уповноваженого центрального органу виконавчої влади в галузі митної справи можуть здійснювати провадження у будь-якій справі про порушення митних правил, порушеній будь-яким митним органом України.

Стаття 363. Протокол про порушення митних правил

Про кожний випадок виявлення порушення митних правил уповноважена посадова особа митного органу, яка виявила таке порушення, складає протокол.

Протокол про порушення митних правил повинен містити такі дані:

1) дату і місце його складення;

2) посаду, прізвище, ім'я, по батькові посадової особи, яка склала протокол;

3) необхідні для розгляду справи відомості про особу, яка притягується до відповідальності за порушення митних правил, якщо її встановлено;

4) місце, час вчинення та суть порушення митних правил;

5) посилання на статтю цього Кодексу, що передбачає відповідальність за таке порушення;

6) прізвища та адреси свідків, якщо вони є;

7) відомості щодо товарів, транспортних засобів, документів, вилучених згідно із статтею 377 цього Кодексу;

8) інші необхідні для вирішення справи відомості.

Протокол підписується посадовою особою, яка його склала. Якщо при складанні протоколу була присутня особа, яка притягується до відповідальності за порушення митних правил, протокол підписується і цією особою, а за наявності свідків — і свідками.

Якщо особа, яка притягується до відповідальності за порушення митних правил, відмовляється підписати протокол, до протоколу вноситься відповідний запис. Особа, яка притягується до відповідальності за порушення митних правил, має право дати пояснення та висловити зауваження щодо змісту протоколу, а також письмово викласти мотиви своєї відмови від підписання протоколу. Власноручно викладені цією особою пояснення додаються до протоколу, про що до протоколу вноситься відповідний запис із зазначенням кількості аркушів, на яких подано такі пояснення.

У разі складення протоколу особою, яка притягується до відповідальності за порушення митних правил, роз'яснюються її права, передбачені статтею 366 цього Кодексу, про що до протоколу вноситься відмітка, яка підписується цією особою.

У разі потреби в протоколі зазначаються також місце та час розгляду справи про порушення митних правил.

Протокол складається у двох примірниках, один з яких вручається під розписку особі, яка притягується до відповідальності за порушення митних правил.

У разі відмови особи, яка притягується до відповідальності за порушення митних правил, одержати примірник протоколу до протоколу вноситься відповідний запис, який підписується особою, що склала протокол, та свідками, якщо вони є, після чого зазначений примірник надсилається цій особі за повідомленою нею або наявною в митному органі адресою (місце проживання або фактичного перебування). Протокол вважається врученим, навіть якщо особа, яка вчинила порушення митних правил і притягується до відповідальності, не перебувала за повідомленою нею адресою або місце проживання чи фактичного перебування було названо нею неправильно.

Протокол, а також вилучені товари, транспортні засоби та документи, зазначені в протоколі, передаються до митного органу, в зоні якого виявлено порушення митних правил.

Стаття 364. Провадження у справі про порушення митних правил за матеріалами, одержаними від інших правоохоронних органів

У разі закриття кримінальної справи про контрабанду щодо конкретної особи за наявності в її діях складу порушення митних правил матеріали про таке порушення передаються до митного органу або до суду для притягнення цієї особи до адміністративної відповідальності.

Постанова по такій справі вноситься у строки, передбачені частиною другою статті 328 цього Кодексу.

Стаття 365. Особи, які беруть участь у провадженні у справах про порушення митних правил

Учась у провадженні у справах про порушення митних правил беруть:

особи, які притягуються до відповідальності за порушення митних правил;

представники осіб, які притягуються до відповідальності за порушення митних правил (законні представники, представники, що діють на підставі довіреності, доручення);

захисники;

свідки;

експерти;

перекладачі;

поняті.

Стаття 366. Права осіб, які притягуються до відповідальності за порушення митних правил

Особи, які притягуються до відповідальності за порушення митних правил, під час розгляду справи про порушення митних правил у митному органі або суді мають право знайомитися з матеріалами справи, робити з них витяги, одержувати копії рішень, постанов та інших документів, що є у справі, бути присутніми під час розгляду справи у митному органі та брати участь у судових засіданнях, подавати докази, брати участь в їх дослідженні, заявляти клопотання та відводи, давати усні і письмові пояснення, подавати свої доводи, міркування та заперечення, оскаржувати постанови митного органу, суду (судді), а також користуватися іншими правами, наданими їм законом. Зазначені в цій статті особи зобов'язані добросовісно користуватися належними їм процесуальними правами.

Стаття 367. Представники осіб, які притягуються до відповідальності за порушення митних правил

Представниками осіб, які притягуються до відповідальності за порушення митних правил, можуть бути:

1) законні представники: батьки, усиновителі, опікуни або піклувальники на підставі документів, що посвідчують їх повноваження, — у справах осіб, які є неповнолітніми або особами, що через свої фізичні або психічні вади не можуть самі здійснювати свої права у справах про порушення митних правил. Законні представники можуть доручити участь у справі іншій особі, обраній ними як представник;

2) інші особи — на підставі нотаріально посвідченої довіреності. Громадяни можуть також посвідчити довіреність на участь у справі на підприємстві, де вони працюють, або в управлінні будинками, де вони проживають; військовослужбовці — у відповідній військовій частині; особи, які проживають у населених пунктах, де немає нотаріальних контор, — у виконавчому комітеті сільської, селищної, міської ради; особи, які перебувають на лікуванні, — у відповідному лікувальному закладі.

Особиста участь у справі громадянина не позбавляє його права мати по цій справі представника.

Законні представники користуються під час участі у справі усіма правами, зазначеними у статті 366 цього Кодексу. Повноваження інших представників на участь у справі дають

їм право на вчинення від імені осіб, яких вони представляють, усіх дій, зазначених у статті 366 цього Кодексу, крім передачі повноважень іншій особі (передоручення), оскарження постанови митного органу або суду (судді), одержання товарів або грошових сум у разі їх повернення. Повноваження представника на вчинення кожної із зазначених дій повинні бути спеціально обумовлені у виданій йому довіреності.

Не можуть бути представниками осіб, які притягуються до відповідальності:

1) особи, які не досягли повноліття;

2) особи, над якими встановлено опіку, піклування;

3) адвокати, які прийняли доручення про подання юридичної допомоги з порушенням правил, встановлених законодавством України про адвокатуру, а також особи, виключені з колеґії адвокатів.

Посадові особи митної служби України, а також судді, слідчі і прокурори не можуть бути представниками осіб, які притягуються до відповідальності, крім випадків, коли вони діють як батьки, усиновителі, опікуни, піклувальники цих осіб.

Стаття 368. Захисник

У розгляді справи про порушення митних правил може брати участь захисник, якого самостійно визначає особа, що притягується до відповідальності, з числа осіб, які є фахівцями в галузі права і за законом мають право на надання правової допомоги особисто чи за дорученням юридичної особи.

Захисник має право:

1) знайомитися з матеріалами справи;

2) заявляти клопотання;

3) подавати скарги;

4) здійснювати інші права, передбачені законом.

Стаття 369. Експерт

Експертом може бути особа, яка має необхідні знання для надання відповідного висновку.

Експерт призначається посадовою особою органу, в провадженні якої перебуває справа про порушення митних правил, у разі потреби в спеціальних знаннях.

Експерт зобов'язаний надати об'єктивні висновки з поставлених перед ним питань.

Експерт має право:

знайомитися з матеріалами справи, що стосуються предмета експертизи;

заявляти клопотання про надання йому додаткових матеріалів, необхідних для надання висновків.

Стаття 370. Перекладач

Перекладачем може бути особа, що володіє мовою, знання якої необхідне для здійснення перекладу під час провадження у справі про порушення митних правил.

Перекладач зобов'язаний точно і у повному обсязі здійснювати доручений йому переклад, у необхідних випадках брати участь у проведенні процесуальних дій у справі про порушення митних правил.

Як перекладач може виступати посадова особа митного органу.

Стаття 371. Свідок у справі про порушення митних правил

Свідком може бути будь-яка особа, якщо є підстави вважати, що їй відомі обставини, що підлягають встановленню у справі про порушення митних правил.

За викликом органу, у провадженні якого перебуває справа про порушення митних правил, свідок зобов'язаний з'явитися у призначений час до цього органу і дати детальні та правдиві пояснення, повідомити все відоме йому у справі та відповісти на поставлені запитання.

Стаття 372. Поняті у справі про порушення митних правил

Понятими є особи, які залучаються до участі у проведенні процесуальних дій у справі про порушення митних правил.

Як поняті запрошуються особи, не заінтересовані у справі. Понятим не може бути родич особи, яка притягується до відповідальності за порушення митних правил, її представника, а також працівники митних органів.

Поняті, присутні при проведенні процесуальних дій, засвідчують своїми підписами відповідність записів у протоколі виконаним діям.

Стаття 373. Обставини, що викликають можливість здійснення посадовою особою митного органу провадження у справі про порушення митних правил

Посадова особа митного органу не може здійснювати провадження у справі, якщо вона є родичем особи, яка притягується до відповідальності за порушення митних правил, її представника, інших осіб, які беруть участь у провадженні у справі, а також коли існують інші обставини, які дають підстави вважати, що ця посадова особа може бути особисто заінтересована у вирішенні справи.

Питання про передачу такої справи іншій посадовій особі органу вирішується керівником підрозділу по боротьбі з контрабандою і порушеннями митних правил цього органу або його заступником.

Якщо керівник підрозділу по боротьбі з контрабандою та порушеннями митних правил митного органу, в якому здійснюється провадження у справі про порушення митних правил, є родичем особи, яка притягується до відповідальності, її представника, інших осіб, які беруть участь у провадженні у справі, а також коли існують інші обставини, які дають підстави вважати, що керівник зазначеного підрозділу може бути особисто заінтересованим у розгляді справи, справа підлягає передачі до іншого митного органу.

Глава 59. Адміністративне затримання

Стаття 374. Мета і порядок застосування адміністративного затримання

З метою припинення порушення митних правил, встановлення особи, яка вчинила порушення митних правил, а також для складення протоколу про порушення митних правил, якщо його неможливо скласти на місці вчинення правопорушення, допускається адміністративне затримання громадянина, який вчинив таке порушення, на строк до трьох годин.

Адміністративне затримання громадянина, який вчинив порушення митних правил, здійснюється посадовою особою митного органу за рішенням керівника цього органу або його заступника, керівника підрозділу по боротьбі з контрабандою і порушеннями митних правил, керівника митного поста або його заступника, а в разі їх відсутності (в нічний час, у вихідні та святкові дні тощо) —начальника

чергового відділу або старшого чергової зміни.

Військовослужбовці та працівники органів внутрішніх справ повинні надавати допомогу посадовим особам митного органу, які здійснюють адміністративне затримання, в разі вчинення опору або спроби втечі з місця події.

Строк адміністративного затримання обчислюється з моменту доставлення громадянина до службового приміщення митного органу або до іншого приміщення, де проведення необхідних дій з метою, визначеною в частині першій цієї статті, є можливим, а якщо громадянин перебуває в стані сп'яніння — з часу його витверезення.

Щодо громадянина, який знаходиться у службовому приміщенні митного органу або в іншому приміщенні у зв'язку з проведенням митного контролю або митного оформлення, строк адміністративного затримання обчислюється з моменту закінчення митного контролю або оформлення.

Про адміністративне затримання складається протокол, форма якого затверджується спеціально уповноваженим центральним органом виконавчої влади в галузі митної справи. В протоколі робиться відмітка про застосування фізичної сили або спеціальних засобів, якщо таке мало місце. Копія протоколу вручається громадянинуві, якого було затримано. Про затримання неповнолітнього обов'язково повідомляються його батьки або особи, які їх заміняють.

Глава 60. Процесуальні дії у справі про порушення митних правил та порядок їх проведення

Стаття 375. Мета проведення процесуальних дій

У справі про порушення митних правил процесуальні дії проводяться з метою отримання доказів, необхідних для правильного вирішення цієї справи.

До процесуальних дій належать:

1) складання протоколу про порушення митних правил;

2) витребування документів, необхідних для провадження у справі про порушення митних правил;

3) вилучення товарів, транспортних засобів і документів;

4) митне обстеження;

5) пред'явлення товарів, транспортних засобів та документів для впізнання;

6) призначення експертизи;

7) взяття проб та зразків для проведення дослідження (аналізу, експертизи).

При проведенні процесуальних дій, зазначених у пунктах 3 — 5, 7 частини другої цієї статті, складаються протоколи, форми яких встановлюються спеціально уповноваженим центральним органом виконавчої влади в галузі митної справи.

Стаття 376. Витребування документів, необхідних для провадження у справі про порушення митних правил

Посадова особа митного органу, у провадженні якої знаходиться справа про порушення митних правил, може витребувати документи, необхідні для розгляду справи.

Особа, якій адресовано вимогу про подання документів, зобов'язана не пізніш як у п'ятиденний строк надіслати їх посадовій особі митного органу, яка вимагає подати документи.

Стаття 377. Вилучення товарів, транспортних засобів і документів

Товари, що є безпосередніми предметами порушення митних правил, товари із спеціально виготовленими сховищами (тайниками), що використовувалися для приховування безпосередніх предметів порушення митних правил від митного контролю, транспортні засоби, що використовувалися для переміщення безпосередніх предметів порушення митних правил через митний кордон України, а також документи, необхідні для розгляду справи про порушення митних правил, вилучаються.

У разі вчинення порушення митних правил особою, яка не має в Україні постійного місця проживання або адреси, допускається вилучення товарів, транспортних засобів у розмірах, необхідних для забезпечення стягнення штрафу або вартості товарів, транспортних засобів, зазначеної у частині третій статті 405 цього Кодексу.

Вилучені товари, транспортні засоби та документи повинні бути перелічені у протоколі, що складається в передбачених цим Кодексом випадках, або в доданому до нього описі з точним зазначенням кількості, міри, ваги та особливих ознак цих товарів, транспортних засобів та документів, а також вартості товарів, транспортних засобів.

Стаття 378. Проведення митних обстежень

Посадові особи митних органів, які мають достатні підстави вважати, що на території або в приміщеннях підприємств, або у транспортних засобах, що їм належать, знаходяться товари, що є безпосередніми предметами порушення митних правил, або товари із спеціально виготовленими сховищами (тайниками), що використовувалися для приховування безпосередніх предметів порушення митних правил від митного контролю, транспортні засоби, що використовувалися для переміщення безпосередніх предметів порушення митних правил через митний кордон України, а також документи, необхідні для розгляду справи про порушення митних правил, можуть проводити митне обстеження таких територій, приміщень або транспортних засобів.

Митне обстеження проводиться у присутності посадових осіб підприємств, зазначених у частині першій цієї статті.

Посадові особи митних органів мають право запросити до участі у митному обстеженні спеціалістів.

Про проведення митного обстеження складається протокол за формою, що встановлюється спеціально уповноваженим центральним органом виконавчої влади в галузі митної справи.

Стаття 379. Пред'явлення товарів, транспортних засобів, документів для впізнання

За рішенням посадової особи митного органу, в провадженні якої знаходиться справа про порушення митних правил, особи, яка вчинила це порушення, а також свідку можуть бути пред'явлені товари, транспортні засоби та документи для впізнання.

Особу, яка бере участь у впізнанні, спочатку опитують про обставини, за яких вона

бачила товари, транспортні засоби та документи, зазначені у частині першій цієї статті, ознаки, за якими вона може провести впізнання.

Товари, транспортні засоби та документи пред'являються в групі однорідних товарів, транспортних засобів і документів.

Пред'явлення для впізнання проводиться в присутності понятьх.

Про пред'явлення товарів, транспортних засобів та документів для впізнання складається протокол за формою, що встановлюється спеціально уповноваженим центральним органом виконавчої влади в галузі митної справи.

Стаття 380. Експертиза та висновок експерта

Експертиза призначається, якщо для з'ясування питань, що виникають у справі про порушення митних правил, виникла потреба у спеціальних знаннях з окремих галузей науки, техніки, мистецтва, релігії тощо.

Експертиза проводиться експертами митних лабораторій та інших установ або окремими спеціалістами, які призначаються посадовою особою митного органу, в провадженні якої знаходиться справа про порушення митних правил.

Поставлені перед експертом питання та його висновок не повинні виходити за межі спеціальних знань експерта. Експерт надає висновок у письмовій формі від свого імені. У висновку викладаються суть проведеного ним дослідження та обґрунтування відповіді на поставлені запитання.

Якщо експерт під час проведення експертизи встановить обставини, що мають значення для справи, з приводу яких йому не було поставлено запитань, він має право властості ці обставини у своєму висновку.

Висновок експерта не є обов'язковим для посадової особи митного органу, в провадженні якої знаходиться справа про порушення митних правил. У разі незгоди цієї особи з висновком експерта у постанові, яка виноситься у справі, повинно міститися обґрунтування незгоди.

У разі неналежної якості або повноти висновку експерта може бути призначена повторна експертиза, проведена якої доручається іншою експерту (експертам).

Стаття 381. Порядок призначення експертизи

Визнавши за необхідне проведення експертизи, посадова особа митного органу, в провадженні якої знаходиться справа про порушення митних правил, вносить постанову, в якій визначаються підстави для призначення експертизи, прізвище експерта або найменування митної лабораторії чи іншої відповідної установи, в якій має проводитися експертиза. У цій же постанові ставляться конкретні питання, які мають бути вирішені під час проведення експертизи, а також визначаються матеріали, що передаються у розпорядження експерта.

До призначення експерта з'ясовуються необхідні відомості про його професіоналізм та компетентність.

Рішення про призначення експертизи є обов'язковим для експерта, а також для посадових осіб підприємства, де працює експерт.

Стаття 382. Одержання проб та зразків для проведення експертизи

Посадова особа митного органу, в провадженні якої знаходиться справа про порушення митних правил, має право відбирати в осіб, які притягуються до відповідальності за порушення митних правил, зразки підпису, почерку, а також брати проби та зразки товарів, необхідні для проведення експертизи.

У разі потреби взяття проб та зразків може проводитися також в осіб, не зазначених у частині першій цієї статті, свідчення та участь яких у вивченні та оцінці обставин порушення митних правил можуть мати істотне значення для провадження і розгляду справи.

Посадова особа митного органу, в провадженні або на розгляді якої знаходиться справа про порушення митних правил, виносить постанову про взяття проб та зразків.

До взяття проб та зразків у разі потреби може залучатися експерт.

Про взяття проб та зразків складається протокол.

Стаття 383. Доручення на проведення окремих процесуальних дій

Посадова особа митного органу, в провадженні якої перебуває справа про порушення митних правил, має право доручити проведення конкретних процесуальних дій посадовій особі іншого митного органу.

Доручення повинно бути виконано не більш як у п'ятиденний строк з дня його одержання.

Стаття 384. Витрати у справі про порушення митних правил

Витрати у справі про порушення митних правил складаються з видатків на інвентаризацію, зберігання, перевезення (пересилання) товарів, зазначених у пункті 3 статті 322 цього Кодексу, а також з інших понесених митним органом витрат на провадження або розгляд справи.

До таких витрат належать також кошти, що виплачуються експерту за виконання його обов'язків та за роботу, виконану за дорученням митного органу, виплати добових, а також компенсації на проїзд до митного органу і назад та наймання приміщення.

За робітниками та службовцями, які викликаються до митного органу як свідки, експерти, перекладачі, збирається середній місячний заробіток за місцем основної роботи. Особи, які не є робітниками та службовцями, отримують у зв'язку з таким викликом грошову компенсацію, яку виплачує митний орган.

Порядок витрат та розмір сум, що підлягають виплаті, встановлюються законодавством України.

Стаття 385. Відшкодування витрат у справі про порушення митних правил

Витрати у справі про порушення митних правил відшкодовуються особою, щодо якої винесено постанову про накладення стягнення. Витрати на оплату послуг перекладача відшкодовуються за рахунок Державного бюджету України.

Посадова особа митного органу, в провадженні якої знаходиться справа про порушення митних правил, а також посадова особа, яка здійснює розгляд цієї справи, зобов'язані зібрати та додати до справи документи про понесені на провадження справи витрати.

Суми витрат, що підлягають відшкодуванню, зазначаються у постанові митного органу або суду по справі про порушення митних правил.

Стаття 386. Органи, уповноважені розглядати справи про порушення митних правил

Справи про порушення митних правил, передбачені статтями 329 — 335, 337, 338, 342 — 344, 346, 347, 354, 355 цього Кодексу, розглядаються митними органами.

Справи про порушення митних правил, передбачені статтями 336, 339 — 341, 345, 348 — 353 цього Кодексу, а також усі справи про порушення митних правил, вчинені особами віком від шістнадцяти до вісімнадцяти років, розглядаються місцевими судами (суддями) за місцем розташування митних органів, посадові особи яких здійснювали провадження у цих справах.

Стаття 387. Повноваження посадових осіб митних органів щодо розгляду справ про порушення митних правил

Від імені регіональних митниць та митниць справи про порушення митних правил розглядаються керівниками цих митних органів або їх заступниками, а від імені спеціально уповноваженого центрального органу виконавчої влади в галузі митної справи — посадовими особами підрозділу по організації боротьби з контрабандою та порушеннями митних правил, уповноваженими на це керівником спеціально уповноваженого центрального органу виконавчої влади в галузі митної справи або його заступниками.

Стаття 388. Місце розгляду справи про порушення митних правил

Справа про порушення митних правил розглядається за місцезнаходженням митного органу, в зоні якого вчинено правопорушення.

Стаття 389. Строк розгляду справи про порушення митних правил

Справа про порушення митних правил розглядається у п'ятнадцятиденний строк з дня отримання посадовою особою митного органу або судом (суддею) матеріалів, необхідних для вирішення справи.

Стаття 390. Присутність під час розгляду справи особи, яка притягується до відповідальності за порушення митних правил, або її представника

Справа про порушення митних правил розглядається в присутності особи, яка притягується до відповідальності, або її представника.

Митний орган інформує особу, яка притягується до відповідальності за порушення митних правил, про час та місце розгляду справи в митному органі, як правило, відповідним письмовим повідомленням, якщо це не було зроблено під час вручення зазначеній особі копії протоколу про порушення митних правил.

У разі розгляду справи в суді про час та місце розгляду справи суд (суддя) повідомляє особу, яка притягується до відповідальності, а також відповідний митний орган.

Справа про порушення митних правил може бути розглянута під час відсутності особи, яка притягується до відповідальності, лише у випадках, коли є дані про своєчасне її повідомлення про місце і час розгляду справи і якщо від неї не надійшло клопотання про відкладення розгляду справи.

Стаття 391. Види постанов у справі про порушення митних правил

У справі про порушення митних правил митний орган, або суд (суддя), що розглядає справу, вносить одну з таких постанов:

- 1) про проведення додаткової перевірки;
- 2) про накладення адміністративного стягнення;
- 3) про закриття провадження у справі;
- 4) про порушення кримінальної справи про контрабанду.

У постанові про проведення додаткової перевірки зазначаються конкретні суб'єкти, завдання та строки перевірки. Ці дії не повинні порушувати права особи, шкодити господарській діяльності юридичної особи.

Стаття 392. Особливості розгляду судом справ про порушення митних правил

Справа про порушення митних правил розглядається суддею одноособово.

У справі про порушення митних правил суд (суддя) вносить одну з постанов, передбачених частиною першою статті 391 цього Кодексу.

У разі, якщо за результатами перевірки законності та обґрунтованості постанови суду у справі про порушення митних правил ця постанова буде скасована, а справа закрита, або стягнення за порушення митних правил буде змінено, конфісковані товари, транспортні засоби, сума штрафу або її відповідна частина повертаються особі, яка притягалася до відповідальності, або її представникові. Якщо конфісковані товари, транспортні засоби неможливо повернути в натурі, повертається їхня вартість за вирахуванням сум належних податків і зборів за ставками, що діяли на день конфіскації. Повернення грошових коштів, зазначених у цій частині, здійснюється органами Державного казначейства України з Державного бюджету України.

Глава 61. Оскарження постанов у справах про порушення митних правил. Внесення на постанови подання прокурора

Стаття 393. Оскарження постанов у справах про порушення митних правил

Постанова у справі про порушення митних правил може бути оскаржена особою, стосовно якої вона винесена, або представником такої особи.

Скарга на постанову митниці регіонального підрпорядкування може бути подана до відповідної регіональної митниці або до місцевого суду за місцезнаходженням митниці, яка винесла постанову.

Постанова регіональної митниці по скаргі на постанову підрпорядкованої їй митниці може бути оскаржена до спеціально уповноваженого центрального органу виконавчої влади в галузі митної справи або до місцевого суду за місцезнаходженням відповідної регіональної митниці.

Постанова регіональної митниці, митниці центрального підрпорядкування може бути оскаржена до спеціально уповноваженого центрального органу виконавчої влади в галузі митної справи або до місцевого суду за місцезнаходженням відповідної регіональної митниці, митниці.

Якщо у випадках, зазначених у частинах другій, третій та четвертій цієї статті, постанова митного органу одночасно оскаржуєть-

ся до митного органу вищого рівня та до суду і суд приймає скаргу до розгляду, розгляд аналогічної скарги митним органом вищого рівня припиняється.

Постанова спеціально уповноваженого центрального органу виконавчої влади в галузі митної справи у справі про порушення митних правил, а також його постанова по скаргі на постанову іншого митного органу у такій справі можуть бути оскаржені до місцевого суду за місцезнаходженням спеціально уповноваженого центрального органу виконавчої влади в галузі митної справи.

Скарга на постанову митного органу подається протягом десяти днів з дати вручення заінтересованій особі копії постанови у справі або повідомлення про прийняті рішення. У разі пропуску цього строку з поважних причин він за заявою заінтересованої особи може бути поновлений відповідно регіональної митниці, спеціально уповноваженим центральним органом виконавчої влади в галузі митної справи або судом.

Порядок оскарження постанови суду (судді) у справі про порушення митних правил та внесення подання прокурором на постанову визначається Кодексом України про адміністративні правопорушення та іншими законами.

Стаття 394. Перевірка законності та обґрунтованості постанови митного органу

Законність та обґрунтованість постанови митного органу у справі про порушення митних правил можуть бути перевірені судом або митним органом вищого рівня у зв'язку з поданням скарги, поданням прокурора.

За результатами перевірки суд або митний орган приймає одне з таких рішень:

- 1) про залишення постанови без змін, а скарги або подання без задоволення;
- 2) про скасування постанови і надіслання справи на новий розгляд;
- 3) про скасування постанови та закриття справи;

4) про зміну заходу стягнення в межах передбаченої відповідальності за відповідне порушення митних правил, з тим, однак, щоб стягнення не було посилено.

Рішення, зазначені у частині другій цієї статті, приймаються митними органами шляхом винесення постанов.

Копія рішення по скаргі або поданню прокурора на постанову у справі про порушення митних правил протягом трьох днів надсилається особі, стосовно якої її винесено. Про результати розгляду подання повідомляється прокуророві.

У разі скасування постанови митного органу по справі про порушення митних правил суми штрафів повертаються особам, які притягалися до відповідальності, або уповноваженим ними особам з Державного бюджету України органами Державного казначейства України за поданням митних органів.

Стаття 395. Підстави для скасування або зміни постанови про накладення стягнення за порушення митних правил

Підставами для скасування постанови про накладення стягнення або про припинення провадження у справі про порушення митних правил є:

- 1) відсутність у діях особи, яка притягується до відповідальності, ознак порушення митних правил;
- 2) необ'єктивність або неповнота провадження у справі або необ'єктивність її розгляду;
- 3) невідповідність викладених у постанові висновків фактичним обставинам справи;
- 4) винесення постанови неправомочною особою, безпідставне недопущення до участі в розгляді справи особи, притягнutoї до відповідальності, або її представника, а також інше обмеження прав учасників провадження у справі про порушення митних правил та її розгляду, якщо таке обмеження зашкодило всебічному розгляду справи та вплинуло або могло вплинути на винесення обґрунтованої постанови за результатами її розгляду;
- 5) неправильна або неповна кваліфікація вчиненого правопорушення;
- 6) накладення стягнення, не передбаченого цим Кодексом.

Підставами для скасування чи зміни постанови про накладення стягнення або про припинення провадження у справі про порушення митних правил можуть бути визнані й інші визначені законами обставини.

Стаття 396. Строки розгляду митним органом вищого рівня скарги або подання прокурора на постанову митного органу

Скарга і подання прокурора у справі про порушення митних правил розглядаються правомочними посадовими особами у десятиденний строк з дня їх надходження, якщо інше не встановлено законом.

Стаття 397. Наслідки подання скарги або внесення подання

Подання скарги або внесення подання зупиняє виконання постанови митного органу по справі про порушення митних правил до закінчення розгляду скарги (подання).

Глава 62. Виконання постанов митних органів про накладення стягнення за порушення митних правил

Стаття 398. Обов'язковість постанов митних органів про накладення стягнення по справах про порушення митних правил

Постанови митних органів про накладення стягнення по справі про порушення митних правил є обов'язковими для виконання.

Стаття 399. Загальні положення щодо порядку виконання постанови митного органу про накладення стягнення за порушення митних правил

Постанова митного органу про накладення стягнення за порушення митних правил підлягає виконанню після закінчення строку оскарження, встановленого статтею 393 цього Кодексу.

Митний орган, який виніс постанову про накладення стягнення за порушення митних правил, виконує її самостійно у передбачених цим Кодексом випадках, а в інших випадках — через державного виконавця.

У разі винесення митним органом кількох постанов про накладення стягнень за порушення митних правил щодо однієї особи кожна постанова виконується окремо.

Стаття 400. Давність виконання постанови митного органу про накладення стягнення за порушення митних правил

Не підлягає виконанню постанова митного органу про накладення стягнення за порушення митних правил, якщо її не було звер-

нуто до виконання протягом трьох місяців з дня винесення.

Стаття 401. Контроль за виконанням постанови митного органу про накладення стягнення за порушення митних правил

Контроль за правильним і своєчасним виконанням постанови митного органу про накладення стягнення за порушення митних правил здійснюється митним органом, який виніс постанову.

Стаття 402. Порядок виконання постанови митного органу про винесення попередження

Постанова митного органу про накладення стягнення за порушення митних правил у вигляді попередження виконується митним органом, який виніс постанову, шляхом оголошення постанови порушнику з врученням копії такої постанови.

Якщо постанова митного органу про накладення стягнення у вигляді попередження вноситься за відсутності порушника, копія постанови видається або висилається йому протягом трьох днів з дня винесення постанови.

Стаття 403. Порядок виконання постанови митного органу про накладення штрафу

Штраф повинен бути сплачений особою, яка вчинила порушення митних правил, не пізніше п'ятнадцяти днів з дня вручення або надіслання їй копії постанови митного органу про накладення штрафу, а в разі оскарження постанови або внесення на неї подання прокурором — не пізніше п'ятнадцяти днів з дня залишення скарги без задоволення або відхилення подання.

Сума штрафу вноситься особою, яка вчинила порушення митних правил, до Державного бюджету України у порядку, встановленому законодавством України.

Стаття 404. Примусове виконання постанови митного органу України або суду щодо накладання штрафу

У разі коли штраф не буде сплачено у строки, встановлені статтею 403 цього Кодексу, постанова митного органу та суду (судді) надсилається для примусового виконання районному, міському (міста обласного значення), районному у місті відділу державної виконавчої служби.

Постанова митного органу або суду (судді), по якій стягнення штрафу проведено повністю, з відміткою про виконання повертається до митного органу або до суду, що виніс постанову.

Штраф вноситься до державного бюджету.

Особа, яка вчинила порушення митних правил, повинна, незважаючи на стягнення штрафу, сплатити податки і збори, встановлені законами України.

Стаття 405. Виконання постанови суду (судді) про конфіскацію

Постанова суду (судді) про накладення адміністративного стягнення за порушення митних правил у частині конфіскації виконується державним виконавцем у порядку, встановленому законом.

Товари, транспортні засоби, вилучені митним органом, щодо яких винесена постанова суду (судді) про конфіскацію, передаються державному виконавцеві.

У разі коли неможливо конфіскувати товари, що є безпосередніми предметами порушення митних правил, або товари із спеціально виготовленими сховищами (тайниками), що використовувалися для приховування безпосередніх предметів порушення митних правил від митного контролю, транспортні засоби, що використовувалися для переміщення безпосередніх предметів порушення митних правил через митний кордон України, з осіб, які вчинили порушення митних правил, стягується вартість зазначених товарів, транспортних засобів у порядку, встановленому законодавством України.

Витрати митного органу, пов'язані із зберіганням товарів, транспортних засобів, щодо яких прийнято постанову про конфіскацію, повинні бути відшкодовані особою, яка вчинила порушення митних правил, у порядку, встановленому законом.

Стаття 406. Виконання постанови митного органу про накладення стягнення за порушення митних правил на осіб, які проживають або перебувають за межами України

Постанова митного органу про накладення стягнення за порушення митних правил на осіб, які проживають або перебувають за межами України, виконується за рахунок майна цих осіб, що знаходиться на території України.

У разі відсутності в Україні майна, що належить зазначеним у частині першій цієї статті особам, порядок виконання постанови митного органу про накладення на них стягнень визначається законодавством України та міжнародними договорами з державами, на території яких проживають або перебувають особи, притягнуті до відповідальності за порушення митних правил.

Розділ XX ПРАЦІВНИКИ МИТНИХ ОРГАНІВ, СПЕЦІАЛІЗОВАНИХ МИТНИХ УСТАНОВ ТА ОРГАНІЗАЦІЙ

Глава 63. Посадові особи митної служби України

Стаття 407. Посадові особи митної служби України

Посадовими особами митної служби України є працівники митних органів, спеціалізованих митних установ та організацій, на яких цим Кодексом та іншими законами України покладено здійснення митної справи, організаційно-розпорядчих та консультативно-дорадчих функцій і яким присвоєно спеціальні звання.

Стаття 408. Правовий статус посадових осіб митної служби України

Правовий статус посадових осіб митної служби України, їх права та обов'язки визначаються Конституцією України, цим Кодексом, а в частині, що не регулюється ним, — Законом України «Про державну службу».

Стаття 409. Обов'язковість законних розпоряджень та вимог посадових осіб митної служби України

Законні розпорядження та вимоги посадових осіб митної служби України є обов'язковими для виконання.

Стаття 410. Проходження служби і спеціальні звання посадових осіб митної служби України

(Закінчення на 20-й стор.).

(Початок на 5—19-й стор.).

Порядок і умови прийняття на службу до митних органів, спеціалізованих митних установ та організацій, порядок та умови проходження служби, просування посадових осіб по службі, оплати та стимулювання праці в митних органах, спеціалізованих митних установах та організаціях визначаються законодавством України.

У митній службі України діє Дисциплінарний статут, який затверджується законом.

Посадові особи митної служби України проходять атестацію. Порядок проведення атестації визначається Кабінетом Міністрів України.

Спеціальні звання присвоюються посадовим особам митної служби України відповідно до займаних посад і стажу роботи:

дійсний державний радник митної служби; державний радник митної служби 1 рангу; державний радник митної служби 2 рангу; державний радник митної служби 3 рангу; радник митної служби 1 рангу; радник митної служби 2 рангу; радник митної служби 3 рангу; інспектор митної служби 1 рангу; інспектор митної служби 2 рангу; інспектор митної служби 3 рангу; інспектор митної служби 4 рангу; інспектор митної служби; молодший інспектор митної служби; курсант.

Спеціальне звання дійсного державного радника митної служби присвоюється Президентом України за поданням Кабінету Міністрів України.

Спеціальні звання державного радника митної служби 1, 2, 3 рангів присвоюються Президентом України за поданням керівника спеціально уповноваженого центрального органу виконавчої влади в галузі митної справи.

Спеціальні звання радника митної служби 1, 2, 3 рангів, інспекторів митної служби 1, 2, 3, 4 рангів, інспекторів митної служби та молодших інспекторів митної служби присвоюються керівником спеціально уповноваженого центрального органу виконавчої влади в галузі митної справи.

Спеціальне звання курсанта присвоюється керівниками відповідних закладів освіти, що віднесені до сфери управління спеціально уповноваженого центрального органу виконавчої влади в галузі митної справи.

Порядок присвоєння спеціальних звань визначається Положенням про спеціальні звання посадових осіб митної служби України, що затверджується Кабінетом Міністрів України.

Посадові особи митної служби України мають єдиний формений одяг з відповідними знаками розрізнення. Зразки форменого одягу, норми забезпечення ним та строки його експлуатації затверджуються Кабінетом Міністрів України, а правила носіння — спеціально уповноваженим центральним органом виконавчої влади в галузі митної справи. Формений одяг видається безплатно.

Стаття 411. Робочий час посадових осіб митної служби України

Тривалість робочого часу посадових осіб митної служби України встановлюється відповідно до законодавства України про працю.

Для виконання невідкладних заходів з митного контролю, митного оформлення, боротьби з контрабандою і порушеннями митних правил та інших службових завдань посадові особи митних органів України за розпорядженням керівника митного органу або його заступника можуть залучатися до роботи в надурочний, а також у нічний час, у святкові і неробочі дні. Оплата праці посадових осіб митних органів України в надурочний, нічний час, а також у святкові і неробочі дні проводиться відповідно до чинного законодавства.

Стаття 412. Прийняття на службу до митних органів, спеціалізованих митних установ та організацій

На службу до митних органів, спеціалізованих митних установ та організацій приймаються громадяни України, які досягли 18-річного віку і здатні за своїми діловими і моральними якостями, освітнім рівнем і станом здоров'я виконувати завдання, покладені на митну службу України. З прийняттям на службу може бути встановлено випробування строком до шести місяців.

Не можуть бути прийняті на службу до митних органів, спеціалізованих митних установ та організацій особи, які мають судимість за вчинення умисного злочину.

Посадові особи митної служби України, визнані за вироком суду, що набрав законної сили, винними у вчиненні злочину, звільняються із служби в митних органах, спеціалізованих митних установах та організаціях.

Посадові особи митних органів зобов'язані діяти лише на підставі, в межах повноважень та у спосіб, що передбачені Конституцією України, цим Кодексом та законами України.

Стаття 413. Присяга та урочисте зобов'язання посадових осіб митної служби України

Особи, які вперше зараховуються на посади державної служби у митних органах, спеціалізованих митних установах та організаціях, приймають Присягу державного службовця.

Працівники, яким вперше присвоюється спеціальне звання митної служби України, приймають урочисте зобов'язання такого змісту:

«Вступаючи на митну службу, урочисто зобов'язуюсь бути відданим Українському народу, справі української державності, неухильно додержуватися вимог Конституції України, Митного кодексу України та законодавства України. Зобов'язуюсь активно захищати інтереси Української держави, її економічний суверенітет і безпеку, суворо додержуватися дисципліни, сумлінно, на високому професійному рівні виконувати свої службові обов'язки, зберігати державну таємницю, охороняти права, свободи і законні інтереси громадян».

Процедура прийняття урочистого зобов'язання визначається спеціально уповноваженим центральним органом виконавчої влади в галузі митної справи.

Стаття 414. Неприпустимість участі посадових осіб митної служби України у політичних партіях

Посадові особи митної служби України не можуть бути членами політичних партій.

Посадові особи митної служби України не мають права організовувати страйки і брати участь у них, вчиняти інші дії, що перешкоджають нормальному функціонуванню митних органів, спеціалізованих митних установ та організацій.

Стаття 415. Обмеження в роботі за сумісництвом та занятті підприємницькою діяльністю

Посадові особи митної служби України не мають права:

- займатися будь-якою підприємницькою діяльністю безпосередньо чи через посередників або підставних осіб, а також виконувати роботу на умовах сумісництва (крім наукової, викладацької, творчої діяльності та медичної практики);
- входити самостійно, через представника або підставних осіб до складу правління чи інших виконавчих органів підприємств, фінансових установ, господарських товариств тощо, організацій, спілок, об'єднань, кооперативів, що займаються підприємницькою діяльністю;
- бути повіреним третіх осіб у митних справах;
- використовувати своє службове становище для будь-якого не передбаченого законодавством України сприяння юридичним і фізичним особам у здійсненні ними зовнішньоекономічної та іншої підприємницької діяльності.

Стаття 416. Обмеження в роботі, яка пов'язана із здійсненням контролю за роботою близьких родичів

Посадові особи митних органів не можуть обіймати посади, перебування на яких передбачає прийняття рішень з питань діяльності підприємств —митних брокерів, митних перевізників, власників митних ліцензійних складів та складів тимчасового зберігання, а також службові зносини з такими підприємствами, якщо у штаті цих підприємств перебувають близькі родичі зазначених посадових осіб.

Глава 64. Підготовка, перепідготовка та підвищення кваліфікації працівників митної служби України

Стаття 417. Система підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації працівників митної служби України

Система підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації працівників митної служби України забезпечує:

- підготовку наукових та науково-педагогічних кадрів;
- підготовку фахівців митної справи з вищою освітою;
- перепідготовку працівників митних органів, спеціалізованих митних установ та організацій;
- підвищення кваліфікації працівників митних органів, спеціалізованих митних установ та організацій;
- стажування молодих спеціалістів, новоприйнятих працівників, кадрового резерву;
- самостійне навчання посадових осіб митної служби України.

Спеціально уповноважений центральний орган виконавчої влади в галузі митної справи здійснює підготовку, перепідготовку та підвищення кваліфікації працівників митної служби України за окремими напрямками діяльності також у вищих закладах освіти за державним замовленням. Обсяги підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації визначаються спеціально уповноваженим центральним органом виконавчої влади в галузі митної справи виходячи з потреб митних органів, спеціалізованих митних установ та організацій, вимог до освітньо-кваліфікаційного рівня працівників і встановлюються відповідно до закону.

Стаття 418. Митний заклад освіти

Митний заклад освіти є спеціалізованою митною установою, що відноситься до сфери управління спеціально уповноваженого центрального органу виконавчої влади в галузі митної справи і здійснює підготовку, перепідготовку та підвищення кваліфікації працівників митної служби України відповідно до цього Кодексу та інших законів України.

Стаття 419. Науково-педагогічні працівники, керівники та спеціалісти митних закладів освіти

Науково-педагогічні працівники, керівники та спеціалісти митних закладів освіти приймаються на роботу на умовах та в порядку, що встановлюються цим Кодексом та іншими законами України. Прийняття на роботу науково-педагогічних працівників має здійснюватися на основі конкурсного відбору.

На науково-педагогічних працівників, керівників та спеціалістів митних закладів освіти поширюються обов'язки, права та пільги, встановлені для посадових осіб митної служби України.

Науково-педагогічні працівники підлягають атестації у порядку, встановленому спеціально уповноваженим центральним органом виконавчої влади в галузі митної справи за погодженням із спеціально уповноваженим центральним органом виконавчої влади в галузі освіти та науки.

До викладацької роботи в митних закладах освіти можуть залучатися фахівці митних органів, спеціалізованих митних установ та організацій.

Стаття 420. Курсанти (студенти) і слухачі митних закладів освіти та інших вищих закладів освіти, в яких здійснюється підготовка фахівців для митної служби України

Курсантами (студентами), слухачами митних закладів освіти та інших вищих закладів освіти, в яких здійснюється підготовка фахівців для митної служби України, можуть бути громадяни України, зараховані на навчання відповідно до вимог законодавства, та громадяни інших країн, зараховані на навчання на підставі міжнародних договорів України, укладених в установленому законом порядку.

Курсантам (студентам), слухачам, аспірантам вищих закладів освіти, які проходять підготовку, перепідготовку та підвищують кваліфікацію для подальшої роботи в митній службі України, може надаватися додаткове соціально-матеріальне забезпечення за рахунок коштів спеціально уповноваженого центрального органу виконавчої влади в галузі митної справи. Курсантам (студентам) денної форми навчання відповідно до закону надається відстрочка у призові до Збройних Сил України на весь період навчання.

Випускники митних закладів освіти та інших вищих закладів освіти, в яких здійсню-

ється підготовка фахівців для митної служби України, працевлаштовуються у порядку, встановленому законодавством України.

Стаття 421. Фінансування підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації працівників митної служби України

Фінансування підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації працівників митної служби України здійснюється за рахунок коштів Державного бюджету України.

Глава 65. Правовий захист працівників митної служби України

Стаття 422. Гарантування захисту життя, здоров'я і майна посадових осіб митної служби України

Посадові особи митної служби України перебувають під захистом закону. Захист життя, здоров'я, честі, гідності, майна цих посадових осіб та членів їхніх сімей від злочинних посягань, інших протиправних дій здійснюється відповідно до Закону України «Про державний захист працівників суду і правоохоронних органів» та забезпечується мірами відповідальності, передбаченими Кримінальним кодексом України та Кодексом України про адміністративні правопорушення.

Глава 66. Застосування фізичної сили, спеціальних засобів та зброї посадовими особами митної служби України

Стаття 423. Загальні положення щодо застосування фізичної сили, спеціальних засобів та зброї посадовими особами митної служби України

Недоторканність особи, її захист від будь-якого насильства, іншого жорстокого поводження гарантується державою.

Фізична сила, спеціальні засоби та зброя застосовуються посадовими особами митної служби України лише у випадках, передбачених цим Кодексом.

Для забезпечення правильного та ефективного застосування фізичної сили, спеціальних засобів і зброї з посадовими особами митної служби України проводяться навчання із спеціальної підготовки та періодичні перевірки придатності до таких дій відповідно до цього Кодексу, а також до наказів спеціально уповноваженого центрального органу виконавчої влади в галузі митної справи.

Стаття 424. Застосування фізичної сили

Посадові особи митної служби України мають право застосовувати фізичну силу під час виконання службових обов'язків для:

- припинення порушень митних правил, затримання осіб, які їх вчинили, подолання опору законним розпорядженням або вимогам посадових осіб митної служби України;
- забезпечення доступу в приміщення або на територію, де знаходяться товари і транспортні засоби, що перебувають під митним контролем;
- припинення інших дій, що перешкоджають виконанню обов'язків, покладених законом на посадових осіб митної служби України, якщо ненасильницькі засоби впливу не забезпечують виконання цих обов'язків.

Стаття 425. Застосування спеціальних засобів

Посадові особи митної служби України мають право застосовувати наручники, гумові кийки, слезоточиві речовини, обладнання для відкриття приміщень, засоби для примусової зупинки транспортних засобів та інші спеціальні засоби під час виконання службових обов'язків для:

- відбиття нападу на посадових осіб митної служби України або на інших осіб;
- відбиття нападу на будинки, будівлі, споруди та транспортні засоби, що належать митним органам, спеціалізованим митним установам та організаціям або використовуються ними, на товари та транспортні засоби, що перебувають під митним контролем, а також для звільнення зазначених об'єктів у разі їх захоплення;
- затримання правопорушників, їх доставлення в службове приміщення митного органу, спеціалізованої митної установи чи організації, якщо ці особи чинять опір та іншу протидію або можуть завдати шкоди оточуючим чи собі;
- припинення фізичного опору, що чиниться посадовій особі митної служби України;
- проникнення у приміщення, де можуть знаходитися предмети контрабанди та безпосередні об'єкти порушення митних правил;
- зупинення транспортного засобу, водій якого не виконав вимогу посадової особи митної служби України про зупинення.

Забороняється застосовувати спеціальні засоби до жінок з явними ознаками вагітності, осіб з явними ознаками інвалідності та малолітніх, крім випадків вчинення ними збройного опору, скоєння групового нападу, який загрожує життю та здоров'ю людей, збереженню товарів і транспортних засобів, що перебувають під митним контролем.

Повний перелік спеціальних засобів, що використовуються посадовими особами митної служби України, та порядок їх застосування визначаються Кабінетом Міністрів України.

Стаття 426. Зберігання, носіння та застосування вогнепальної зброї посадовими особами митної служби України

Під час виконання службових обов'язків окремим категоріям посадових осіб митної служби України, перелік яких встановлюється Кабінетом Міністрів України, надається право зберігати, носити вогнепальну зброю.

Порядок застосування вогнепальної зброї посадовими особами митної служби України регулюється положенням, яке затверджується Кабінетом Міністрів України.

Перелік видів вогнепальної зброї та набоїв до неї, що надаються для використання посадовими особами митної служби України, визначається Кабінетом Міністрів України.

Глава 67. Соціальний захист працівників митних органів, спеціалізованих митних установ та організацій

Стаття 427. Соціальні гарантії посадовим особам митної служби України

Держава гарантує посадовим особам митної служби України соціальний захист і матеріально-побутове забезпечення.

У разі загибелі, каліцтва або інвалідності внаслідок нещасного випадку, який стався з посадовою особою митної служби України під час виконання нею службових обов'язків, їй або її спадкоємцям здійснюється компенсація виплата в порядку, на умовах та у розмірах, визначених законодавством.

Стаття 428. Гарантія оплати праці посадових осіб митної служби України

Держава гарантує оплату праці посадових осіб митної служби України з метою створення достатніх матеріальних умов для незалежного і сумлінного виконання ними службових обов'язків.

Грошове забезпечення посадових осіб митної служби України складається з грошового утримання, яке включає в себе посадовий оклад і щомісячні надбавки за спеціальне звання та вислугу років, та доплат і надбавок до грошового утримання, а також інших видів додаткових виплат.

Стаття 429. Житлове забезпечення посадових осіб митної служби України

Посадові особи митної служби України, які потребують поліпшення житлових умов, мають право на першочергове одержання житла. Таке право зберігається за посадовими особами митної служби України після виходу на пенсію за наявності у них стажу служби в митній службі України 20 і більше років.

Митні органи, спеціалізовані митні установи та організації можуть мати відомчий житловий фонд, що формується в порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України.

У разі загибелі посадової особи митної служби України у зв'язку з виконанням нею службових обов'язків за сім'єю загиблого зберігається право на одержання житлової площі на тих самих умовах і підставах, які мали місце на момент загибелі цієї посадової особи.

Посадові особи митної служби України мають право на одержання за місцем проживання або роботи безпроцентної позики на індивідуальне або кооперативне житлове будівництво та обезвечення домашнім господарством на строк до 20 років з погашенням 50 відсотків одержаної позики за рахунок бюджетних коштів.

Стаття 430. Пенсійне забезпечення працівників митних органів, спеціалізованих митних установ та організацій

Пенсійне забезпечення посадових осіб митної служби України здійснюється відповідно до умов і порядку, встановлених Законом України «Про державну службу».

Пенсійне забезпечення працівників митних органів, спеціалізованих митних установ та організацій, які не є посадовими особами, здійснюється на загальних підставах відповідно до законодавства України про пенсійне забезпечення.

Стаття 431. Гарантії у разі каліцтва і захворювання, відшкодування збитків

Спеціально уповноважений центральний орган виконавчої влади в галузі митної справи відповідно до законодавства України компенсує працівникам митних органів, спеціалізованих митних установ та організацій шкodu, заподіяну їм каліцтвом або іншим ушкодженням здоров'я, пов'язаним із виконанням службових обов'язків.

Стаття 432. Гарантії у разі загибелі працівника митного органу, спеціалізованої митної установи, організації

У разі загибелі працівника митного органу, спеціалізованої митної установи, організації під час виконання ним службових обов'язків непрацездатним членом сім'ї загиблого, які перебували на його утриманні, органами соціального захисту щомісячно виплачується компенсація в розмірі різниці між частиною грошового забезпечення загиблого, що припадала на їх частку, і призначеною пенсією у зв'язку з втратою годувальника без урахування одноразової допомоги.

Розділ XXI ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

1. Митний кодекс України набирає чинності з 1 січня 2003 року.

2. До приведення нормативно-правових актів у відповідність із цим Кодексом чинні нормативно-правові акти застосовуються в частині, що не суперечить цьому Кодексу.

3. Кабінету Міністрів України; подати на розгляд Верховної Ради України пропозиції щодо приведення законодавчих актів України у відповідність із цим Кодексом;

привести свої нормативно-правові акти у відповідність із цим Кодексом;

забезпечити приведення міністерствами, іншими центральними органами виконавчої влади їх нормативно-правових актів у відповідність із цим Кодексом;

відповідно до компетенції забезпечити видання нормативно-правових актів, передбачених цим Кодексом.

4. З набранням чинності цим Кодексом втрачають чинність:

Закон України «Про митну справу в Україні» (Відомості Верховної Ради України, 1991 р., № 44, ст. 575; 1994 р., № 20, ст. 116; 2000 р., № 13, ст. 109);

Закон України «Про звільнення від обкладення митом предметів, які вивозяться (пересилаються) громадянами за митний кордон України» (Відомості Верховної Ради України, 1996 р., № 26, ст. 114);

Митний кодекс України (Відомості Верховної Ради України, 1992 р., № 16, ст. 203, № 35, ст. 511; 1993 р., № 11, ст. 91, № 12, ст. 107; 1994 р., № 20, ст. 116; 1995 р., № 13, ст. 85; 1997 р., № 35, ст. 218; 1999 р., № 34, ст. 274; 2000 р., № 13, ст. 109, № 38, ст. 318, № 50, ст. 436; 2001 р., № 4, ст. 16, № 23, ст. 117, № 31, ст. 148);

Постанова Верховної Ради України «Про введення в дію Митного кодексу України» (Відомості Верховної Ради України, 1992 р., № 16, ст.204);

Постанова Верховної Ради України «Про введення в дію Закону Української РСР «Про митну справу в Українській РСР» (Відомості Верховної Ради України, 1991 р., № 44, ст. 576);

Постанова Верховної Ради України «Про введення в дію Закону України «Про звільнення від обкладення митом предметів, які вивозяться (пересилаються) громадянами за митний кордон України» (Відомості Верховної Ради України, 1996 р., № 26, ст. 115);

Постанова Верховної Ради України від 5 лютого 1992 року № 2099—XII «Про персональні звання державної митної служби України» (Відомості Верховної Ради України, 1992 р., № 19, ст. 261).

Президент України Л. КУЧМА.
м. Київ,
11 липня 2002 року.
№ 92—IV.

Про «напад» фанів «Левського» на український автобус, конча–заспівського в'язня та охоронців Пеева...

«Левський» (Болгарія, Софія) — «Динамо» (Україна, Київ). 0:1. Чернат, 60. «Левський»: Іванков, Бачков, Стойлов, Іванов (Вава, 65), Лавал, Топузаков (Драгич, 38), Симонович, Головської, Чиликов, Стоянов, Пантелич (Колев, 78). «Динамо»: Рева, Боднар, Гоане, Гавранчич, Радченко, Пеев (Скоба, 76), Хацкевич, Дмитрулін, Чернат, Мелашенко, Шацьких.

Попереджено: Радченка, 49, Іванова, 55, Лавала, 59, Головського, 84, Скобу, 90.

Арбітр — Масімо де Сантіс (Італія).

14 серпня. Софія. Стадіон «Георгі Аспарухов». 19 000 глядачів.

Через кілька хвилин після того, як на післяматчевій прес-конференції на запитання журналістів почав відповідати тренер господарів Славолуб Мусліл, геть усі українські журналісти демонстративно залишили приміщення прес-холу. Річ у тім, що там не було перекладача. Хамство і зневага до гостей — інакше цю ситуацію не назвати.

Щоправда, ми таки зрозуміли перші слова наставника:

— Ми незаслужено програли, — сказав він, — мали безліч моментів. Арбітр не призначив кілька пенальті у ворота «Динамо». І взагалі суддя — ганьба!..

Отакі!

Про те, що в Софії вміють блискуче брехати і нагнітати обстановку (либонь, таким робом намагалися привернути увагу до події), ми переконалися ще раніше, коли ознойомилися з місцевою пресою. Особливу активність виявляло видання «7 дней СПОРТ». За його версією, 13 серпня о 14.00 біля готелю «Принцеса» фани «Левського» напали на автобус із журналістами з Києва. Та, люди добрі, у цей час ми насолоджувалися чудовою болгарською кухнею — спокійно обідали в готельному ресторані. І ніяких там уболівальників-хуліганів і в очі не бачили.

Далі в газеті повідомляли, що нігерійський нападник киян Лакі Ідахор «зтворений» на базі в Кончі-Заспі. Насправді все було набагато прозаїчніше — гравець просто тимчасово втратив форму і через це не потрапив навіть до заявочного списку на конкретний поєдинок. Ото й уся проблема.

Особливий ажіотаж зчинився навколо Георгі Пеева. Колеги із «7 дней СПОРТ» стверджували, що їхній земляк перебував під

пильним оком двох озброєних дебелих охоронців. Але ціною величезних зусиль болгарин позбувся неприємної опіки і дав інтерв'ю місцевим репортерам. Про охоронців — знову, даруйте, елементарна брехня. А Пеева зустрічали мама і молодший брат Даніел, який вважається одним із найперспективніших молодих гравців у софійському «Локомотиві». І ніхто тому спілкуванню не заважав. У динамівців не було ніяких охоронців.

А на запитання журналістів, що він, болгарин, відчуватиме, коли вийде на поле стадіону «Георгі Аспарухов», Пеев відповів:

— Болгарином я себе відчуваю, коли виходжу на гру у складі національної збірної. А в динамівському колективі, де мене поважають і цінують, почувуюся професіоналом. До речі, наша команда — один з грандів європейського футболу, має блискучу історію і яскраві традиції. Тому шанси в цій зустрічі розцінюю як 60 на 40 відсотків на користь «Динамо»...

І, як бачимо, не помилився. «Динамо» здобуло цілком заслужену перемогу в матчі з поважним суперником.

Мов у зачарованому колі

Ще в аеропорту Бориспіль дізналися, що велику групу травмованих поповнили Гусін, Несмачний і Кардаш. І до Болгарії вони, зрозуміло, не полетіли. Про Ідахора ви вже інформовані. Біда та й годі!

А напередодні гри під час традиційної зустрічі з журналістами Олексій Михайличенко назвав трьох новачків у реєстрі клубу. Насамперед це 20-річний захисник Горан Саблич — гравець молодіжної збірної Хорватії (його навіть планували

Це той момент, коли Флорін Чернат пробив влучно.

Інші двоє — 17-річні форварди Артем Мілевський та Олександр Алієв — з команди Павла Яковенка. На полі вони не з'явилися. Однак у незвичну атмосферу єврозмагань, як мовиться, уже пірнули. То вже певний досвід. А хлопців вважають дуже перспективними.

Динамівці на передматчеву прес-конференцію запросили і болгарських журналістів, а своє тренування зробили відкритим. Господарі вчинили навпаки. Хоча ми дізналися, що Славолуб Мусліл сказав: «Динамо» має безліч слабких місць, про які він добре інформований.

— Я особисто був би задоволений, — поділився він, — перемогою — 1:0. Але ліпше було б ... 5:0.

Оце так апетит у фахівця, якого кийське «Динамо» провчило кілька років тому, коли він очолював белградську «Црвену звезду». Втім, всі крапки над «і» мав розставити матч.

Гра

Перший тайм пройшов майже в рівній боротьбі. Хоча господарі діяли трохи гостріше попереду. Скажімо, найближче до успіху вони були на 18-й хвилині, коли Симонович метрів із десяти сильно бив і йому ніхто не заважав. Виручив

Рева, який провів цей матч упевнено й надійно.

Наші відповіли на 34-й хвилині. Чернат зі штрафного влучив у поперечину.

Та основне відбулося після перерви. Динамівці, які добре організували оборону, де найпомітнішим цього разу був Го-

ран Гавранчич (виграв усе в повітрі і чітко діяв на випередження), провели стрімку контратаку. Похвали заслугує Максим Шацьких. Він міг і сам пробити, перебуваючи в карному майданчику господарів. Але побачив зліва від себе в ліпшому положенні Флоріна Черната. А той, отримавши м'яча, влучив у близько «дев'ятку».

У софійському аеропорту я запитав Флоріна: чи сподівався він на ту передачу?

— Принаймні був готовий до неї. Максим — просто молодець, усе зробив дуже швидко. Тому я навіть мав якісь секунди для підготовки прицільного удару.

І в нас, і у футболістів «Левського» були можливості відзначитися. Але більше взяття воріт арбітр не зафіксував.

Епілог

Ігор Суркіс:

— Для нас з Михайличенком це був справжній дебют. Зізнаюся, переживав як ніколи. Тому я — щаслива людина. Після гри подякував команді за виявлений характер. Сподіваюся, що ми гратимемо в Лізі чемпіонів. Відтак розпочнеться відродження нової динамівської команди.

Олексій Михайличенко:

— Як і очікувалося, гра була дуже важкою, а самовіддача обох команд — величезною. Ми мали інформацію про найсильніших гравців суперника. І нам, зрештою, вдалося їх нейтралізувати. Оцінюючи гру загалом, скажу, що в обороні ми зіграли добре й надійно. Не все виходило в атаці. Але нам вдавалося і контргри. Переоцінювати перемогу не варто. Це лише перший тайм двобою. Все має вирішитися в Києві за два тижні.

Віталій Рева:

— Треба забути про сьогоднішню подію і готуватися до кийівської зустрічі. Стосовно гри, то почувався дуже комфортно за спинами наших оборонців, які діяли синхронно й упевнено. Горішні передачі вони всі вигравали. Особливо упевнено це робив Гавранчич. Гоане додає у новому для себе амплу ліберо.

Горан Гавранчич:

— Ми перемогли, бо мали більше бажання. Не шкодували себе. «Динамо» зазнало великих кадрових втрат. І тим, хто залишився, треба показати характер, довести, що ми — команда. Перемога у Софії нас не повинна заспокоювати. Ми забили під час контратаки. То чому «Левський» не зможе зробити це також у Києві? Мусимо одразу показати, хто господар поля, хто сильно бажає вийти до Ліги чемпіонів.

Віктор БРАНИЦЬКИЙ. Софія—Київ.

Щиро дякуємо керівництву ФК «Динамо» (Київ) за допомогу у підготовці цього репортажу.

Фото Володимира РАСНЕРА (із Софії).

Лише результати

Футбол. Ліга чемпіонів. Третій кваліфікаційний раунд. Перші матчі. 14 серпня. «Спортинг» (Португалія) — «Інтер» (Італія). 0:0. «Партизан» (Сербія і Чорногорія) — «Баварія» (Німеччина, Мюнхен). 0:3. «Залаегерсег» (Угорщина) — «Манчестер Юнайтед» (Англія). 1:0. «Мілан» (Італія) — «Слован» (Чехія). 1:0. «Русенборг» (Норвегія) — «Брондбю» (Данія). 1:0. «Барселона» (Іспанія) — «Легія» (Польща). 3:0. «Железнічар» (Боснія) — «Ньюкасл» (Англія). 0:1. «Селтік» (Шотландія) — «Базель» (Швейцарія). 3:1. «Грац» (Австрія) — «Локомотив» (Росія, Москва). 0:2.

Надія помирає останньою

«Шахтар» (Україна, Донецьк) — «Брюгге» (Бельгія). 1:1. Агахова, 48 — Сімонс, 87, з пенальті.

«Шахтар»: Ковалевський, Старостяк, Тимошук, Попов (Левандовський, 76), Зубов (Брандау, 84), Воробей, Ндіає (Родрігес, 59), Агахова, Гай, Окоронкво, Флора.

«Брюгге»: Верлінден, Сімонс, ван дер Гейден, Клеман (де Кок, 67), Енглеберт, Серебренников, Дуарте (Ристич, 82), Мендоса, Ланге (С. Маркес, 82), Б. Маркес, Спілар.

Попереджено — Спілара, 22, Тимошука, 31, ван дер Гейдена, 69, Агачову, 75; на 80-й хвилині з поля вилучено ван дер Гейдена.

Арбітр — Фандель (Німеччина).

14 серпня. Донецьк. Стадіон «Шахтар». 32 000 глядачів.

Прикро, звичайно, бо йшлося до мінімального і цілком заслуженого виграшу чемпіона України. З таким підсумком першої зустрічі легше було б вирушати на повторну через два тижні. Але незрозуміло вчинив арбітр матчу, який вирішив, що Старостяк грубо повівся стосовно Мендоси. За оцю нібито невитриманість постраждав колектив, котрий зіграв досить пристойно і заслуговував на перемогу.

Однак після багатьох переглядів моменту фактивним з рішенням арбітра погодитися важко. «Брюгге» отримав несподіваний і щедрий подарунок.

А на початку зустрічі «вуглярі», здається, свідомо поступилися ініціативою. Однак у середині тайму легко відібрали її. Після перерви «Шахтар» заграв ще потужніше. І мав чимало можливостей відзначитися. Одного разу Агахова перегравав двох захисників і потужним ударом забив м'яча — 1:0! Та під завісу поєдинку стався отой прикрий для всіх нас епізод.

— Підсумок суперечки підіб'ємо в Бельгії, — сказав наставник донецчан Невіо Скала. — Ми візьмемо туди свою силу, гідність і на полі суперника постараємося зіграти так само, як удома. Й невідмінно перемаємо...

Як кажуть, останньою помирає надія.

В. Б.

Професіоналами можуть і не бути

За кілька років, а точніше в лютому 2004-го, Закарпаття прийматиме учасників зимових Міжнародних спортивних ігор школярів. Понад півтори тисячі юних спортсменів з різних країн змагатимуться в п'яти видах спорту: лижні перегони, слалом, сноуборд, паралельний слалом, фристайл. Не випадково було обрано і базу туристичного комплексу «Синяк», що під Мукачевом. Адже тут на схилах сніг лежить майже до кінця квітня. Схоже, не буде проблем і з фінансуванням.

А загалом такі змагання проводяться з 1968 року. Ініціатором Міжнародних спортивних ігор школярів став шкільний учитель із Словенії Метод Клеменс. Він вважав, що школярам різних країн просто вкрай необхідно спілкуватися. І несправедливо те, що брати участь у міжнародних змаганнях мали право лише професіональні спортсмени з юніорських збірних країн.

До слова, в цьому й відмінність ігор школярів від інших міжнародних спортивних змагань. Адже тут виборюють нагороди не збірні країн, а збірні міст.

Ця ідея знайшла підтримку і в Міжнародному олімпійському комітеті, який узяв ці змагання під свою егіду.

Проводяться вони щороку. До 1994-го, щоправда, були лише літніми. Є і Асоціація міжнародних спортивних ігор школярів, до якої входять сотні міст із 43 країн Європи, Америки, Азії. На жаль, з України поки що лише Ужгород є членом цієї Асоціації. І місто над Ужем уже приймало такі змагання. Щоправда, було це ще 1990 року.

Як сподіваються в Мукачевому, ігри не лише залучатимуть українських школярів до міжнародного спортивного руху, а й дадуть істотний поштовх розвитку шкільного спорту. Вони також підвищать міжнародний авторитет України.

Богдан ДОВНИЧ. ▼

Удар для Лукашенка

Схоже, колишній кремлівський завгосп Пал Палич Бородін може позбутися свого особистого інвестиційного проекту під назвою «Союзна держава Росія—Білорусь», секретарем якої він нині є. Білорусь уже 2004 року може залишитися без прапора, герба, гімну і стане звичайною російською губернією, провінцією. Президентові Володимиру Путіну минулої середи вдалося перехопити в Олександра Лукашенка ініціативу бути довічним «інтегратором» слов'янських земель і запропонувати своєму білоруському колезі жорсткий політичний план утворення нової держави.

Після робочої зустрічі в Кремлі президент РФ на прес-конференції несподівано для всіх зробив сенсаційну заяву. За словами Володимира Путіна, для того, щоб покінчити зі спекуляціями навколо ідеї «Союзна держава Росія—Білорусь», треба терміново запровадити єдину валюту, провести референдум в обох країнах, обрати єдиний парламент і одного президента.

Свій план Путін назвав «конкретним, ясним і

зрозумілим». А для Олександра Григоровича слова Володимира Володимировича були несподіванкою, мало того — політичним сюрпризом. Те, про що президенти конфіденційно розмовляли і домовлялися тет-а-тет упродовж майже трьох годин, перестало бути таємницею за трьома печатками. Експромт Путіна виявився геніальним піарівським ходом і навзавжди покінчив із зазіханнями Лукашенка на російський царствений

трон. Тепер уже російський (а не білоруський) президент запропонував братським народам просту схему об'єднання «в єдиний і могутній союз» і став для обивателя символом відродження старих добрих часів.

Олександр Лукашенко витримав воістину «шляпінську» паузу, збираючись відповісти на ініціативи Путіна. Лише коли його літак через кілька годин після кремлівських переговорів приземлився в аеропорту Мінська, він заявив журналістам, що «білоруський народ ніколи не погодиться, щоб Брестська, Вітебська, Гомельська, Гродненська, Мінська та Могильовська області стали звичайними суб'єктами Російської Федерації», а сам він — провінційним губернатором або представником

Путіна на західному фронті великої Росії.

Проте інтеграційній риториці Лукашенка завдано непоправного удару. Якщо він не погодиться з пропозиціями Володимира Путіна, то спекулювати на почуттях пенсіонерів і сільських мешканців, які є головною соціальною опорою його політичного режиму, йому більше не вдасться. По суті, невідзний для Заходу білоруський президент сьогодні стоїть перед вибором: або погодитися з пропозиціями президента РФ, або посилити «плановість» розвитку білоруської економіки, відмовившись від декларування свобод і прав громадян, що фактично призведе до економічної та політичної ізоляції Білорусі.

Віктор ТИМОШЕНКО.
Москва.

ХРОНІКА, ФАКТИ, ПОДІЇ

■ Львів

Допомога зі Швейцарії

Уряд Швейцарії виділив кошти на придбання обладнання для лікування потерпілих під час авіакатастрофи на аеродромі Сквили в Львові. Як повідомило УНІАН, на ці кошти буде придбано обладнання для Львівської міської клінічної лікарні № 8, а також автомобіль «швидкої допомоги» для клінічної лікарні швидкої допомоги.

■ Сеул

Відсвяткували разом

Республіка Корея й КНДР уперше за післявоєнні роки разом відзначають на південнокорейській землі річницю визволення півострова від японського колоніального панування. Дводенні урочистості дістали назву «Конгрес національної єдності» й розпочалися наступного дня після завершення в Сеулі міжкорейських переговорів, які ознаменували поновлення двостороннього діалогу після дев'ятимісячної паузи.

■ Газа

Відповідь Бушу

Палестинський міністр фінансів Салам Файяд повідомив про створення спеціалізованого фонду, під управлінням якого здійснюватимуть контроль за всіма рахунками й активами керівництва Палестинської національної автономії. Така відповідь на заяву Джорджа Буша про те, що палестинцям слід ретельно обстежити свою фінансову систему, позбавитися від корупції й осіб, які скомпрометовані терором. Це одна з основних умов підтримки Сполученими Штатами створення перехідної палестинської держави.

■ Багдад

Удар по ППО

У ніч із середи на четвер літак американо-британської коаліції, який патрулював південний Ірак, атакував два об'єкти ППО Іраку. Це — відповідь на дії Багдада, що загрожували безпеці літаків коаліції.

■ Москва

Піратам на замітку

Московський арбітражний суд задовольнив позов компанії «Майкрософт» до однієї зі столичних фірм щодо використання неліцензованого програмного продукту й виніс рішення про стягнення з неї на користь компанії 500 тис. рублів.

ФОТОФАКТ

Учора Індія відсвяткувала 55-ту річницю незалежності. З цієї нагоди в Ред-Форті зі зверненням до нації виступив прем'єр-міністр країни Атал Бехарі Ваджапай, який різко критикував Пакистан за підтримку тероризму.

Фото АП.

За повідомленнями кореспондентів «ГУ» та зарубіжних інформагентств.

Штрафом їх не залякаєш

З початком збирально-го сезону із сусідніх країн до Угорщини масово вирушили нелегали. Рейд, проведений контролерами міграційних служб, показав, що майже 40 відсотків сезонних робітників зайняті нині в різних регіонах Угорщини на збиранні врожаю овочів і фруктів на порушення трудового законодавства та візового режиму. В східних областях особ-

ливо часто можна бачити «гастарбайтерів» із сусідніх українських поселень, а на півдні сади та городи заповнили «етнічні брати» з Трансільванії. У прикордонних районах країни діють своєрідні біржі праці, які пропонують нелегалам потрудитися за копійки, причому значна частина заробітку йде на оплату нічлігу.

Ужиті останнім часом угорською владою захо-

ди, мета яких — покласти край нелегальній зайнятості, не дали очікуваного результату. Хоча в багатьох областях практично втричі було підвищено розміри штрафу, який накладають на власників підприємств і фірм, що нелегально використовують іноземців як дешеву робочу силу. До 100 тис. форинтів (майже 400 доларів США) змушені платити як штраф і угорці,

котрі надають нічліг нелегалам із Східної Європи, які мають право перебувати впродовж місяця на території Угорщини без прописки. Але, як стверджує ІТАР-ТАКС, контроль за дотриманням паспортного режиму ведеться надзвичайно слабо, що дає змогу громадянам сусідніх країн практично без перешкод пропонувати свої послуги на нелегальному ринку праці.

Пів–Європи під водою

Фото АП.

Через різке підвищення рівня води в Дунаї розпочато термінову евакуацію мешканців передмістя Братислави Девін. Чехи

вже можуть зітхнути з полегшенням: рівень води у Влтаві в районі Праги почав падати. Щоправда, під водою залишаються де-

сят відсотків території столиці. Поруч з містом Мельник, за 50 кілометрів від Праги, внаслідок повені утворилося озеро завширшки майже півтора кілометра. Водоймище з'явилося практично на тому самому місці, де воно було ще в XIX столітті. Як висловився речник столичної мерії Мартін Кубка, повинь «відновила той вигляд природи, який вона мала півтора століття тому».

Триває зростання рівня води на Ельбі. В районі Дрездена вже вчора вода піднялася до 8,5 метра, у той час коли загороджувальні споруди біля міста розраховано лише на ви-

соту 7,6 метра. Вчені побоюються руйнування дамб, унаслідок чого можуть зазнати шкоди сотні будинків та історичних пам'яток. За попередніми даними, загальом збитки від повені в Німеччині сягають кількох мільярдів євро.

За кілька днів «велика вода» з Дунаю, що накрила ще й Австрію та Румунію, підійде до України, а точніше, до Одеської області. Щоправда, як запевняють у МНС, до того часу хвиля повені втратить свою руйнівну силу.

На знімку: в старовинному замку «Цвінгер» нині господарює Ельба.

Бідність зростає. Але президент тут ні до чого

Уперше в історії Мексики федеральний уряд оприлюднив власні офіційні оцінки бідності та злиднів. Як заявили міністри соціального розвитку, охорони здоров'я та освіти республіки, кількість бідних у Мексиці становить 53,7 відсотка населення, або 53,7 млн. осіб, з яких 24,2 відсотка, або 24,2 млн. осіб, живуть у злиднях.

Раніше у визначенні бідності уряд використовував здебільшого оцінки великих міжнародних організацій. Власне дослідження показало: неіснуючи у країні значно більше.

Міністри соціальної сфери підкреслили, що віднини уряд розмежуватиме так звану «продовольчу бідність» (точніше, злидні), коли людині бракує коштів на елементарні харчові продукти, а

також «бідність можливостей», коли не вистає на харчування, освіту та охорону здоров'я (межа між злиднями і бідністю), і, нарешті, «майнову бідність», коли бракує на освіту, охорону здоров'я, одяг і взуття, житло і транспорт.

До категорії продовольчої бідності потрапили громадяни, щоденний дохід яких нижче 1,5 долара в сільській місцевості та 2 доларів — у

містах. До майново бідних віднесли тих, чий дохід нижче 2,8 долара на день у селах і 4,2 — у містах.

Прикметно, що спочатку планували провести презентацію урядових даних про бідність як гучний політичний захід з участю президента Вісенте Фокса. Але коли стало відомо про неприємне відкриття (з'ясувалося, що бідних і злиднених у країні не 40 млн., як досі запевняли президент і міністри його кабінету, а на 13,7 млн. більше), її вирішили провести без помпи. Присутність вищих посадових осіб обмежили трьома міністрами соціальної сфери. Ім, мовляв,

і працювати з «новими» цифрами.

А щодо глави держави, то його непокоять не тільки потреби «маленького мексиканця», а й пильність опозиції, яка неодмінно використає новий «арифметичний» козир у своїх виступах. Мовляв, це під керівництвом адміністрації Фокса в країні зростає бідність. Щоб уникнути пересудів, і міністри соціальної сфери, і автори дослідження кілька разів наголосили, що за його основу було взято дані 2000 року і ці «13,7 млн. бідних і злиднених на совісті попередньої адміністрації президента Ернесто Седільйо».

Тиховоді

АРТ-ПАРАДОКС

Ось ми й дійшли до ручки. У Києві вже нічого не відбувається.

Такого штилю у культурному житті столиці не було ніколи. Можливо, це скорботний підсумок того конфлікту, про який казав Роман Віктюк: «між вершинами духовного життя та його середнім шаром, меншістю, що живе поезією, і більшістю, що живе прозою». Меншість мимоволі нейтралізовано і перероджено.

Якихось п'ять років тому естети тішилися мареннями про близькість процвітання вічного і високого, щодня ледь устигаючи побувати на кількох акціях. Іноземні гості висловлювали задоволення стосовно величезної кількості в Києві виставок, вистав, концертів, фестивалів. А що тепер? Достатньо зазирнути у прісні путівники по точках дозволя.

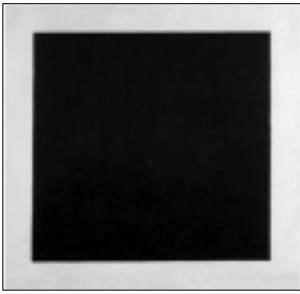
Уже не перший тиждень місто носить з двома, певне, найпомітнішими, виставками — робіт Івана Цюпка в галереї М. Гельмана та німця Фолкера Кюна «Об'єкти» на Андріївському. Не ставлю за мету обговорювати названі проекти. Головне, що це, фактично, все, про що взагалі можна говорити (ну, хіба що ще — про галерею «Ірена», яка постійністю, стабільністю нагадує вічний двигун).

До речі, серед інших мистецтв образотворче —

найпоказовіша ілюстрація до нашої теми. Воно не ввійшло до пріоритетних напрямів культурного розвитку: досі не прийнято вважати сучасне мистецтво галуззю, що потребує державної підтримки. Мабуть, влада не вбачає у цьому виді творчості ознак національної гордості, престижу. Відвернутися державних мужів на 180 градусів від митців змусили минулорічний скандал із Венеціанським бієнале та сварки між геніями, які хочте показатися в Італії. І ладні були побити пики один одному на очах світової громадськості.

Деякі бувалі персонажі з мистецького середовища за інерцією вдаються до бравати — мовляв, і художники в нас продаються за немислимі суми, і галерейники наші — бджоли, і за кордоном наших картин та скульптур чекають не дочекаються. За тією самою інерцією деякі одіозні митці із зухвальством та надривом переконують неосвічену аудиторію у наявності арт-ринку. А якщо не в ній, то у тому, що без цього арт-ринку можна дуже навіть небідно жити. Кожен відданий собі — і в цьому його шастя.

Це — повна ахінея, особливо якщо згадати, який надворі рік... Справді, треба мати сміливість, щоб зізнатися: так, гарних художників у нас чимало,

але мало не всі сидять у підпіллі, у гіршому разі — вдома, бо не мають чим платити за майстерню, фарби, полотно, у кращому — у старих майстернях СХУ. У гіршому разі — співають, у кращому — перекваліфіковуються на рекламистів, флористів, інтер'єрників... У гіршому разі — не виставляються зовсім, у кращому — вирушають у невеличкі галерейки десь у Баварії чи Нью-Джерсі, щоб, повернувшись, запевняти всіх довкола у своїй визнаності на Заході.

Банкіри та бізнесмени понакуповували картин минулими роками — і охолили до них, дійшовши висновку, що ліпше знаходити вдячніші зони для капіталовкладень. Дипломати й торгпреди «звідти» також наїлися цього всього і вже не приховують індіферентності до наших «артистів».

Лєвова частка галерейників маскує гоноровою позою неможливість (або нездатність) працювати, розкручувати автора, приваблювати клієнта. А держава не простягає галерейникам руку, не надаючи,

як вище зазначалося, належного значення розвитку сучасного мистецтва і тим самим методично вбиваючи його.

Звичайно, повернення до славетних худфондів уже неможливе. Та дехто із мукою в погляді дивиться у вчора, коли художники (особливо «члени») мали гарантований шмат хліба, замовлення на круглу суму, кілька зайвих метрів житла, майстерню, роботу у фонді чи рекламному комбінаті... Конформізмом, несвободою війнуло, докорятимете ви. Так, писати тоді можна було лише те, що не суперечить лінії партії. Але ж країна «невільна» не списувала з рахунків існування художників як класу. Чого не скажеш про країну незалежну.

Так потроху йде у небуття багатовікова потреба у мистецтві. Потреба його творити. І потреба жити ним. Звичайно, можна після крем-брюле призвичаїтися й до житніх сухарів. Та ніхто не доведе, що друге — краще.

...Зрештою, якщо у нас колись і з'явиться державна програма підтримки сучасного мистецтва, то вона буде, як завжди, «під когось». А разом з нею, найімовірніше, з'явиться і якесь нове адресне мито для обдирання художників.

Ольга КЛЕЙМЕНОВА.

На знімку: «Чорний квадрат» Малевича тотожний столичному мистецькому життю — похмурому, печальному, безвихідному.

Вітас — супермодель

Російський співак і секс-символ молоді пострадянського простору Вітас успішно виступає також і в ролі моделі. Недавно в Москві у нього відбулася серйозна фотосесія для журналу Vogue. Над образом Вітаса трудилися стилісти і візажисти із Франції, які до цього працювали на фотозйомці з Джорджем Майклом. Ходять чутки, що французів так вразили модельні якості російської зірки, що вони запропонували Вітасу взяти участь у Тижні високої моди в Мілані.

Фото з офіційного сайта співака.

МУЗЫКА

Літо — робоча пора для студентів

Російська співачка Алсу гастролює містами Росії та близького зарубіжжя. Позаду — успішно складена сесія — Алсу перейшла на другий курс ГІТІСу.

У вільний від поїздок час вона працює над записом нового альбому і готується до концертів, які пройдуть восени в Москві. У листопаді в концерті в ДЦКЗ «Росія», в концертному залі ім. Чайковського та в СК «Олімпійський».

Пісенний бальзам на душі нелегалів

Буковинський співак, народний артист України Павло Дворський, отримав подяку від кардинала Любомира Гузара за участь у благодійному концерті, який відбувся нещодавно у столиці Італії — Римі. Свято влаштоване під патронатом Української греко-католицької церкви для українських нелегалів, які зароблюють на хліб на італійських теренах. Папа Римський, дізнавшись

про мистецьку імпрезу, звернувся до місцевої поліції з проханням не затримувати цього дня емігрантів і дати їм можливість послухати пісні своєї батьківщини.

Концерт розпочався службою Божою на майдані перед церквою Святої Софії. Згодом сцену віддали гостям з України — Павлу Дворському, Оксані Білозір, Тарасу Курчику та Григорієві Драпаку. Виступи артис-

тів не регламентувалися. Особливо довго не відпускали Павла Дворського. Він виконав найновіші твори, серед яких пісню «На голос матері спішим». Шлягер «Нехай тобі розкаже дощ» прозвучав італійською мовою.

На концерті були присутні понад п'ять тисяч українських нелегалів з Мілана, Болонії, Неаполя та інших міст.

Василь БАБУХ.

Люби і знай свій рідний край

Про полтавські звичаї та обряди можна дізнатись із щойно виданого «Полтавського народного календаря». Авторський колектив на сьогодні перший систематизував матеріали про найголовніші свята, календарно-сезонну обрядовість, звичаї XIX—XX століть, узяті з етнографічних праць, творчості видатних письменників, розповідей старожилів... Утім, як зазначають у передмові самі упорядники, не всі джерела вдалося залучити, тож майбутнім дослідникам-краєзнавцям буде ще над чим попрацювати.

Григорій ГРИНЬ.

Полтавська область.

АНОНС

Кобзар танцюватиме

Так вирішив режисер-постановник балету Костянтина Данькевича «Лілея» за мотивами твору Тараса Шевченка. Одеський академічний театр опери та балету покаже прем'єру напередодні Дня незалежності України, 16 серпня. Передбачалося, що роль Кобзаря зіграє драматичний актор, але потім вирішили, що поет таки танцюватиме. А партію Лілеї виконає солістка російського Великого театру, народна артистка РФ Галина Степаненко.

КІНО

Поп-зірка змінює ампулу

Російська співачка Ірина Салтикова останнім часом не тільки співає. Паралельно вона робить кар'єру кіноактриси. Ірина дебютувала у фільмі «Брат-2», де зіграла саму себе. Тепер Салтикова бере участь у зйомках фільму «Русский спецназ» (режисер Станіслав Марієв). Цього разу співачці дісталася роль співробітниці Федеральної служби охорони. Щоб відповідати образу своєї героїні, Ірині довелося навчитися битись і стріляти (за сценарієм вона захоплює групу терористів). Робота над фільмом триватиме до кінця літа. А поки що режисер задоволений Салтиковою на знімальному майданчику й обіцяє наступного разу дати їй роль у мелодрамі.

Голос України
ГАЗЕТА ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Редактор номера Ольга КЛЕЙМЕНОВА.

Редколегія: Сергій ПРАВДЕНКО, Леонід БРОВЧЕНКО, Анатолій ГОРЛОВ, Віталій ЖЕЖЕРА, Іван ІЛЛЯШ, Людмила КОХАНЕЦЬ, Анатолій МАРЦИНОВСЬКИЙ, Світлана ПИСАРЕНКО, Віталій СУДДЯ.

Головний редактор Анатолій ГОРЛОВ.

- За зміст та достовірність інформації у рекламних публікаціях відповідальність несе рекламодавець.
- Редакція не завжди поділяє позицію авторів публікацій.
- За точність викладених фактів відповідальність несе автор.
- Рукописів не повертаємо.
- Листування з читачами — тільки на сторінках газети.
- При використанні наших публікацій посилання на «Голос України» обов'язкове.

Свідоцтво про реєстрацію періодичного друкованого видання — КВ № 1 від 26.05.1994 р.

Газета виходить 5 разів на тиждень (крім неділі й понеділка) українською і російською мовами.

Передплатні індекси: для індивідуальних передплатників — 40224, для підприємств і організацій — 60955. Загальний тираж 159000.

Ціна договірна

Комбінат друку видавництва «Преса України». 03047, Київ-47, проспект Перемоги, 50. Фотоформи виготовлено в КЦ редакції газети «Голос України» Зам. 0311149.

1 2 3 4 5 6 7 8 9 0

Газета виходить з 1 січня 1991 року.

Адреса редакції: 03047, Київ-47, вул. Нестерова, 4. ☎ ТЕЛЕФОНИ: для довідок — 441-84-92; телефакс — 224-72-54; відділ реклами — 449-72-53, 441-89-34, 441-89-44; телефакс — 449-85-62.

✉ E-mail: mail@golos.com.ua — загальний reklama@golos.com.ua — відділ реклами let@golos.com.ua — відділ листів foto@golos.com.ua — відділ ілюстрацій

🌐 Internet: http://uamedia.visti.net/golos